

พ.ร.บ. ๖๖
พ.ร.บ. ๖๖
๖.๖

การพัฒนารายการวิดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

๖๖ ส.ย. ๖๖๖

สารนิพนธ์

ของ

นายพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา

พฤษภาคม ๖๖๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

๖๖๖๖

๖ ๖๖๖๖

การพัฒนาการวิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

บทคัดย่อ
ของ
นายพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2543

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์ช่วยเสริมสร้างทักษะในเรื่องการออกเสียง อักษรวิธี ลีลาการอ่าน และความชัดเจน (4 เนื้อหา) ตามเกณฑ์การพิจารณาการสอบเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542 มหาวิทยาลัยสยาม เพื่อใช้ฝึกอบรม เพื่อสอบเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมตามเกณฑ์ 80/80 ขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542 มหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. รายการวีดิทัศน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อใช้ฝึกก่อนสอบ เพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏว่า รายการวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพ 86/86 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

THE DEVELOPMENT OF VIDEO - TAPE PROGRAM FOR TRAINING
THE ANNOUNCERS OF THE GOVERNMENT PUBLIC RELATIONS DEPARTMENT.

AN ABSTRACT
BY
PHISIT KANJANAPHIMAI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University
May 2000

This study was to develop video-tape training program used to promote skills of those who want to receive an announcer license by passing the announcers' examination organised by the government Public Relations Department. The video-tape training program emphasises four skills of reading Thai language including pronunciation, expression, style and clarity. The video-tape training program has been desired for the junior students of the Faculty of Mass Communication, the Siam University, of the 1999 academic year. The result from using the video-tape training program was to help training the students to win the announcers' examination based on the 80/80 criteria.

The sample group of students who participated in this study included 42 junior students of the Faculty of Mass Communication, the Siam University, of the 1999 academic year.

The instruments consisted of

1. The video-tape training program to promote skills in reading Thai language as a professional announcer. This was to help the students ready to pass the announcers' examination organized by the Government Public Relations Department.

2. The achievement test after the training session.

The statistic used for data analysis was the average and percentage.

The study results revealed that the video-tape training program had efficiency 86/86.

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการ
ศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาอนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต)

วันที่ 6 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้แก่ผู้วิจัย กระทั่งผู้วิจัยสามารถค้นคว้าข้อมูลและจัดทำสารนิพนธ์ จนประสบผลสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประธาน รังสิมาภรณ์ คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม นายกฤษณพร เสริมพานิช ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ นางพรทิพย์ อุทกภาชน หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบด้านเนื้อหาของวิทยุทัศน์ ตรวจสอบแบบทดสอบและประเมินผลด้านเนื้อหา

ขอกราบขอบพระคุณนายเชาวลิต โพธิ์ศรี หัวหน้าฝ่ายภาพยนตร์และเทปโทรทัศน์นายอรณพ อยู่ประยงค์ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายภาพยนตร์และเทปโทรทัศน์ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ นางนันทวัน อ่ำไพวร หัวหน้ากลุ่มงานออกแบบและสร้างสรรค์ ส่วนผลิตรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 11 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการประเมินด้านภาพและเสียง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประพจน์ สาครบุตร และ คุณดวงใจ มาตยานุมัติ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ และเจ้าหน้าที่กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ทุกคนที่ช่วยในเรื่องการทดสอบเสียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบคุณ นักศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะนิเทศศาสตร์ ปีการศึกษา 2542 และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำเนิดชีวิตและการศึกษา ครูอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ภรรยา ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจและช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	5
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารเกี่ยวกับงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา.....	9
เอกสารเกี่ยวกับการอ่านภาษาไทย.....	13
เอกสารเกี่ยวกับการสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์.....	14
เอกสารเกี่ยวกับคุณค่าของวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา.....	27
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวีดิทัศน์ในการฝึกอบรม.....	30
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวีดิทัศน์ในประเทศ.....	36
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวีดิทัศน์ในต่างประเทศ.....	38
เอกสารเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์.....	40
เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์.....	41
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การสร้างเครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบหาประสิทธิภาพเครื่องมือ.....	52
การดำเนินการทดลอง.....	55
การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

บทที่ 4	ผลการศึกษาค้นคว้า.....	60
	ผลการประเมินคุณภาพของรายการวิดิทัศน์ด้านเนื้อหา.....	61
	ผลการประเมินคุณภาพของรายการวิดิทัศน์ด้านภาพและเสียง.....	62
	ประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์จากการฝึกอบรม.....	63
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	64
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	64
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	64
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	65
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	65
	อภิปรายผล.....	66
	ข้อเสนอแนะ.....	67
	บรรณานุกรม.....	68
	ภาคผนวก.....	74
	ภาคผนวก ก แบบทดสอบ ภาคปฏิบัติและประเมินผล.....	75
	ภาคผนวก ข แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	79
	ภาคผนวก ค บทรายการวิดิทัศน์.....	83
	คู่มือการใช้วิดิทัศน์.....	97
	ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	111
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	112
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	113
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	115

บัญชีตาราง

		หน้า
ตาราง		
1	แสดงผลการทดลองรายการวิดิทัศน์ ครั้งที่ 1.....	56
2	แสดงผลการทดลองรายการวิดิทัศน์ ครั้งที่ 2.....	57
3	แสดงผลการประเมินคุณภาพของรายการวิดิทัศน์ด้านเนื้อหา.....	61
4	แสดงผลการประเมินคุณภาพของรายการวิดิทัศน์ด้านภาพและเสียง.....	62
5	ประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์จากการฝึกอบรมนักศึกษา.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้ดีที่สุดในทุกวัยทุกอาชีพ และทุกหนแห่ง แม้แต่ผู้ที่ไม่รู้หนังสือก็สามารถรับฟังข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงจากสื่อทั้งสองชนิดนี้ได้โดยทั่วกัน จึงนับเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญไม่เฉพาะแต่การเสนอเรื่องราวข่าวสารเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในทางเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาไทย อันเป็นทั้งเอกลักษณ์และวัฒนธรรม ที่แสดงความเป็นชาติ คนไทยเราโชคดีที่มีภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางของคนในชาติ และเป็นปัจจัยหนึ่งที่เชื่อมโยงความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนไทยทั่วประเทศ เมื่อเรากลับมาพิจารณาของภาษากลางเป็นหลัก ผู้ที่มีหน้าที่ต้องใช้ภาษาไทยก็ควรจะใช้ภาษาไทยที่เป็นมาตรฐานนั้นให้ถูกต้อง พระบรมราชาโชวาทตอนหนึ่งในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2502 ความว่า

“... เมื่อมาคำนึงถึงวิธีที่จะนำวิชาความรู้ไปใช้ประโยชน์ จะต้องอาศัย สิ่งใดบ้าง แล้วก็เห็นว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือภาษา การได้มาซึ่งวิชาความรู้ ก็ต้องอาศัยภาษา การนำความไปใช้ ก็ย่อมต้องอาศัยภาษาอีก เช่น เมื่อจะให้ปฏิบัติการใดก็ต้องออกคำสั่ง เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ได้มีการใช้ถ้อยคำออกจะฟุ่มเฟือย และไม่ตรงกับความหมายอันแท้จริงอยู่เนือง ๆ ทั้งการออกเสียงก็ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถ้าปล่อยให้เป็นดังนี้ ภาษาของเราก็มีแต่จะทรุดโทรม ชาติไทยเรามีภาษาของเราใช้เอง เป็นสิ่งอันประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกอันมีค่าตกทอดมาถึง เราทุกคนจึงมีหน้าที่ต้องรักษาไว้ จึงขอให้บรรดานิสิตบัณฑิต ตลอดจนครูบาอาจารย์ ได้ช่วยกันรักษาและส่งเสริมภาษา ซึ่งเป็นอุปกรณ์และหลักประกันเพื่อความเจริญวัฒนาของประเทศชาติ”

การใช้ภาษาไทยทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งมีผู้ฟังและผู้ชม พร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก จึงต้องมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 ข้อ 5 วรรคสอง และ ข้อ 10 ความว่า “ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการ อันรวมถึงพิธีกรทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์นั้น ต้องสามารถอ่าน พูด และออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องชัดเจน และได้รับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ ฉะนั้น ผู้ที่ต้องการใบรับรองดังกล่าวจึงต้องเข้ารับการทดสอบอ่าน พูด และออกเสียงภาษาไทยโดยการทดลองปฏิบัติหน้าที่ผู้ประกาศ ด้วยการอ่าน หรือใช้เสียงออกอากาศข้อความที่คณะกรรมการทดสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

กำหนดให้ ตามระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ว่าด้วย การออกใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537"

ขั้นตอนการขอรับใบสมัครสอบผู้ประกาศ (ระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ ว่าด้วยการออกใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537 ข้อ 2.3)

1. ยื่นแบบคำขอเข้ารับการทดสอบ และอบรมเป็นผู้ประกาศสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตามระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ.2537 (แบบ กบว.1)ผ
2. หนังสือนำเสนอและผ่านการทดสอบเสียงเบื้องต้น แบ่งเป็น 3 ประเภท
 - 1) ประชาชนทั่วไปไม่จำกัดวุฒิการศึกษา แต่ต้องมีหนังสือนำเสนอ และผ่านการทดสอบเสียงเบื้องต้นจากสมาคมวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะมีการจัดอบรมสมาชิกของชมรมที่จะสอบเป็นรุ่น ๆ
 - 2) นิสิตนักศึกษา จะเป็นสถาบันการศึกษาที่สอนในด้านการประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารมวลชน และเป็นนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3, 4 ของคณะที่เปิดสอนด้านการประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารมวลชน โดยต้องผ่านการทดสอบเสียงเบื้องต้นจากสถาบัน
 - 3) ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน ซึ่งเป็นผู้จัดรายการ หรือทำงานด้านการจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ของหน่วยงานทั้งของรัฐและรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่ทำงานด้านนี้ โดยต้องผ่านการทดสอบเสียงเบื้องต้นจากสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์มาก่อน (ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง)

ขั้นตอนการสอบรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศ

เจ้าหน้าที่จะอ่านเกณฑ์การให้คะแนน จากคะแนนรวม 100 คะแนน ผู้ผ่านการสอบจะต้องได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยแบ่งเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

- 1) เสียง (25 คะแนน)
- 2) อักษรวิธี (25 คะแนน)
- 3) ลีลาการอ่าน (25 คะแนน)
- 4) ความชัดเจน (25 คะแนน)

โดยในเรื่องที่ 1, 2 จะต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 เป็นอย่างต่ำ

- เจ้าหน้าที่จะอ่านข้อสอบของวันที่สอบวันนั้น (อย่างถูกต้อง) ให้ฟัง 1 รอบ

- เจ้าหน้าที่จะแจกข้อสอบให้ผู้สอบทดลองอ่านเป็นเวลา 20 นาที หลังจากนั้นจะเก็บข้อสอบที่ให้อ่านซึ่งประกอบด้วย ข่าวในพระราชสำนัก บทความสั้น ภาพหรือกลอน ความยาวรวมกันไม่เกิน 1 หน้ากระดาษขนาด A4
- เริ่มสอบตามลำดับที่ ปกติจะเชิญมาสอบในวันอังคารและวันพฤหัสบดี วันละ 40 คน (ประมาณ 5 นาทีต่อคนในการสอบ)
- จะประกาศผลผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์ในวันนั้น และติดต่อทำบัตรได้เลย ส่วนผู้ที่ไม่ผ่านจะไปรษณียบัตรนัดสอบในครั้งต่อไป

จากผลการทดสอบที่ผ่านมาปรากฏว่า จำนวนผู้ที่ผ่านการทดสอบและได้ไปรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์นั้นยังมีเป็นส่วนน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่ขอเข้ารับการทดสอบ

สถิติการสอบผู้ประกาศไม่ผ่านเกณฑ์ (ปี 2540-2541)

กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ

กรมประชาสัมพันธ์

ปี	สาเหตุที่ไม่ผ่านเกณฑ์ส่วนใหญ่	จำนวนผู้สอบ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
2540	อักขรวิธี, ความชัดเจน	3,748	799 (21.08%)	2,949 (78.68%)
2541	อักขรวิธี, ความชัดเจน	2,142	383 (17.89%)	1,759 (82.12%)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (นายเกษมพร เสริมพานิช) ปี พ.ศ.2540 มีผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด 3,748 คน ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 21.08 และผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 78.62 ในปี พ.ศ. 2541 มีผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด 2,142 คน ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 17.89 และผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 82.12 เกณฑ์ที่ไม่ผ่านส่วนใหญ่ผู้สอบจะไม่ผ่านในเรื่อง 1. อักขรวิธี ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การออกเสียง 2. ความชัดเจน การออกเสียงคำ การออกเสียงไม่ตรงคำและเสียงสอดแทรกต่าง ๆ

 ผู้วิจัยทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกรมประชาสัมพันธ์มาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2535 และได้ศึกษาปัญหาในการสอบเพื่อขอไปรับรองเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งผู้สอบส่วนใหญ่จะไม่ผ่านการทดสอบ แม้จะได้ศึกษาและฝึกมาอย่างดีแล้วจากหน่วยงาน สถานศึกษาที่เปิดสอนวิชาด้านการจัดรายการวิทยุ และสมาคมนักวิทยุและนักโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ซึ่งจัดให้อบรม

สมาชิกก่อนการเข้ารับการทดสอบก็ตาม เพราะการศึกษาฝึกอบรมจากหน่วยงาน สถานศึกษา และสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์เป็นการศึกษาหรือฝึกฝนในเวลาที่ถูกกำหนดไว้อย่างแน่นอน โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีในการศึกษาหรือฝึกอบรมในรูปแบบของการสอนโดยครู อาจารย์ หรือวิทยากร และใช้เอกสารหรือหนังสือประกอบการศึกษาอบรม ซึ่งไม่สะดวกในการนำไปฝึกฝนด้วยตนเอง เพราะไม่เห็นภาพต่าง ๆ และเสี่ยงจากต้นแบบที่ถูกต้อง

นอกจากนี้โทรทัศน์สามารถทำให้ผู้ชมหรือผู้เรียนได้เห็นภาพที่เคลื่อนไหว และได้ยินเสียงพร้อม ๆ กัน การมีทั้งภาพและเสียงที่สมบูรณ์ครบถ้วนจะดึงดูดความสนใจ ทำให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ได้ง่ายและลึกซึ้ง สามารถจดจำบทเรียนได้นาน (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : 139) และโทรทัศน์ยังเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่นเดียวกับวิทยุ สไลด์ ภาพยนตร์ फिल्मสตริป รูปภาพ นิทรรศการ และการสาธิต เป็นต้น (ลัดดา สุขปรีดี. 2523 : 104) และเนื่องจากมนุษย์เรามีการเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทางตาสูงถึง 83 เปอร์เซ็นต์ ทางหู 11 เปอร์เซ็นต์ และทางจมูก กาย ลิ่น อีก 6 เปอร์เซ็นต์ (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2526 : 130) โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีผลทางด้านการรับรู้เมื่อรวมกันแล้วสูงถึง 94 เปอร์เซ็นต์ของประสาทสัมผัสของมนุษย์ ซึ่งการนำสื่อประเภทโทรทัศน์มาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างกว้างขวางไม่แพ้ต่อการเรียนการสอนโดยวิธีอื่น (สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. 2526 : 2)

ดังนั้น เมื่อโทรทัศน์เข้ามามีบทบาททางการศึกษามากขึ้น ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การสอนไว้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบผลระหว่างการใช้โทรทัศน์กับการสอนตามปกติของครู การใช้โทรทัศน์การสอนเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ รูปแบบและวิธีการนำเสนอ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ของโทรทัศน์ ผลที่ได้จากการวิจัยจะเห็นว่าการสอนโดยใช้โทรทัศน์กับการสอนปกติของครูส่วนใหญ่ปรากฏผลว่าการสอนโดยใช้โทรทัศน์ดีกว่า ส่วนการเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ ตลอดจนการเปรียบเทียบในด้านรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอบทเรียนวีดิทัศน์ ผลที่ได้พบว่ามีทั้งที่แตกต่างและไม่แตกต่าง (พิเชษฐ คมขำ. 2533 : 23) ส่วนที่เปรียบเทียบกันเองเฉพาะด้านเทคนิคโทรทัศน์เท่าที่ปรากฏในงานวิจัยพบว่าให้ผลแตกต่างกัน

หากพิจารณาจากงานวิจัยทางด้านผลดีของโทรทัศน์และคุณค่าของโทรทัศน์แล้ว แสดงว่าโทรทัศน์น่าจะมีประสิทธิภาพดีกว่า ดังนั้นจึงควรจะศึกษาถึงองค์ประกอบบางประการในการผลิตรายการและวิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์ (คณิง กายสอน. 2524 : 22) การผลิตรายการโทรทัศน์การสอนนั้น เทคนิคบางประการส่งผลต่อบทเรียนมาก จึงต้องคำนึงถึงขบวนการผลิตด้านเทคนิคด้วย (พินิต วัฒน. 2520 : 9-10) การผลิตรายการโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการจึงต้องพิถีพิถันในการเสนอ

รายการต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาได้ตรงกับที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ (Handcock 1971 : 7)

ในปัจจุบันรูปแบบการนำเสนอของรายการโทรทัศน์มีมากมายหลากหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย สารคดี ละคร และปกิณกะบันเทิง เป็นต้น ในการนำเสนอจำเป็นต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตจะต้องพยายามสร้างความเข้าใจ ความพอใจ และทำให้ผู้ศึกษาเกิดทักษะและเข้าใจในรายการโทรทัศน์

๕ ผู้วิจัยจึงได้ผลิตวีดิทัศน์เพื่อช่วยในการศึกษาอบรม และการเตรียมตัวเข้ารับการทดสอบ เพื่อขอรับใบรับรองผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการออกเสียงภาษาไทยให้ถูกต้อง ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการทดสอบได้กำหนดไว้ในเรื่องเสียง อักษรวิธี ลีลาการอ่าน และความชัดเจน เพื่อเข้ารับการทดสอบเป็นผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ และพิธีกรของสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ต่างๆ โดยผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวต้องผ่านการสอบเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศ จากกรมประชาสัมพันธ์ก่อน โดยมีผู้เชี่ยวชาญของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะเป็นผู้ให้ข้อมูล สาธิตการออกเสียงภาษาไทยอย่างถูกต้อง/ตามเนื้อหา จาก "คู่มือการสอบผู้ประกาศ" ของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 และจำหน่ายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นหลัก ในวีดิทัศน์ชุดนี้จะเป็นสื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการสอบผู้ประกาศและผู้สนใจ ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์เป็นเครื่องมือ (Equipment) และเทคนิค (Technique) ในการสร้างภาพได้อย่างกว้างขวาง (Klein George and Hockley. 1972 : 17)

๖ จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า สื่อด้านวีดิทัศน์นับเป็นสื่อการสอนที่มี ศักยภาพสูงที่สามารถนำมาใช้ในการประกอบการศึกษาอบรมได้ดี เพราะสามารถเห็นได้ทั้งภาพและเสียงชัดเจน สะดวกในการนำไปทบทวนในที่ต่าง ๆ ได้ โดยไม่ต้องศึกษาและอบรมภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนา และหาประสิทธิภาพของการพัฒนาวีดิทัศน์ เพื่อใช้ในการศึกษาอบรมก่อนการเข้าสอบเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า *

๑. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๒. เพื่อหาประสิทธิภาพรายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการนำเอารายการวิทยุทัศน์ไปใช้เพื่อการพัฒนากิจกรรมการฝึกอบรมการสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์
2. สามารถนำเอารายการวิทยุทัศน์ช่วยเสริมทักษะเพื่อใช้สอนนักศึกษาในด้านการประชาสัมพันธ์ สื่อสารมวลชน หรือการจัดรายการวิทยุของสถานศึกษาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้คือนักศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม คณะนิเทศศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 500 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะนิเทศศาสตร์ ปีการศึกษา 2542 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic random sampling) จำนวน 42 คน และจับฉลากออกเป็นกลุ่มทดลอง ดังนี้

- 2.1 การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน
- 2.2 การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน
- 2.3 การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เป็นเนื้อหาจากคู่มือสอบผู้ประกาศ จัดพิมพ์โดย สวัสดิการ กรมประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเนื้อหาจะประกอบด้วยเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน ตามที่คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ กำหนดขึ้นตามคุณสมบัติของผู้ประกาศของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537 ในเรื่องต่อไปนี้

1. เสียง

1. เรื่องของความเร็ว - ช้า และจังหวะที่อ่าน
2. เรื่องของเสียงและการออกเสียง

2. อักษรวิธี

1. เรื่องการออกเสียงคำถูกอักษรวิธีของหลักภาษา
2. เรื่องการรักษาความในบท

3. ลีลาการอ่าน

1. เรื่องของควมมีชีวิตแบบการพูดเล่า
2. เรื่องการแบ่งวรรคตอนถูกที่
3. เรื่องการเน้นคำและความ
4. เรื่องการดึงความสนใจผู้ฟังด้วยจังหวะจะโคน
5. เรื่องน้ำเสียงที่ใช้อ่าน

4. ความชัดเจน

1. เรื่องการออกเสียงชัดถ้อยชัดคำ
2. การออกเสียงไม่ตรงคำ
3. เสียงสอแทรก

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้ประกาศ หมายถึง ผู้ที่จะได้ไปรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ต้องผ่านการทดสอบเป็นผู้ประกาศตามระเบียบนี้ ยกเว้นผู้ประกาศหรือเจ้าหน้าที่กระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยที่ผ่านการทดสอบจากกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อบรรจุให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว (ระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ว่าด้วยการออกใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ข้อ 4 พ.ศ. 2537)

การสอบผู้ประกาศ หมายถึง การสอบขอใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ได้จัดสอบขึ้น

การพัฒนารายการวิทยุทัศน์ หมายถึง การผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ โดยผลิตเป็นรูปแบบการบรรยายและการสาธิตประกอบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อการสอบผู้ประกาศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหาประสิทธิภาพรายการวิทยุทัศน์ที่ผลิตขึ้นตามเกณฑ์ 80/80

ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม หมายถึง ผลจากการที่เข้ารับการฝึกอบรมจนเกิดทักษะในการอ่าน เพื่อสอบขอรับใบรับรองผู้ประกาศตามแบบทดสอบการอ่านข่าวในพระราชสำนัก ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ รายงานพยากรณ์อากาศ บทความและบทร้อยกรอง

ประสิทธิภาพรายการชีวิตทัศน์เพื่ออบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ หมายถึง
เกณฑ์การตรวจประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมภายหลังจากชมรายการชีวิตทัศน์จบแล้ว โดย
ตรวจสอบจากผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากการทดสอบปฏิบัติ

เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรม คิดเป็น
ร้อยละ 80

เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนของผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารข้อมูลต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและหาประสิทธิภาพ การพัฒนาวิธีทัศน์เพื่อการศึกษาอบรมเพื่อสอบขอใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา
2. เอกสารเกี่ยวกับการอ่านภาษาไทย
3. เอกสารเกี่ยวกับการสอบเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์
4. เอกสารเกี่ยวกับคุณค่าของวิธีทัศน์ เพื่อการศึกษา
5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีทัศน์ ในการฝึกอบรม
6. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีทัศน์ ในประเทศ
7. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีทัศน์ ในต่างประเทศ
8. เอกสารเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์
9. เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์

1. เอกสารเกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาการศึกษา

การออกแบบวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน มีกระบวนการ 3 ประการ คือ การวิจัย (Research) สร้างหรือพัฒนา (Development) และการนำไปแจกจ่าย (Diffusion) เรียกว่า ระบบ R, D and D วารินทร์ รัตมีพรหม. (2532 : 8 - 9) ได้แยกให้เห็นรายละเอียด ดังนี้

1. Research Function มีดังนี้
 - 1.1 การวิจัย
 - 1.2 การค้นหาปัญหา
 - 1.3 การรวบรวมปัญหา
2. Development Function มีดังนี้
 - 2.1 การกำหนดปัญหาและดำเนินการ
 - 2.2 ค้นหาวิธีแก้ปัญหา
 - 2.3 จัดทำโปรแกรมและรูปแบบ ตลอดจนถึงเป็นชุดของโปรแกรมออกมา

- 2.4 มีการวัดผลและประเมินผล
3. Diffusion Function มีดังนี้
- 3.1 แจกจ่ายโปรแกรมและชุดของโปรแกรมนั้น
- 3.2 สาธิตการใช้และบอกถึงประสิทธิภาพของชุดโปรแกรมนั้น
- 3.3 จัดระบบการใช้ที่ดีได้
- 3.4 ให้บริการต่าง ๆ

การวิจัยและการพัฒนาการศึกษา (Educational Research and Development หรือ R & D) เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย วิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้ในการพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยา เป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (Education Product)

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (R & D) มีความแตกต่างจากการวิจัยการศึกษาประเภทอื่น ๆ อยู่ 2 ประการ คือ พงุทธิ ศิริบรรณพิพิทักษ์. (2531 : 21-24)

1. เป้าประสงค์ / จุดมุ่งหมาย (Goal)

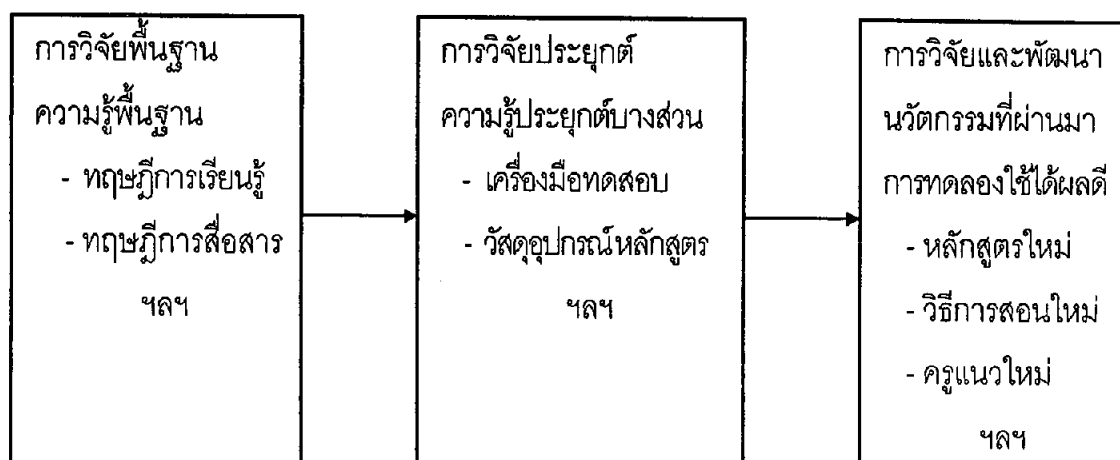
การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นคว้าหาความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษหลายโครงการก็มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการสอน หรือ อุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา สำหรับการสอนแต่ละแบบแต่ละผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับสถานศึกษาทั่วไป

2. การนำไปใช้ (Utility)

การวิจัยทางการศึกษา มีช่องว่างระหว่างผลการวิจัยกับการนำไปใช้จริงอย่างกว้างขวาง คือ ผลการวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากอยู่ในตู้ไม่ได้รับการพิจารณานำไปใช้ นักการศึกษาและนักวิจัยจึงหาทางลดช่องว่างดังกล่าวโดยวิธีที่เรียกว่า “การวิจัยและพัฒนา”

อย่างไรก็ตามการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา มิใช่สิ่งที่ทดแทนการวิจัยทางการศึกษา แต่เป็นเทคนิควิธีที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยทางการศึกษาให้มีผลต่อการจัดการทางการศึกษา คือ เป็นตัวเชื่อมเพื่อแปลงไปสู่ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียนทั่วไป ดังนั้นการใช้กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา จึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา (ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐาน

หรือการวิจัยประยุกต์) ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น สามารถสรุปความสัมพันธ์และความแตกต่าง
ดังภาพประกอบต่อไปนี้



ภาพประกอบ แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัย

การศึกษากับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การดำเนินการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนา มี 11 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุด คือ ต้องกำหนดให้ชัดว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะวิจัย
และพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนด

- ลักษณะทั่วไป
- รายละเอียดของการใช้
- วัตถุประสงค์ของการใช้

เกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์การศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนา มี 4 ข้อ คือ

- 1) ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่
- 2) ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงในการที่จะพัฒนาต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่
- 3) บุคลากรที่มีอยู่ ทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่
- 4) ผลิตภัณฑ์นั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนามซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์การศึกษากำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยและพัฒนา อาจต้องทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็ก เพื่อหาคำตอบซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะเริ่มทำการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 3 การวางแผนการวิจัยและพัฒนา

ประกอบด้วย

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์
- 2) ประมาณการค่าใช้จ่าย กำลังคน และระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้

- 3) พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลิตภัณฑ์

ขั้นที่ 4 พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์

ขั้นนี้เป็นขั้นการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์การศึกษาตามที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ก็ต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตร คู่มือผู้ฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือการประเมินผล

ขั้นที่ 5 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

โดยการนำผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นต้นของผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนจำนวน 1 - 3 โรงเรียน ใช้กลุ่มเล็ก 6-12 คน ประเมินผลผลิตภัณฑ์โดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากขั้นตอนที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 7 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

ขั้นนี้นำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดลอง เพื่อทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ จำนวน 5 - 15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 -100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pre-test นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ อาจมีกลุ่มควบคุมกลุ่มทดลอง ถ้าจำเป็น

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากขั้นที่ 7 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 9 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์

โดยใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10 - 13 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 - 200 คน ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 10 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3

นำข้อมูลและผลการทดลองขั้นที่ 9 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป

ขั้นที่ 11 เผยแพร่

เป็นการเสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุม สัมมนาวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งไปเผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายต่อไป

2. เอกสารเกี่ยวกับการอ่านภาษาไทย

สวณิต ยมาภัย และถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์ (2524 : 69 - 73) การเปล่งเสียงพูดออกมาเป็น ถ้อยคำในภาษา เป็นพฤติกรรมในการแสดงออกของมนุษย์เพื่อสื่อสารความคิดของตนให้ผู้อื่น ทราบ เรียกได้ว่าเป็นกระบวนการระยะสุดท้ายในการส่งสารในลำคอของเราเมื่ออวัยวะอย่างหนึ่งอยู่ ตอนบนหรือบริเวณลูกกระเดือก เรียกว่า กล่องเสียง กล่องเสียงทำหน้าที่ปล่อยให้ลมหายใจผ่าน เข้าออก ภายในกล่องเสียงมีอวัยวะสำคัญคือ สายเสียง ซึ่งแยกจากกันและปิดเข้าหากันได้ มีรูปร่างคล้ายตัว วี ในภาษาอังกฤษ เวลาที่คนเราหายใจเข้าออกตามปกติ สายเสียงจะเปิดห่างจากกัน ไม่สกดลมหายใจไว้แต่อย่างใด แต่เวลาที่สายเสียงชิดกันเข้าและตึงตัวขึ้น เมื่อลมหายใจถูกขับออกมา ในตอนนี้จะเกิดเสียงดังขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะว่าธรรมชาติของสายเสียงนั้นยืดหดได้ เวลาเราบังคับ กระแสลมหายใจให้ผ่านสายเสียงอย่างรวดเร็วเกิดการสั่นสะเทือนขึ้น กลุ่มก้อนของลมหายใจที่ผ่าน ออกมานั้นก็จะสั่นสะเทือนไปด้วย จึงทำให้เกิดเสียงดังขึ้น

ช่องลำคอ ช่องปาก และช่องจมูก จะช่วยทำให้เสียงดังเพิ่มขึ้นเปรียบได้กับกระฟุ้งเสียง ของเครื่องดนตรีที่ทำให้เสียงของดนตรีดังกังวาลเพิ่มขึ้นนั่นเอง

เสียงที่เปล่งออกมาเมื่อถูกกล่อมเกล่า ดัดแปลง โดยอวัยวะในปาก มีขากรรไกร ลิ้น ฟัน ริมฝีปาก เพดานแข็ง เพดานอ่อน เป็นต้น จึงกลายมาเป็นเสียงพูดในภาษาตามที่เราเข้าใจกัน

เฉลิมศรี หุนเจริญ (การพูดการอ่านทางวิทยุกระจายเสียง 2536 : 1) กล่าวว่าผู้ทำงานด้านสื่อมวลชนจึงควรที่ได้ทำตนเป็นแกนนำ โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ประกาศ หรือจัดรายการ ดำเนิน

รายการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์นั้น มีโอกาสช่วยได้มาก ในการร่วมมือกันเผยแพร่ความถูกต้องของภาษาไทย และช่วยกันป้องกันมิให้ภาษาไทยต้องถูกทำลาย ด้วยการเพิ่มความระมัดระวังในการใช้คำและการออกเสียง ทั้งในการพูดการอ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ผู้มีหน้าที่ออกเสียงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ ทั้งผู้ประกาศ ผู้อ่านข่าว พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการใดก็ตามท่านต้องระลึกอยู่เสมอว่าท่านคือ สื่อสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างสถานีของท่านกับผู้ฟังหรือผู้ชม ท่านเป็นตัวแทนของสถานี ที่สามารถส่งเสียงเข้าไปถึงทุกหนทุกแห่งที่มีเครื่องรับผู้ทำหน้าที่นี้จึงควรต้องมีเสียง และวิธีการพูดการอ่านดีพอที่จะดึงดูดผู้ฟังให้ติดตามรับฟังต่อไป

3. เอกสารเกี่ยวกับการสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

3.1 คุณสมบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1. คุณสมบัติตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 ข้อ 5 วรรคสอง และข้อ 10 คือ ต้องมีความสามารถอ่าน พูด และออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องชัดเจนได้รับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งต้องไม่เป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

2. คุณสมบัติตามระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ ว่าด้วยการออกใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537 คือ

2.1 มีสัญชาติไทย

2.2 อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์

2.3 ผ่านการทดสอบการเป็นผู้ประกาศโดยการพิจารณาของคณะกรรมการทดสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์/ คือ ต้องสามารถทำหน้าที่ผู้ประกาศได้ตามหลักเกณฑ์การใช้เสียงพูดและอ่านออกอากาศ

การมีใบรับรองเป็นผู้ประกาศ

การจะได้รับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ ซึ่งมีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

1. ยื่นคำขอเพื่อรับการทดสอบตามแบบที่กรมประชาสัมพันธ์กำหนด โดยมีหนังสือนำส่งจากผู้อำนวยการสถานี นายสถานี หรือหัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ ในกรณีที่เป็นนิสิต นักศึกษา หรือผู้เข้ารับการอบรม ณ สถาบันการฝึกอบรมของกรมประชาสัมพันธ์ หรือ

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรด้านสื่อมวลชน ให้มีหนังสือนำส่งจากผู้อำนวยการสถาบัน คณบดี หรือหัวหน้าภาควิชาด้านสื่อสารมวลชน ส่วนผู้ที่เป็นสมาชิกสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์ แห่งประเทศไทย ให้มีหนังสือนำส่งจากนายกสมาคมหรือเลขาธิการสมาคม

2. ส่งใบสมัครหรือคำขอตามข้อ 1 พร้อมด้วยภาพถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 3 รูป สำเนา ทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการถึงผู้อำนวยการกองงาน คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กรมประชาสัมพันธ์

3. เมื่อได้รับทราบกำหนดวันนัดหมายให้ไปรับการทดสอบโดยเจ้าหน้าที่กองงาน กบว. จะมีหนังสือแจ้งถึงผู้ยื่นคำขอโดยตรงภายใน 30 วัน นับแต่วันยื่นคำขอ ผู้สมัครต้องไปรายงานตัวเข้า รับการทดสอบตามกำหนด มิฉะนั้นจะถูกตัดสิทธิ์การทดสอบในครั้งนั้น

4. ในวันนัดผู้สมัครต้องเข้ารับการทดสอบ โดยการทดลองทำหน้าที่ผู้ประกาศด้วยการอ่านออก อากาสตามบทที่คณะกรรมการกำหนดไว้ ผู้เข้ารับการทดสอบจะมีโอกาสได้ดูบทและซ้อมอ่านล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 นาที

5. การสอบนั้นผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องได้คะแนน 50 คะแนนขึ้นไปตามหลักเกณฑ์ที่ กรรมการตั้งไว้ จึงจะถือว่าเป็นผู้ผ่านการทดสอบ ถ้าหากยังไม่ผ่านจะมีสิทธิ์สมัครเข้ารับการ ทดสอบครั้งใหม่ได้ ส่วนผู้ที่ผ่านการทดสอบแล้วกรมประชาสัมพันธ์ จะแจ้งวันเวลาให้ไปรับใบรับ รองเป็นผู้ประกาศด้วยตนเอง

6. ใบรับรองเป็นผู้ประกาศนั้น หากเกิดการชำรุดหรือสูญหายเจ้าของจะสามารถยื่นคำขอ ให้กรมประชาสัมพันธ์ ออกใบรับรองฉบับใหม่ให้ได้หากเป็นกรณีสูญหายต้องมีใบแจ้งความของ พนักงานสอบสวนประกอบคำขอ

7. แม้จะได้ใบรับรองเป็นผู้ประกาศไปแล้ว ผู้มีใบรับรองยังคงต้องระมัดระวังการปฏิบัติหน้าที่ให้ ดีอยู่เสมอด้วย เพราะหากมีความบกพร่อง และได้รับคำตักเตือนจากกองงาน กบว. บ่อย ๆ แล้ว ไม่แก้ไข คณะกรรมการมีอำนาจนำความเห็นเสนอให้กรมประชาสัมพันธ์พิจารณาเพิกถอนใบรับ รองเป็นผู้ประกาศนั้นได้

8. ความบกพร่องของการอ่านพูดและออกเสียงภาษาไทยที่ทำให้ไม่สามารถผ่านการ ทดสอบ โดยการประเมินจากผู้เข้ารับการทดสอบที่กรมประชาสัมพันธ์อาจจัดลำดับทั้งความสำคัญ และปริมาณ คือเรื่องที่บกพร่องมากที่สุดลงไปหาน้อย คือ

8.1 การออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำไม่ชัด

8.2 การอ่านอย่างไม่มีน้ำหนักคำและความ เร็วไป ช้าไป และแบ่งวรรคตอนผิดที่ หรือไม่แบ่งวรรค ตะกุกตะกักไม่ราบรื่น

8.3 ออกเสียงไม่ชัดถ้อยชัดคำและไม่ตรงคำ คือผิดเพี้ยนพยัญชนะสระ หรือวรรณยุกต์

8.4 อ่านผิดคำผิดความ และไม่รักษาความในบทมี ตู ตก เต็ม คำทำให้เสียเนื้อหา

8.5 การเปล่งเสียงไม่เหมาะสม ดังไป เบาไป ไม่รื่นหู

8.6 อ่านอย่างไม่มีชีวิตชีวา แบบการพูดเล่าหรือเน้นคำ

8.7 มีเสียงลมหายใจ ลมพ่นนำหน้าการออกเสียงอักษรบางตัว เช่น จ ฉ ช ซ ฌ หรือเสียงจ๊อกแจ็กในช่องปาก

8.8 เสียงโดยธรรมชาติไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

9. ในการเข้ารับการทดสอบทุกครั้ง ผู้เข้ารับการทดสอบจะรับทราบคะแนนและคำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องจากคณะกรรมการที่ทำการทดสอบ ซึ่งเป็นประโยชน์มากในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทั้งผู้ผ่านและไม่ผ่านการทดสอบ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้ารับการทดสอบใหม่

จากการสรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา เรื่องการใช้ภาษาไทยทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ (2537 : 5) โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์มีบทบาทในการดูแลภาษาไทยนั้น ผู้สัมมนาโดยส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้ผู้จัดรายการและผู้ประกาศตระหนักในการเป็น ผู้นำการใช้ภาษาให้ถูกต้องสูงอันดับหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาเห็นว่าควรให้ ผู้บริหารสถานีวิทยุฯ และสถานีโทรทัศน์ ประสานกับผู้บริหารบริษัทที่เช่าเวลาจัดอบรมและสัมมนาบุคลากร ในสังกัดของตนในเรื่องการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 73.6 และเห็นว่าควรมีหน่วยงาน องค์กร ควบคุมการใช้ภาษาไทยโดยเฉพาะ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการให้แต่ละหน่วยงานนำไปใช้ให้ถูกต้องเป็นไปในทางเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 70.3 นอกจากนี้ยังเห็นว่าผู้จัดรายการ รวมทั้งผู้ประกาศต้องผ่านการทดสอบเป็นผู้ประกาศ และต้องทดสอบใหม่ทุกครั้งที่มีการต่ออายุผู้ประกาศเป็นอันดับ สุดท้ายคิดเป็นร้อยละ 58.2 ตามลำดับ

ปัญหาในการออกเสียง

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2520 : 113-114) กล่าวไว้ว่าปัญหาในการอ่านออกเสียงก็คือ ความล้มเหลวในการอ่าน และได้สรุปสาเหตุใหญ่ ๆ ได้ 2 ประการ คือ

1. ความบกพร่องด้านพันธุกรรม หรือร่างกาย ได้แก่ ความบกพร่องทางสายตา การได้ยิน ความสับสนใช้มือซ้าย - ขวา ความพิการทางสมอง เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ ทำให้นักเรียนอ่านช้าสะกดตัวไม่ถูก แปลความไม่ได้ ออกเสียงไม่ชัด ล้มง่าย

2. ความบกพร่องทางจิตวิทยา เช่น สภาพทางบ้าน ทางโรงเรียน อารมณ์ แรงจูงใจ สติปัญญา การปรับตัวทางสังคม

รัชนี้ ศรีไพวรรณ (2528 : 12 – 17) ได้รวบรวมปัญหาในการอ่านของเด็กไทย ซึ่งตรงกับความเห็นของ อำไพ สุจริตกุล (2516 : 26 – 29) ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. อ่านไม่ได้ มักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กเริ่มเรียน เพราะยังจำ หลักเกณฑ์ไม่ได้

2. อ่านผิดหรือออกเสียงคำไม่ถูกต้อง เช่น ชมุกชมัว มักอ่านว่า ชะมุกชะมัว อ่านที่ถูกต้อง คือ ชะหมุก-ชะหมัว เป็นต้น

3. ออกเสียงผิด เช่น ออกเสียง ร เป็น ล เช่น โรงเรียน อ่านเป็น โลงเรียน ออกเสียงคำควบกล้ำผิด เช่น ปรับปรุง อ่านเป็น บับปุง

4. อ่านซ้ำ

5. จับใจความของเรื่องไม่ได้

6. อ่านย้อนหน้าย้อนหลัง

7. อ่านกลับ เช่น บอก อ่านเป็น กอบ เพราะประสาทสายตาทำงานสับสน

8. อ่านข้าม

สมิธ และจอห์นสัน (พรณธิภา อ่อนแสง 2532. 23 : อ้างอิงมาจาก Smith and Johnson. 1976 : 20 – 27) ได้แยกประเภทของสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ระดับสติปัญญา (Intelligence) เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงจะทำงานที่ยุ่งยาก ซับซ้อนได้มากกว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่า

2. วุฒิภาวะและความพร้อม (Maturation and Readiness Skills) เด็กจะเริ่มเรียนอ่านได้ก็ต่อเมื่อมีวุฒิภาวะและความพร้อม

3. แรงจูงใจ เด็กที่มีความกระตือรือร้นในการอ่านจะเป็นนักอ่านที่

4. สภาพร่างกาย

5. สภาวะทางอารมณ์

6. สภาพแวดล้อม

7. การจัดโปรแกรมการอ่าน จะต้องคำนึงถึงการสอบแบบเอกัตภาพ คือ การสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าปัญหาในการอ่านออกเสียงนั้นเป็นสิ่งที่ครูควรตระหนักและหาทางแก้ไขปัญหาในการอ่านออกเสียงนั้นพอสรุปได้ว่าขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย เป็นสภาพของตัวเด็กเอง

2. องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ สถิติปัญญา การปรับตัวทางอารมณ์ สังคมหรือความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเอง

3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพโรงเรียน ครอบครัว หลักสูตร วิธีสอน เป็นต้น

การเตรียมตัวเข้ารับการทดสอบเสียงหรือสอบใบผู้ประกาศนั้น ต้องอาศัยการเตรียมตัวพอสมควรทั้งในด้านความรู้ภาษาไทย รู้จักวิธีการอ่านข่าวบทความและบทกลอน ตลอดจนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ไมโครโฟน ตลอดจนเทคนิคการประกาศ

3.2 หลักและวิธีอ่านบทที่จะกล่าวต่อไปโดยลำดับ คือ (คู่มือสอบผู้ประกาศ โดยสวัสดิการกรมประชาสัมพันธ์ 2540 : 25 - 37)

1. เนื้อหาในเรื่องเสียง

1.1 เรื่องของความเร็ว-ช้า และจังหวะที่อ่าน

การพิจารณาว่าลีลาหรือจังหวะการอ่านควรจะให้เร็วหรือช้าขนาดไหน ผู้อ่านต้องนึกถึงสภาพของผู้ฟังโดยเฉพาะทางวิทยุกระจายเสียงว่าเป็นไปในลักษณะใด คือ โดยปกติแล้วจะมีน้อยมากหรือกล่าวได้ว่า แทบจะไม่มีเลยที่ผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงรายใดจะตั้งอกตั้งใจอย่างจริงจัง ในลักษณะที่เอาเครื่องรับมาตั้งแล้วนั่งสดับโดยไม่ได้จับทำสิ่งอื่นใด (นอกจากบางครั้งบางกรณีที่เป็นเหตุการณ์พิเศษจริง ๆ เช่น การปฏิบัติ/รัฐประหาร) สภาพของผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงทั่วไปจะอยู่ในลักษณะที่ฟังไปพร้อม ๆ กับมีอะไรทำไปด้วย เช่น รับประทานอาหาร แต่งตัว ทำครัว ขับรถ ฯลฯ ดังนั้น ถ้าการอ่านใช้จังหวะเร็วเกินไปก็จะทำให้ผู้ฟังไม่ได้รับความชัดเจน จับความไม่ทันพลาดเนื้อหาสำคัญ ๆ หรือทำความเข้าใจกับเรื่องที่ได้ฟังไม่ทันก็เป็นได้ เพราะฉะนั้นจึงมีคำแนะนำโดยรวมหรือทั่วไปว่า ควรอ่านให้ค่อนข้างช้าแต่ในลักษณะที่เคล่วคล่อง คือ มีใช้ช้าเสียงจนอืดอาด ช้าเสียงจนกระทั่งฟังเป็นการอ่านออกเสียงเรียง ๆ คำ หรือช้าแบบลากเสียงคำยาว ๆ เนิบนาบ จนฟังเป็นที่น่ารำคาญ และไม่ต้องลากเสียงหรือลงเสียงเน้นคำท้ายวรรคท้ายความยาวจนฟังไม่กระชับกระฉับกระฉ่ง

การอ่านหรืออีกนัยหนึ่งพูดตามบทในการกระจายเสียงที่ดีจึงควรยึดหลักดังกล่าวนี้นี้ คือ ค่อนข้างช้าแต่ในลักษณะที่เคล่วคล่อง กระชับคำ กระชับความ ไม่ติด ๆ ขัด ๆ ตะกุกตะกัก ไม่ราบรื่นหรือช้าแบบลากเสียงยาวยืดเยื้อ ข้อความหรือคำใดที่สำคัญควรจะเน้นย้ำ หรือลงน้ำหนักเสียงกว่าคำและความอื่น อย่างไรก็ตามความเร็วหรือช้าของจังหวะที่อ่านต้องพิจารณาถึงรูปแบบของรายการ และบทที่จะเผยแพร่แต่ละครั้งประกอบด้วย ซึ่งอาจแยกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. บทที่เป็นข่าว การอ่านการเสนอหรือรายงานข่าวเป็นการเสนอให้ ผู้ฟัง ได้รับทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้นที่ไหน หรือใครทำอะไรที่ไหนอย่างไร เมื่อใด เท่านั้น ส่วนผู้ฟังแล้วจะ เชื่อหรือไม่ จะเกิดความรู้สึกอย่างไร ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องนึกถึง ดังนั้นลักษณะการอ่านหรือรายงาน ข่าวจึงใช้วิธีการอ่านอย่างให้ความชัดเจน และทันอกทันใจโดยไม่จำเป็นต้องทอดเสียง เน้น เว้น จังหวะ หรือย้ำความใดจนเกินไป เพียงให้ลีลาจังหวะจะโคนคล่องแคล่ว แบ่งวรรคตอนได้ถูกที่ มี น้ำหนักค่าน้ำหนักความ ไม่ให้ระดับเสียงราบเรียบเสมอกันไปหมดก็เพียงพอแล้ว ดังนั้นหากจะ เปรียบเทียบกับการอ่านบทความหรือสารคดีแล้ว การอ่าน ข่าวจะอ่านได้เร็วกว่า

2. บทความหรือสารคดี วิธีการอ่านนอกจากจะให้ความชัดเจนแล้ว ยังต้อง มีการเน้นคำเน้นความ หรือทอดเสียงลงจังหวะในส่วนที่สำคัญเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการเสนอบทความหรือสารคดีนั้น นอกจากต้องการให้ผู้ฟังได้รับทราบเรื่องราวและเข้าใจเนื้อหาสาระแล้ว ยังต้องการ ความศรัทธาเชื่อถือจากผู้ฟังบางครั้งก็ต้องการอารมณ์ร่วมคือ ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกและมีการมโน คล้อยตามความที่เสนอด้วยเพราะฉะนั้น จังหวะของการอ่านบทความหรือสารคดีเมื่อเทียบกับการ อ่านข่าว จึงจำเป็นต้องช้ากว่า เพราะบางครั้งบางครั้งต้องการเน้น ย้ำ หรือทอดจังหวะบางคำบาง ความประกอบด้วย

3. บทที่เป็นคำประกาศ โฆษณาหรือการรณรงค์ในรูปของสปอตวิทยุกระจาย เสียงและวิทยุโทรทัศน์ ต้องอ่านเร็ว เน้น ย้ำ คือ ลงเสียงคำและความมากกว่าบทประเภทอื่น เพราะการอ่านในลักษณะนี้ต้องการความเข้าใจ เรียกความสนใจแต่ในเวลาจำกัดสั้นมาก ๆ ด้วย

1.2 เรื่องของเสียงและการออกเสียง

เสียงที่ใช้พูดและอ่านบทวิทยุกระจายเสียง ควรใช้เสียงแท้ตามธรรมชาติไม่ดัดเสียง โดยเจตนา โดยที่เสียงแท้คือเสียงที่เปล่งออกมาได้ทันที โดยมีต้องใช้ความพยายามแต่น้อยเลย หากการเปล่งเสียงพูดหรืออ่านต้องมีการบีบเค้น หรือพยายามดัดแม้แต่นิดเดียวก็จะได้เสียงแท้ ออกมาเลย เสียงแท้นี้จะแสดงบุคลิกภาพและอารมณ์ของผู้พูดผู้อ่านออกมาให้ผู้ฟังทราบได้ โดย ไม่ต้องเห็นหน้า ทั้งยังสะท้อนปฏิกิริยาของผู้พูด ผู้อ่านต่อความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาด้วย เสียงแท้อาจเปลี่ยนแปลงหรือแปรไปได้ไม่มีที่สิ้นสุด ตามความรู้สึกและอารมณ์ของผู้เปล่งเสียง เป็นลักษณะที่เรียกว่า เสียงเป็น ผู้ที่พูดและอ่านได้โดยเสียงแท้และเสียงเป็นจะมีการเปลี่ยนแปลง ลักษณะน้ำเสียงอยู่ตลอดเวลา โดยไม่เจตนา หากแต่เป็นไปโดยธรรมชาติ มีสูง มีต่ำ อ่อน แข็ง ชิงช้า ดังบ้าง แผ่วบ้าง อย่างที่ผู้ออกเสียงมิได้ตั้งใจทำให้เป็นเพราะตลอดเวลาจะเพ่งเล็ง อยู่ กับความหนักเบาตามเนื้อหา และลีลาของเรื่องตามบทที่อ่านผู้อ่านที่เข้าใจบทหรือตามที่กล่าวกันว่า "ตีบทแตก" จึงจะสามารถอ่านออกมาได้ในลักษณะที่กล่าวมา คือ เป็นเสียงเป็นโดยมิได้ เจตนา ซึ่งเป็นเสียงอ่านที่ตีน่าฟังชวนให้ติดตามฟัง แต่ต้องเป็นไปตามธรรมดา ธรรมชาติ

เพราะหากผู้อ่านพยายามตัดหรือเปลี่ยนเสียงโดยเจตนาแล้ว ถึงแม้จะคิดนึกหรือรู้สึกเอาว่าเสียงที่ตัดแล้วนั้นออกมาดีหรือฟังไพเราะกว่าเสียงแท้ของตนเองสักปานใดก็เป็นการฝืน ยากที่จะราบรื่น และชวนฟังอย่างเสียงแท้ที่ไม่ได้ตั้งใจตัดให้เป็นเสียงเป็น ที่สำคัญผู้ที่พยายามตัดเสียงจะให้ฟังไพเราะ (ตามที่คิดเอาเอง) นั้นอาจมีเสียงแท้ที่ฟังไพเราะกว่าเสียงที่พยายามตัดให้ดูน่าฟังอย่างมากก็เป็นได้ ทั้งเสียงแท้เน้นการเปล่งออกมาก็ง่ายดายนกว่าการเจตนาตัดให้แปรเปลี่ยนไป ถ้าผู้อ่านมีความสามารถติดตามความนึกคิดที่แท้จริงและความต้องการของตนในเรื่องการเปล่งเสียงได้แล้ว ระบบกล่อมเนื้อจะอยู่ในลักษณะบังคับที่จะปล่อยเสียงแท้ออกมา ตามความต้องการหรือความตั้งใจได้

2. เนื้อหาเรื่องอักขรวิธี

2.1 เรื่องการออกเสียงคำถูกอักขรวิธีของหลักภาษา

คือ การพูดอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้องตามหลักการออกเสียงภาษาไทยและภาษาที่นำมาใช้ตามที่ปรากฏอยู่ในบท โดยเฉพาะภาษาไทยต้องออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา ไม่ปล่อยปะละเลยที่จะศึกษาค้นคว้าทั้งหลักภาษาทั้งการออกเสียงที่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา ผู้ทำหน้าที่อ่านบทวิทยุกระจายเสียงที่ดีจะต้องมีคู่มือและเอกสารที่จะเปิดศึกษาค้นคว้าดูได้เสมออย่างน้อย ๆ ก็ควรจะมี

1. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพิมพ์ครั้งหลังสุด หรือหนังสืออ่านอย่างไรและเขียนอย่างไร ของราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพิมพ์ครั้งหลังสุดเช่นกัน

2. คู่มือการใช้ราชาศัพท์ฉบับที่ได้มีการรับรอง เช่น หนังสือราชาศัพท์ที่จัดพิมพ์เผยแพร่โดยสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

นอกจากนี้ ควรมีคู่มือหรือพจนานุกรมศัพท์เฉพาะวิชา ซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้จัดพิมพ์ไว้ใช้เป็นเอกสารค้นคว้าหาความรู้และศึกษาการออกเสียงคำที่ถูกต้องได้ด้วย

การที่ผู้อ่านบททางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จำเป็นต้องมีความรู้ในการออกเสียงคำภาษาไทยและภาษาที่นำมาใช้ให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ก็โดยที่ เป็นผู้ปฏิบัติงานการใช้เสียงสื่อหรือส่งสารถึงผู้ฟังโดยตรง เป็นสื่อสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างผู้ฟังกับสถานีหรือหน่วยงานที่สังกัด จึงจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องที่นำเสนอทั้งต่อผู้ฟังทั้งต่อสถานีหรือหน่วยงาน เพราะนอกจากความรับผิดชอบในฐานะผู้พูด ผู้อ่าน ที่จะให้อะไรแก่ผู้ฟังบ้างแล้ว ทางด้านความรู้สึของผู้ฟังนั้น ผู้อ่านออกอากาศคือ ตัวอย่างและแบบฉบับแห่งความถูกต้องในการใช้ภาษาและการออกเสียงคำที่มีแนวโน้มว่าเป็นที่น่าเชื่อถือ อีกประการหนึ่งคือ หากผู้ทำหน้าที่นี้ปล่อยปะละเลยไม่สนใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอแล้ว เมื่อไปพบคำหรือความใดที่ไม่แน่ใจหรือไม่ทราบว่าจะออกเสียงที่ถูกต้องได้อย่างไร ความไม่แน่ใจหรือความไม่รู้นั้นจะทำให้คุณภาพของเสียงที่ใช้อ่านด้อยไป ด้วยขาด

ความมั่นใจ ลังเลไม่แน่ใจ เสียงที่เปล่งออกมาก็จะขาดลักษณะของความมั่นคง ทำให้ผู้ฟังขาดศรัทธา และหากออกเสียงผิดพลาดไปก็ย่อมเกิดความเสียหาย ทำให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาความไขว่ไขว่ในกรณีที่ผู้ฟังทราบว่าย่อมนิด ผู้ฟังก็จะขาดความศรัทธาเชื่อถือในผู้อ่าน ขาดความสนใจที่จะติดตามฟังการอ่านต่อไปไม่อยากจะฟังอีก โดยเฉพาะคำภาษาไทยนั้นบางที่มีปัญหาเรื่องการออกเสียงว่าที่ถูกต้อง ๆ ควรเป็นอย่างไรรู้ไม่น้อย ผู้อ่านจึงต้องมีการเตรียมตัวไว้ให้ทราบก่อนว่า คำใดควรออกเสียงอย่างไรจึงจะถูกต้อง มิใช่ไปคิดเอาเองหรือแก้ไขในขณะที่กำลังจะอ่านหรือขณะอ่านออกอากาศ ซึ่งทำให้ ดัดสันใจผิดพลาดกันมามากแล้ว

2.2 เรื่องการรักษาความในบท

คือ การไม่อ่านบทผิดในลักษณะของการตู่ ตก เต็ม ทั้งคำทั้งความ ซึ่งจะ ทำให้เสียหายเพราะผู้ฟังจะเข้าใจความหมายได้ไม่ตรงตามเรื่องที่เสนอ หรือเข้าใจผิดไป หรือทำให้เสียน้ำหนักแห่งความหรือเนื้อหาสาระของบทที่อ่าน เช่น

1. การอ่านตู่คำ
2. การอ่านตู่ความ
3. การอ่านตกคำ
4. การอ่านตกความ
5. การอ่านเต็มคำ
6. การอ่านเต็มความ

3. เนื้อหาเรื่องลีลาการอ่าน

3.1 เรื่องควมมีชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า

คือ ลีลาการอ่านต้องเป็นไปในลักษณะการพูดเล่า อ่านให้เป็นเสียงพูดและพูดตามบท โดยรำลึกตลอดเวลาว่าเป็นการพูดให้คนฟังไม่ใช่พูดกับตัวเอง หรือแบบการซ้อมอ่านเพื่อทราบความเฉย ๆ คือ แม้จะมีบทอยู่ในมือหรือสายตาเพื่อให้อ่าน แต่การอ่านออกมานั้นต้องเป็นลักษณะการพูดเล่าให้คนฟัง อย่างที่มีบทกำกับให้ทราบว่าจะต้องพูดอะไรให้เขาฟัง หลักปฏิบัติง่าย ๆ ก็คือ นึกถึงการพูดที่ใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวันนั่นเอง แต่เพิ่มความมีชีวิตชีวาด้วยการเป็นนักแสดงบ้างเล็กน้อยแต่ไม่ต้อง ถึงกับเป็นการแสดงละคร

3.2 เรื่องการแบ่งวรรคตอนถูกต้อง

การอ่านหนังสือที่ได้ชื่อว่าแบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องก็คือ การที่ไม่หยุดเว้นจังหวะ ในระหว่างการอ่านที่เป็นการแยกคำหรือแยกความ ขณะเดียวกันก็ต้องไม่อ่านคร่อมวรรคไม่แบ่งวรรคมากเกินไป หรืออ่านติดต่อกันเรื่อยไปโดยไม่แบ่งวรรค คือ

1. การหยุดต่อผิดที่มีทั้งการหยุดแยกคำแยกความ และการหยุดคร่อมวรรค การที่ต้องมีการหยุดระหว่างอ่าน ก็เนื่องมาจากหลักธรรมชาติที่เราต้องมีการหายใจเข้าออกตามปกติ การอ่านหรือพูดก็เป็นการระบายลมหายใจออก จึงจำเป็นต้องมีการหยุดเพื่อเอาลมหายใจเข้า และการระบายลมหายใจเข้าออกของแต่ละคนไม่เหมือนกันบางคนก็ผ่อนลมหายใจได้สั้น ๆ บางคนก็สามารถผ่อนได้ยาว เมื่อเกี่ยวข้องกับ การอ่านบทวิทยุกระจายเสียง ซึ่งเป็นการอ่านหนังสือให้คนฟัง บางคนจึงอ่านได้ครั้งหรือวรรคละสั้น ๆ แต่บางคนก็อ่านต่อไปได้ความยาว ๆ แต่ส่วนที่เป็นความเหมือนกันคือทุกคนต้องมีการถอนลมหายใจเข้าทำให้ต้องหยุดอ่านเป็นระยะ ๆ บางคนก็มีปัญหาเรื่องการตกของสายตาและการกวาดสายตาประกอบด้วยที่ทำให้ต้องหยุดเช่นเดียวกัน ซึ่งการหยุดที่กล่าวมานั้นทุกครั้งจะต้องหยุดลงตรงที่เหมาะสม คือตรงตามวรรคและความในบท ถ้าข้อความในวรรคมีความยาวมาก ๆ จนไม่สามารถผ่อนระบายลมหายใจด้วยการอ่านไปจนจบวรรคได้ ก็จำเป็นต้องหยุดระหว่างวรรค กรณีเช่นนี้แหละที่ต้องระมัดระวังให้มากกว่า จะกระะยะหรือกำหนดที่จะหยุดลงท้ายคำใดให้ดี ต้องพยายามไม่ให้ลมหายใจไปหมดลงตรงที่ไม่เหมาะสม เช่นระหว่างคำหรือระหว่างความไม่ควรหยุดก็จะเป็นการหยุดผิดที่ในลักษณะการแยกคำแยกความตามที่กล่าวมา บางทีก็เป็นการอ่านคร่อมวรรค คือ แทนที่จะหยุดลงก่อนหน้ากลับเลยไปหยุดลงหลังคำในวรรคต่อไป

2. การแบ่งวรรคมากเกินไป ทำให้ฟังเป็นห้วงช่วงสั้น ๆ ขาดความราบรื่น และไม่ตรงช่วงความตามบท ซึ่งทำให้ผู้ฟังฟังแล้วเกิดความรำคาญ ไม่อยากติดตามฟังต่อไป

3. การอ่านโดยไม่แบ่งวรรค บางกรณีเป็นการอ่านออกเสียงเรียง ๆ ไปทีละคำไม่เป็นช่วงเป็นความ บางกรณีก็เป็นการอ่านติดต่อกันไปหมด แม้ขึ้นย่อหน้าใหม่ผู้ฟังก็ไม่สามารถจับความได้ว่าเปลี่ยนเรื่องไปแล้ว เพราะไม่มีการหยุดเว้นจังหวะเลย

การแบ่งวรรคตอนถูกที่จึงเป็นคุณสมบัติสำคัญของการอ่านบทให้คนฟัง เพราะการอ่านหนังสือให้คนฟังที่ดีก็เปรียบได้กับการเขียนที่ดี คือ เรื่องหรือบทที่ดีย่อมต้องมีวรรคหรือระยะของความขาดลงเป็นช่วง ๆ ตามเนื้อเรื่อง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเท่ากัน อาจมีสั้นบ้าง ยาวบ้างแล้วแต่กระแสดูความ เมื่อพูดหรืออ่านตามบทก็ต้องอ่านหรือพูดให้หยุดหรือขาดความตามระยะที่กำหนดนั้น ๆ จะอ่านตามความพอใจก็จะหยุดตรงไหนคำใดก็หยุด หรือนึกจะอ่านติดต่อกันไปโดยไม่หยุดเลยก็ได้เหมือนกัน ดังนั้น การอ่านบทเพื่อออกอากาศให้คนฟังจึงต้องระมัดระวังเรื่องความถูกต้องของวรรคตอน

ส่วนระยะหรือช่วงจังหวะที่หยุดลงนั้น หากเป็นการหยุดเมื่อจบวรรคจบความ หรือจบย่อหน้าจะขึ้นความใหม่ต่อไป ช่วงหยุดอาจยาวกว่าการหยุดถอนลมหายใจเข้าระหว่างวรรคหรือความ แต่มิใช่หยุดนานเกินไปจนก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ฟัง เพราะช่วงที่เสียงซึ่งกำลังออกอากาศ

ขาดหายไปหรือที่เรียกว่า “ความเงียบทางวิทยุ” นั้น หากเกิดขึ้นนานไปผู้ฟังจะรู้สึกน่าเบื่อหน่ายและ
วังเวง แม้ความจริงแล้วความเงียบนั้นจะเป็นอยู่เพียง 5 - 10 วินาทีเท่านั้น ก็นานพอที่จะทำให้ผู้
ฟังเบื่อและรำคาญได้ การหยุดระหว่างอ่านที่ดีจึงไม่ควรนานเกิน 1 - 2 วินาที

3.3 เรื่องการเน้นคำและความที่สำคัญ

การพูดหรืออ่านบทให้คนฟังโดยเฉพาะทางวิทยุกระจายเสียงนั้น ถึงแม้จะเป็น
การสื่อสาร โดยใช้แต่เสียงเป็นสื่อแต่ผู้อ่านที่ดีจะต้องมีวิธีการให้ผู้ฟังรู้สึกเหมือนกับว่าได้เห็นตัว
หนังสือไปด้วยตาตามไปด้วย การอ่านที่ดีจึงต้องมีการลงน้ำหนักคำ เน้นหนัก เบา เว้นระยะ ทอด
จังหวะ ฯลฯ ประจุการเขียนที่ดีย่อมต้องมีอักษรตัวใหญ่ ตัวเล็ก ตัวเอน เว้นวรรค ชิดเส้นใต้ ขึ้น
ย่อหน้าใหม่ หรือมีเครื่องหมาย วรรคตอน ฯลฯ เช่นเดียวกัน

คำบางคำหรือความบางความที่มีความหมายพิเศษ ที่เป็นจุดเด่นจุดสำคัญ
ของเรื่องเวลาอ่าน จำเป็นต้องลงน้ำหนักเสียงที่คำหรือความนั้นพิเศษด้วย เพื่อให้ จุดนั้นตอน
นั้นเด่นชัดขึ้นเป็นพิเศษ

3.4 เรื่องการดึงความสนใจผู้ฟังด้วยจังหวะจะโคน

การอ่านบทวิทยุกระจายเสียงที่ดีหรือบทวิทยุโทรทัศน์ที่ดี เมื่อมีการหยุดลง
ตรงที่จบวรรคหรือจบความแล้ว พอขึ้นต้นวรรคใหม่หรือความใหม่ต่อไปควรเปล่งเสียงให้ดังกว่า
ปกติ และลดจังหวะให้ช้าลงกว่าปกติเล็กน้อย แล้วจึงผ่อนเสียงลงระดับลงเป็นปกติพร้อม ๆ กับ
เร่งความเร็วขึ้นถึงระดับปกติไปจนอ่านจบความ หรือลงวรรคแล้วจึงหยุด เมื่อขึ้นต้นวรรคใหม่หรือ
ความใหม่อีกครั้ง ก็ให้เสียงดังและจังหวะช้าลงกว่าปกติเล็กน้อยอีกเรื่อย ๆ ไปเป็นช่วงเป็นความไป
เรื่อย ๆ เช่นนี้ เรียกว่า อ่านหนังสืออย่างมีจังหวะจะโคน

3.5 เรื่องน้ำเสียงที่ใช้อ่าน

การอ่านหนังสือให้คนฟังหรือการอ่านบทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
ที่ดีต้องมีน้ำเสียงที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือบทที่เสนอ คือ ถ้าเป็นเรื่องที่จริงจังเป็นทางการ น้ำ
เสียงที่อ่านจะต้องขึงขัง แข็ง และกระชับคำ ถ้าเป็นเรื่องแบบพรรณนาโวหารที่ต้องการภาพ
พจน์ หรือเรื่องออกอุทานวอนก็ควรผ่อนเสียงทอดเสียงให้อ่อนหวานนุ่มนวล ถ้าต้องอ่านบทที่เป็น
เรื่องเศร้าเสียงที่อ่านก็ควรต้องอ่อนเศร้า ทั้งนี้โดยถือเอาตามวิถีคนพูดกันปกติธรรมดาเป็นหลัก
คือน้ำเสียงที่สัมพันธ์กับความรู้สึก

4. เนื้อหาเรื่องความชัดเจน

เรื่องการรักษาความชัดเจน

การอ่านให้ได้คำและความชัดเจนเป็นคุณสมบัติสำคัญอีกประการหนึ่งในการอ่าน
บทวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ เพราะการออกอากาศเรื่องใด ๆ นั้น ต้องให้ผู้ฟังได้รับ

ถ้อยคำหรือข้อความที่ถูกต้องชัดเจน ชนิดที่จะสื่อความหมายหรือส่งสารได้ตรงตามคำ และความที่ต้องการอ่านปรากฏอยู่ในบท ลักษณะของการอ่านที่ให้ความชัดเจนนั้นแยกอธิบายได้เป็น

1. ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำได้ชัดเจนอย่างเป็นธรรมชาติและไม่สับสน ซึ่งนอกจากเป็นการถูกต้องตามอักขรวิธีแล้วยังมีความชัดเจนด้วย คือ

- การออกเสียง ร ต้องพ่นลมออกจากปากขณะที่รับปลายลิ้นหรือกระดกลิ้น แต่ไม่มากจนเกินไปกลายเป็นภาษาอื่น

- การออกเสียง ล ไม่ต้องกระดกลิ้นหรือรัวลิ้น

- การออกเสียง ฟ เหมือน ล ไม่ต้องรัว/กระดกลิ้น

- การออกเสียงคำที่มี ร และ ล กล้ำ คือ คำที่สะกดด้วยพยัญชนะอื่นควบกับตัว ร หรือ ล จะต้องออกเสียงกล้ำสนิท ประสมสระและเสียงวรรณยุกต์ตามหลักการผันเสียง

2. ออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำ ไม่รวบคำหรือรวบความ เพราะการออกเสียงในลักษณะเช่นนี้เมื่อออกอากาศไปนั้นนอกจากจะเป็นการอ่านอย่างขาดความชัดเจนแล้วยังถูกตำหนิว่าเป็นผู้ทำให้ภาษาวิบัติด้วย และบางที่ความหมายก็เปลี่ยนไปจากเดิม

อย่างไรก็ตาม การออกเสียงคำอย่างชัดถ้อยชัดคำนี้ต้องชัดในลักษณะที่เป็น การพูดตามธรรมชาติด้วย มิใช่ต้องตั้งใจให้ชัดจนเป็นการอ่านหนังสือออกเสียงเรียง ๆ คำ ซึ่งจะ ทำให้เสียความราบรื่นเสียสละและจังหวะวรรคตอน ทั้งขาดชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า ซึ่งเป็น ลักษณะการอ่านที่ต้องการออกอากาศไปด้วย

3. ออกเสียงคำได้ตรงตามคำและความในบท ไม่ออกเสียงเพี้ยนเปลี่ยนแปลงไม่ตรงคำทั้งเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์

การซักซ้อมก่อนปฏิบัติ

การอ่านบทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์จะเรียบร้อยราบรื่นไปได้ยากหากมิได้มีการ ซักซ้อมอ่านบทล่วงหน้า ผู้อ่านที่ดีจะต้องมีโอกาสซ้อมอ่านทุกครั้งก่อนที่จะอ่านออกอากาศจริง การ ซักซ้อมที่ดีคือ วิธีอ่านบทดัง ๆ เหมือนที่จะอ่านตอนออกอากาศ หากไม่มีโอกาสทำเช่นนั้นก็ต้อง ได้มีการทบทวนบทหรืออ่านเงียบ ๆ อย่างน้อยเที่ยวหนึ่งก่อน ซึ่งขณะที่ซ้อมก็ไม่ใช่สักแต่ว่าอ่านไป ลวก ๆ คร่าว ๆ หรือออกเสียงปาว ๆ ไปตามบท แต่จะต้องมีความสนใจดูว่า คำไหนข้อความใดที่สำคัญ คำใดที่ต้องซ้อม ออกเสียงให้คล่อง คำหรือวลีหรือประโยคที่ไม่คุ้นหูคุ้นตาโดยเฉพาะคำที่ ออกเสียงยากๆ หรือคำที่อาจออกเสียงได้หลายอย่างต่างความหมาย ก็จะต้องเลือกเอาการออก เสียงที่ความหมายตรงหรือสอดคล้องกับความในบท นอกจากนี้จะต้องดูวรรคตอน กำหนดหมาย

ไว้ด้วยว่าควรหยุดตรงที่ใด ระยะสั้นยาวเพียงไหน เมื่อถึงเวลาที่อ่านออกอากาศจริงจะได้อ่านได้ โดยราบรื่นและคล่องแคล่วไม่ติดขัด เพราะได้ซ้อมไว้แล้ว

บุคลิกลักษณะเฉพาะของเสียง

อันเนื่องมาจากบุคลิกลักษณะของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เสียงที่อ่านควรแสดงออกถึงบุคลิกภาพของผู้อ่านอย่างชัดเจน ทางที่ดีควรอ่านด้วยลีลาและจังหวะจะโคนตลอดจนน้ำเสียงที่เป็นตัวของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องเลียนแบบหรือทำให้เหมือนกับใคร ผู้อ่านที่ดีนอกจากจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเหมือนได้ฟังพร้อมกับเห็นตัวหนังสือ หรือข้อความตามบทไปด้วยแล้วยังต้องให้ผู้ฟังได้มีความรู้สึกเหมือนได้มองเห็นความยิ้มแย้มแจ่มใส มีชีวิตชีวาบนใบหน้าของผู้อ่านผ่านทางเสียงออกอากาศไปด้วย แต่ต้องระมัดระวังมิให้สำเริงถึงขนาดเปล่งเสียงหัวเราะออกไปในเรื่องที่ต้องการให้ผู้ฟังสนุกสนานเพียงให้มีใบหน้ายิ้มแย้มไว้ใส่ความรู้สึกลงในน้ำเสียง เสียงที่เปล่งออกไปก็จะยิ้มได้และทำให้ผู้ฟังยิ้มแย้มตามไปด้วย ส่วนการอ่านเรื่องเศร้าก็ไม่จำเป็นต้องทำเสียงตอนที่เศร้าจนเหมือนการเล่นละคร หรือเศร้าเคล้าละอื่น เพียงน้ำเสียงที่อ่อนเศร้าและส่งความรู้สึกเช่นนั้นถึงผู้ฟังก็จะพาผู้ฟังให้เกิดความรู้สึกเช่นเดียวกันได้ ในทำนองเดียวกันถ้าเสนอเรื่องสนุกสนานหรืออ่านบทตลกก็ไม่จำเป็นต้องชวนผู้ฟังให้สนุกด้วยการหัวเราะเสียงดังเพื่อจะแสดงความขบขัน การกระทำเช่นนั้นแทนที่จะส่งความขบขันไปให้ผู้ฟัง บางครั้งอาจกลายเป็นความน่าเกลียดที่สุดไปก็ได้

การรู้จักตัวเองเกี่ยวกับการอ่าน

หมายถึง ผู้อ่านบทวิทยุกระจายเสียงจะต้องรู้จักว่า จังหวะและช่วงเวลากการอ่านของตนเป็นอย่างไร บทวิทยุกระจายเสียงแต่ละรายการจะใช้เสียงและลีลาการพูดการอ่านไม่เหมือนกัน ผู้อ่านจะต้องจับเวลาความเร็วช้าของจังหวะการพูดการอ่านของตนเองว่า บทขนาดไหนจะใช้เวลาเท่าใด เพื่อที่จะได้กะเวลาได้ถูกต้องแน่นอนว่าเรื่องที่จะต้องอ่านออกอากาศแต่ละครั้งควรใช้เวลาสักเท่าใด เช่น 10 บรรทัด ตัวพิมพ์ใหญ่ หรือ 7 บรรทัดตัวพิมพ์เล็ก หรือ 12 บรรทัดลายมือของตนเอง ต่อ 1 นาที เป็นต้น

ทั้งนี้ หากมีเวลาที่กำหนดแน่นอนไว้แล้วตามแผนผังรายการ ถ้าบทที่อ่านสั้นไปก็อาจใช้วิธีการผ่อนลมหายใจหรือเว้นระยะได้เล็กน้อยเพื่อยืดเวลาให้เหมาะสมหรือบทที่อ่านมีขนาดยาวต้องใช้เวลามากกว่าที่กำหนดไว้ หากอ่านตามปกติก็อาจใช้วิธีเร่งอัตราความเร็วขึ้นได้ เพื่อให้อ่านได้จบทันเวลาที่กำหนด

3.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนการทดสอบเสียง

ประพจน์ สาครบุตร (2541 : 10 - 11)

ผู้เข้ารับการทดสอบเสียงเพื่อให้ได้ใบผู้ประกาศหรือบัตร กบว. จากกรมประชาสัมพันธ์ นั้น คณะกรรมการทดสอบเสียงจะมีแบบทดสอบการอ่านออกเสียงภาษาไทย ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ข่าวในพระราชสำนัก, ข่าวในประเทศ, ข่าวต่างประเทศ, รายงานพยากรณ์อากาศ, บทความ, บทร้อยกรอง ฯลฯ ตามความเหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนว่าจะผ่านการทดสอบเสียงหรือไม่ดังนี้

1. เสียง

1.1 ลักษณะโดยธรรมชาติและคุณภาพ แจ่มใส / ไม่ค่อยแจ่มใส / แห้ง / เครือ / สั่น / เปลี่ยนแปร่ง

1.2 ระดับเสียงและการเปล่งเสียง ดี / พอใช้ / เบาไป / ดังไป / ไม่เร็นหู / ขึ้นจมูก / สูงไป / ต่ำไป

2. อักขรวิธี

2.1 ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การออกเสียง ดี / พอใช้ / ผิดบ้าง / ผิดมาก / พลังพลาด / คำสมาสไม่เชื่อม

2.2 การรักษาความในบท ดี / พอใช้ / ตู้อำ, ความ / ตกคำ, ความ / พลังพลาด / คำสับสน

2.3 การออกเสียง ร และ ล ดี / พอใช้ / ไม่เป็นธรรมชาติ / ร เป็นเสียง ล / ล เป็นเสียง ร

2.4 การออกเสียงควบกล้ำ ดี / ได้บ้างไม่ได้บ้าง / ส่วนมากไม่ได้ / ไม่ได้เลย

3. ลีลาการอ่าน

3.1 จังหวะและน้ำหนักคำและความ ดี / พอใช้ / เร็วไป / ช้าไป / ไม่กระชับ / ตะกุกตะกักไม่ราบรื่น

3.2 วรรณตอน ดี / พอใช้ / อ่านเรียงความ / หยุดต่อผิดที่ / แบ่งวรรคมากไป / ไม่แบ่งวรรค

3.3 ความมีชีวิตชีวา ดี / พอใช้ / ยังเป็นการอ่านออกเสียง / เนื่อยๆเรื่อยๆ / ขาดชีวิตชีวา

4. ความชัดเจน

4.1 การออกเสียงคำ / ชัดถ้อยชัดคำ / ออกเสียงไม่ค่อยเต็มคำ / รัวๆ รวบๆ / เน้นคำเกินไป

4.2 การออกเสียงไม่ตรงคำ ไม่มี / มีบ้าง / มีมาก / เพี้ยนพยัญชนะ / เพี้ยนสระ / เพี้ยนวรรณยุกต์

4.3 เสียงสอดแทรก ไม่มี / มีเสียงลมหายใจ / มีเสียงจ๊อกแจ๊กในช่องปาก / มีเสียงลมพ่นน้ำคำ

5. อื่นๆ

.....
ถ้าหากการทดสอบเสียงในครั้งแรกไม่ผ่าน คณะกรรมการก็จะให้คำแนะนำและข้อแก้ไขและจะนัดทดสอบเสียงใหม่ครั้งต่อไป

4. เอกสารเกี่ยวกับคุณค่าของวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา

วิดิทัศน์เป็นวัสดุที่ใช้ควบคู่กับโทรทัศน์ นับเป็นสิ่งจำเป็นและได้รับความนิยมมากเพราะมีการปรับปรุง และวิวัฒนาการทั้งด้านราคาและรูปแบบให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ ทั้งในวงการบริหารและการศึกษา เป็นอุปกรณ์ที่สะดวกสบายในการนำรายการที่บันทึกไว้มาเสนอได้ตลอดเวลา คุณภาพของภาพก็ไม่แตกต่างจากรายการสด สามารถลบ และบันทึกใหม่ได้ตามความต้องการ ประโยชน์ของวิดิทัศน์ที่นำมาใช้ในวงการศึกษา มีดังนี้ คือ

1. สามารถจะนำการสอนของครู ซึ่งอาจเป็นการสอนหรือสาธิตกลับมาฉายซ้ำให้นักเรียนดูได้หลายครั้ง
2. สามารถบันทึกรายการสอน เพื่อนำกลับมาใช้กับชั้นเรียนหลายชั้น โดยไม่ต้องเตรียมการสอนใหม่ทำให้ทุ่นแรงผู้สอน
3. การบันทึกภาพการสอนของครูในชั้นเรียนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ นักเรียนแล้วนำมาเปิดทบทวน เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลจะได้ปรับปรุงหรือเปรียบเทียบ อันจะนำมาเพื่อการสอนที่ดีขึ้น (เกศินี โชติกเสถียร. 2523 : 108,181)

สนั่น ปัทมะทิน (2527 : 72 - 75) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวิดิทัศน์ไว้ดังนี้

1. สามารถดูภาพและฟังเสียงได้สะดวกโดยไม่ต้องมีความมืดเหมือนภาพยนตร์
2. ชอบรายการไหนก็เล่นซ้ำได้ตามความต้องการ แต่โทรทัศน์ที่ออกอากาศตามปกติทำไม่ได้
3. เล่นเมื่อไรก็ได้ไม่ต้องรอเวลาเหมือนโทรทัศน์ตราบไตที่มีไฟฟ้า
4. มีอิสระในการเลือกชมรายการอื่นได้ตามต้องการเท่าที่จะหาวิดิทัศน์ได้ ไม่ต้องทนดูรายการโฆษณาอันน่าเบื่อหน่าย หรือชมรายการที่ไม่ชอบทางโทรทัศน์

5. ช่วยบ้านที่มีไฟฟ้าใช้ แต่รับภาพและเสียงทางโทรทัศน์ไม่ชัด หรือรับไม่ได้เลย ให้ได้รับความบันเทิงจากวีดิทัศน์แทนโทรทัศน์

6. บันทึกภาพและเสียงจากโทรทัศน์โดยตรงได้ตามต้องการ

7. บันทึกภาพและเสียงตรงจากภาพยนตร์ได้โดยใช้เครื่องประกอบ

8. ถ่ายบันทึกภาพและเสียงแบบถ่ายภาพยนตร์ โดยใช้กล้องโทรทัศน์บันทึกลงบนวีดิทัศน์ได้ตามความต้องการ

ชม ภูมิภาค (2524 : 50 - 51) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาได้กล่าวถึงคุณค่าพิเศษของโทรทัศน์ที่มีต่อการศึกษาดังนี้ คือ

1. เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อม ๆ กันโดยสะดวกและประหยัด
2. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุโทรทัศน์เข้าด้วยกัน
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิดสำคัญ สร้างทัศนคติให้ข่าวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นว่าผู้รับจะต้องมีความสามารถทางภาษาสูง หรือต้องอยู่ ณ สถานที่เหตุการณ์นั้นด้วย
4. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของครูที่เก่ง ๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะให้ถึงผู้รับมาก ๆ
5. โทรทัศน์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญ
6. มีความปัจจุบันทันด่วน ทำให้ผู้รับสนใจมากและยอมทำให้เกิดการเรียนรู้สูง
7. โทรทัศน์สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์ และอื่น ๆ เข้ามาใช้ด้วยกันด้วยความสะดวก การใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างร่วมกันเช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี

8. การวิจัยพบว่า โทรทัศน์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอดและ กฎเกณฑ์ได้ดีที่สุด
อนันต์ธนา อังกนันท์ และเกื้อกูล คุปรัตน์ (2524 : 183 - 186) ได้กล่าวถึงคุณค่าของเทปโทรทัศน์ ที่ใช้ในวงการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

การนำเหตุการณ์ต่าง ๆ มาสู่ห้องเรียน การใช้เทปโทรทัศน์สามารถจับภาพได้ทันต่อเหตุการณ์ อาจจะถ่ายจากเหตุการณ์จริง ๆ หรือจะบันทึกจากโทรทัศน์ก็ได้ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสไปพบกับเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง การใช้เครื่องวีดิโอเทปแบบประเภ้าหิ้วสามารถทำได้อย่างสะดวกสบาย เพราะสามารถนำไปผลิตรายการนอกสถานที่ได้ แม้แต่ในชนบทที่ไกลออกไป

สามารถจัดข้อผิดพลาดในการสอน ครูสามารถทำการสอนล่วงหน้าได้โดยการบันทึกเป็นเทปโทรทัศน์เอาไว้ ถ้าไม่ดีก็ลบทิ้งเฉพาะตอนนั้นแล้วอัดใหม่ได้ นอกจากนั้นยังสามารถนำเอาส่วนที่เป็นภาพยนตร์ ส่วนที่ไปสัมภาษณ์วิทยากร เสียงเพลง เข้ามาผสมทำให้การเรียนการสอนมี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้กับผู้เรียนจำนวนมาก ในการจัดทำเป็นวิดีโอเทปเรียบร้อยแล้วสามารถนำไปก๊อปปี้และส่งไปยังศูนย์ต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้น หรืออาจจะนำออกจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจ ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มาก เช่น ปัญหาบางโรงเรียนที่ครูมีคุณภาพไม่พอ ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน เป็นต้น

๕ ประหยัดเวลา เงินและผู้สอน การใช้วิดีโอเทปนี้ทำให้นักเรียนสามารถฟังรายการได้พร้อมกันที่หลาย ๆ ห้องเรียน หรือหลายสถาบัน อีกทั้งยังประหยัดเงิน เมื่อใช้แล้วลบทิ้งและนำไปอัดใหม่ได้ ม้วนเทปก็ไม่แพงมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับภาพยนตร์ ส่วนผู้สอนนั้นแทนที่จะต้องใช้เวลาหลาย ๆ คน ก็อาจใช้เพียงคนเดียวแต่สามารถใช้สอนคนเป็นจำนวนมากได้

๖ นักเรียนสามารถนำมาใช้เรียนเป็นกลุ่มหรือคนเดียวได้ ในการใช้วิดีโอเทปนี้นักเรียนจะนำมาใช้ศึกษาบทเรียนเมื่อใดก็ได้ เมื่อสามารถรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่มก็สามารถนำบทเรียนมาศึกษาได้ หากไม่เข้าใจตอนใดอาจย้อนกลับไปดูเฉพาะตอนนั้นซ้ำกี่ครั้งก็ได้ หรือบางครั้งหากนักเรียนมีเครื่องวิดีโอเทปที่บ้าน ก็อาจจะขอยืมม้วนเทปไปเปิดเองที่บ้านก็ย่อมทำได้

๗ ใช้บันทึกจากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ได้ ในการดูภาพยนตร์ที่นำมาฉายหรือดูรายการโทรทัศน์ หากชอบรายการใด และเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการให้นักเรียนดูในห้องเรียน อาจบันทึกรายการหรือภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ไว้ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

๘ บันทึกการสาธิต ในการสาธิตการสอนจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น การหล่อหุ่นจำลอง การเตรียมไฮโดรเจน การปรุงและจัดทำอาหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเสียเวลา ค่าใช้จ่าย และกำลังคนเป็นจำนวนมาก เพื่อประโยชน์ในการสอน ไม่ต้องสาธิตให้ดู ทุก ๆ ครั้ง ก็สามารถจัดทำเป็นวิดีโอเทปเอาไว้ เมื่อต้องการใช้สามารถนำออกมาใช้ได้ทันที

๙ บันทึกเพื่อจัดทำรายการแนะนำอาชีพต่าง ๆ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ โรงเรียนสามารถบันทึกเป็นรายการทางโทรทัศน์ โดยการไปถ่ายทำจากผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่น่าสนใจในห้องถิ่น เช่น การปลูกข้าวเจ้า การเลี้ยงสัตว์ การทำสวนครัว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไหมและการทอผ้า ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยทั่วไปในการพัฒนาอาชีพของตน

๑๐ บันทึกเทคนิคการใช้เครื่องมือต่าง ๆ โดยเฉพาะเครื่องมือทางด้านช่าง เป็นสิ่งที่ยากลำบากในการที่จะเขียนเป็นข้อความได้ ถึงแม้จะมีภาพประกอบที่เป็นภาพนิ่งก็ยังไม่เข้าใจยาก วิธีสะดวกก็คือการจัดทำเป็นวิดีโอเทปซึ่งทำให้ผู้ดูเข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้เครื่องกลึง เครื่องเจาะ เครื่องสำรวจพื้นที่ เป็นต้น

๑๑ บันทึกรายการเพื่อการศึกษาพิเศษ เป็นการศึกษาที่นอกเหนือไปจากหลักสูตร และมีความประสงค์จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ เช่น การเชิญวิทยากรภายนอกเข้าไปพูดในโรงเรียน การเล่นเกม การเล่นเกมดนตรีและขับร้อง ฯลฯ

5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีทัศนในการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการบริหารงานบุคคลอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยให้องค์การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จในการบริการ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้น ถือเป็นบริการอย่างหนึ่งที่กระทำเพื่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน วิทยาการต่าง ๆ เจริญรุดหน้าอยู่เรื่อย ๆ ถ้าบุคคลใดหยุดอยู่กับที่ไม่พยายามขวนขวายหาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ และพัฒนาทัศนคติเดิม ย่อมเท่ากับการเดินถอยหลังอยู่ทุกขณะ ดังนั้นวิธีที่จะช่วยให้บุคคลเป็นผู้ที่มีสมรรถภาพในการทำงานอยู่เสมอเพื่อมุ่งสู่ประโยชน์ของหน่วยงาน โดยส่วนรวมก็คือ การฝึกอบรมนั่นเอง ความหมายของการฝึกอบรมพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เป็นกระบวนการ (Process) อย่างหนึ่งในการพัฒนาองค์การ โดยอาศัยการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนที่ดีและเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดยั้ง

2. การกระทำทั้งหมดก็มุ่งที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

เพิ่มพูนความรู้ (Knowledges) เนื่องจากความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของวิทยาการในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความจำเป็นที่ทุกคนต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้บังเกิดประสิทธิผล

เพิ่มพูนทักษะ (Skills) หรือความชำนาญ เพื่อบรรเทาการสูญเสียอันเกิดจากการทำงาน โดยขาดทักษะและประสบการณ์

เปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitudes) เพื่อให้เกิดความคิดอ่านใหม่ ๆ เปลี่ยนแปลงความเชื่อเก่า ๆ ที่ล้าสมัย และเลื่อมถอย เพื่อให้เกิด ทัศนคติใหม่ที่มีประโยชน์ตามความประสงค์ของหน่วยงาน ตลอดจนพัฒนานิสัยหรือพฤติกรรมให้มีการกระทำที่เหมาะสมถูกต้องแบบแผนยิ่งขึ้น

3. เป็นกระบวนการที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถ (Ability) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ของบุคคล อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผล (Effectiveness) ต่อหน่วยงานเป็นสำคัญ

เรจลัษณ์ โรจนพันธ์ (2529 : 25 - 27) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรในการฝึกอบรมประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรม ควรเลือกและรวบรวมเอาเฉพาะงานและพฤติกรรมที่เหมาะสม มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมโดยเขียนขึ้นในรูปของการปฏิบัติ คืออธิบายอย่างชัดเจน ถึงสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะต้องสามารถปฏิบัติได้เมื่อการฝึกอบรมสิ้นสุดลง

2. หมวดวิชาที่จะทำการฝึกอบรมอาจจะมีหมวดเดียว หรือหลายๆ หมวดก็ได้แล้วแต่ความจำเป็นของการฝึกอบรม และสนองความจำเป็นนั้น ๆ

3. รายละเอียดของหัวข้อวิชาจากหมวดของวิชาที่กำหนดไว้แล้ว นำมาแยกแยะในรายละเอียดว่าควรจะมีหัวข้อย่อยอะไรบ้าง เพื่อให้ขอบข่ายเรื่องที่จะฝึกอบรมชัดเจน เมื่อกำหนดหัวข้อวิชาต่างๆ แล้วนำมาจัดเรียงลำดับให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันเพื่อให้แนวความคิด และทักษะเหล่านั้นได้พัฒนาขึ้นอย่างมีระเบียบ

4. กำหนดการฝึกอบรม คือ การกำหนดแผนในรายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนและผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ มองเห็นหลักสูตรโดยส่วนรวมว่า จะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้างและใช้เวลาเท่าใด การกำหนดการฝึกอบรม จะต้องพิจารณาเทคนิค หรือวิธีที่เหมาะสมกับแต่ละหัวข้อที่กำหนดไว้แล้ว

หลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อสำหรับการฝึกอบรม ทองฟู ชินะโชติ (2531 : 114 - 115) ได้แนะนำการเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพ ก็คือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกอบรม เช่น พฤติกรรมที่สื่อสารสามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
2. วิเคราะห์กลุ่มเข้ารับการอบรม เป็นกลุ่มหรือคนเดียว อายุ เพศ ทักษะและความเชื่อ และเข้าใจ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์และความรู้ สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ
3. เนื้อเรื่อง จะเป็นตัวกำหนดสื่อที่เหมาะสมทีเดียว
4. การเลือกชนิดของสื่อ ต้องพิจารณาอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่และความถนัดของวิทยากร เช่น มีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ก็ใช้ผลิตแผ่นใส หรือมีเครื่องฉายวิดีโอเทปก็เลือกผลิตวิดีโอเทป
5. สื่อที่ใช้ต้องทันสมัย และสามารถอธิบายโดยตรงกับสาระสำคัญของความหมายและความต้องการ
6. การเตรียมอุปกรณ์ในการผลิตสื่อในการสอนแบบต่างๆ
7. ใช้สื่อที่เข้าใจง่าย ผลิตง่าย และให้เหมาะกับคุณสมบัติของผู้เข้ารับการเรียนรู้
8. ระยะเวลาไม่ควรใช้สื่อนานเกินไป จะไม่เกิดความสนใจ

การนำวีดิทัศน์มาใช้ในการฝึกอบรม

วีดิทัศน์เป็นสื่อโสตทัศนประเภทเคลื่อนไหวที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในการฝึกอบรม เนื่องจากเป็นสื่อที่มีคุณค่าในการให้ประสบการณ์การเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสที่สำคัญทั้งทางตาและทางหูจึงสามารถใช้ได้ดี ในการฝึกอบรมได้หลาย ลักษณะ

อุดม มุ่งเกษม และนงลักษณ์ หอตระกูล (2538 : 133 - 134) ได้ชี้ให้เห็นถึงการนำ วิดีทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการศึกษาและฝึกอบรม โดยแยกตามลักษณะการใช้พื้นฐานได้ 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ใช้เป็นสื่อช่วยสอน โดยใช้เสริมสื่ออื่นๆ หรือเสริมเทคนิควิธีการฝึกอบรมอื่นๆ

ลักษณะที่ 2 ใช้เป็นสื่อทำการสอนโดยตรง ซึ่งต้องมีการผลิตหรือ ออกแบบมาเป็นรายการพิเศษ เน้นความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ หรือการทำให้ผู้ชมเรียนรู้ถึงสิ่งต่างๆ ได้อย่างแท้จริง

ลักษณะที่ 3 ใช้เป็นสื่อขยายความคิด ประสบการณ์ เป็นการใช้อ้างอิงซึ่งจะเป็นประโยชน์เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่ได้นำเสนอแล้วมาแสดงให้ผู้ชมได้รับการย้ำเตือนและทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ให้มีความคิดความจำดีขึ้นกว่าเดิม

ลักษณะที่ 4 ใช้เป็นสื่อทำหน้าที่แทนวิทยากร เป็นลักษณะการใช้ที่ไม่ต้องการวิทยากร เพราะมีลักษณะของการเรียนการสอนแบบบทเรียนสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ หากใช้คอมพิวเตอร์มาผนวก หรือวิดีโอดีสก์เข้ามาช่วยจะทำให้สถานการณ์การเรียนรู้ดีขึ้น

ประยัต จิระวรพงศ์ (2528 : 171 - 172) ได้กล่าวถึงการนำวีดิทัศน์มาใช้ในการศึกษา และฝึกอบรม ดังนี้

1. ควรเตรียมชุดอุปกรณ์และติดตั้งเครื่องรับไว้ให้พร้อม กล่าวคือ จัดตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ให้สูงกว่าระดับพื้น 4 - 7 ฟุต โดยทำมุมเงยกับระดับสายตาผู้ดูประมาณ 30 องศาให้อยู่ในทิศทางที่หลีกเลี่ยงแสงสะท้อนที่ปรากฏบนจอภาพ

2. ควรจัดที่นั่งดู ให้ระยะห่างให้อยู่ระหว่าง 5 - 23 ฟุต กับเครื่องรับ (ขนาด 24 นิ้ว) ในบริเวณรัศมี 45 องศา จากเส้นกึ่งกลางของจอภาพ

3. ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมรายละเอียด เนื้อหา จุดประสงค์ เวลา รายการและขั้นตอนการเสนอล่วงหน้า

4. เตรียมตัวผู้เรียนล่วงหน้า โดยการแนะนำข้อความสำคัญหรือสิ่งที่ต้องการจะเน้นเป็นพิเศษ หรือการให้ความรู้พื้นฐานโดยใช้เอกสาร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนด้วยโทรทัศน์

5. เตรียมรายการที่จะเสนอ

6. ติดตามและอภิปรายผล

ดังนั้น การนำวีดิทัศน์ไปใช้ในการศึกษาและฝึกอบรม ผู้ใช้ต้องพิจารณาให้เหมาะสมว่าจะนำไปใช้ในลักษณะใด แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้วีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนและการฝึกอบรมให้ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้บทเรียน วีดิทัศน์สำหรับการศึกษด้วยตนเอง

โดยใช้วิดีโอทัศน์เป็นสื่อทำหน้าที่แทนวิทยากรจำเป็นต้องระมัดระวังในการใช้ให้เป็นไปตามหลักการ
ใช้วิดีโอทัศน์ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมโดยใช้บทเรียนโปรแกรมควบคู่กันไปด้วยจึงจะได้
ผลสมบูรณ์

อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกูล คุปรัตน์ (2524 : 191 -192) ได้กล่าวถึงคุณค่าของเทปโทรทัศน์หรือวิดีโอเทปที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. นำเหตุการณ์ต่างๆ มาสู่ห้องเรียน
2. สามารถจัดข้อผิดพลาดในการสอน
3. ใช้กับผู้เรียนจำนวนมาก
4. ประหยัดเวลา เงิน และผู้สอน
5. นักเรียนสามารถนำมาใช้เรียนเป็นกลุ่มหรือคนเดียวได้
6. ใช้บันทึกจากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ได้

วสันต์ อดิศักดิ์ (2533 : 13) ได้กล่าวถึงบทบาทของวิทยุโทรทัศน์ในการศึกษาและการ
ฝึกอบรม อันเป็นสื่อที่มีบทบาทสูงต่อสังคมปัจจุบัน ได้แก่

1. วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาสื่อชนิดอื่น ๆ ไว้ในตัวเองได้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์
ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง จึงทำให้มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดสารต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
2. ภาพและเสียงที่แสดงออกมาจากวิทยุโทรทัศน์ สามารถสร้างความสนใจการติดตามของผู้
ชมเป็นอย่างมาก
3. ความสามารถทางเทคนิค ในการทำภาพพิเศษ (Special Effects) ย่อมช่วยในการ
สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น
4. การเสนอสารทางวิทยุโทรทัศน์ ทำได้หลายรูปแบบที่เหมาะสมกับสารนั้นและกลุ่มผู้
ชม
5. วิทยุโทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อจิตใจผู้คนสูงไม่ว่าจะเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรม การเมือง
เศรษฐกิจ เป็นสื่อที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกคล้อยตามได้ง่าย
6. ผู้ชมสามารถรับรายการโทรทัศน์ได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นจากการออกอากาศ การส่ง
ไปตามสายเคเบิล การยืมเทปโทรทัศน์มาชมเอง ฯลฯ ทำให้ผู้ชมมีทางเลือกได้ตามความเหมาะสม
ของแต่ละคน

อารีย์ สังขพันธ์ (2528 : 128) ได้กล่าวถึงบทบาทของการใช้วิดีโอทัศน์ในการฝึกอบรมซึ่ง
สามารถนำมาใช้ได้หลายประการคือ

1. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการเรียน การสอน แทนวิทยากร ซึ่งการฝึกอบรมสมัยใหม่
จะเน้นให้นาเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการฝึกอบรมมากขึ้น โดยเฉพาะวิดีโอทัศน์ได้เข้ามามี

บทบาทมากในการฝึกอบรมปัจจุบัน และวิธีการนี้วิทยากรมีบทบาทเพียงช่วยเสริมด้านเนื้อหา หรือเสริมกิจกรรมอื่น ๆ ให้สมบูรณ์ขึ้นเท่านั้น

2. ใช้เสริมหรือเพิ่มเติมเนื้อหาที่วิทยากรบรรยายไปแล้ว

3. ใช้เป็นกิจกรรมเสริมเช่น นำเข้าสู่บทเรียน ใช้ในระหว่างบทเรียน และเป็นการสรุปบทเรียน ซึ่งวิธีการที่ 2 และที่ 3 ใช้กันมากในการฝึกอบรมปัจจุบัน

4. ใช้วิธีทัศน์ในการศึกษาด้วยตนเองเช่น ชุดฝึกอบรมทางไกล ซึ่งเป็น นวัตกรรมใหม่ในการฝึกอบรม ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้ามาอยู่ในห้องฝึกอบรม

ประโยชน์ของการนำวิธีทัศน์เข้ามาใช้ในห้องฝึกอบรม

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ต้องทำหน้าที่เป็นวิทยากรด้วย จะสามารถนำเทปโทรทัศน์เข้ามาใช้ในการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ ได้ผลอย่างเต็มที่

2. เทปวิธีทัศน์สามารถนำบุคคล สิ่งของ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ไม่สามารถนำเข้ามาจริง ๆ ในห้องฝึกอบรมได้หรือนำเข้ามาได้ยาก มาให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมได้สัมผัสด้วยตนเองทั้งจากการมองเห็นและการฟัง

3. เทปวิธีทัศน์สามารถเสนอภาพที่ให้อิสระ การเคลื่อนไหว และนำสิ่งที่ เป็นจริงจากโลกภายนอก เข้ามาทำให้อ่าน่าตื่นเต้น และน่าสนใจขึ้นได้มาก โดยการใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ ของภาพเข้าช่วย

งานวิจัยวิธีทัศน์เพื่อการฝึกอบรม

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชน ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความก้าวหน้าของโทรทัศน์ได้พัฒนาจนถึงการบันทึกในรูปของเทป โทรทัศน์ที่เรียกว่า "วิธีทัศน์" ทำให้ได้รับความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการนำสื่อประเภทนี้ไปใช้ในการศึกษาได้มาก เพราะสามารถเลือกพูดตามที่ต้องการได้ บังคับแถบเทปให้เลื่อนเดินหน้า ถอยหลัง ดูภาพซ้ำหรือหยุดดูเฉพาะภาพได้ (กิดานันท์ มลิทอง. 2536: 144)

สุประณีต ยศกลาง (2528:72) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างและทดลองใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติด สำหรับฝึกอบรมเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า การฝึกอบรมโดยวิธีใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่อง ยาเสพติดช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิรัตน์ รักษาแก้ว (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างเทปโทรทัศน์ เรื่อง " เทคนิคการพบกลุ่ม" สำหรับประกอบการอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ กลุ่มตัวอย่างในการหาคุณภาพของเทปโทรทัศน์ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโทรทัศน์และภาพยนตร์ จำนวน 15 คน โดยให้คำตอบคำถามหลังจากชมเทปโทรทัศน์และทดลองหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูประจำกลุ่มทาง ว.ปณ. มาก่อน โดยให้การฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์ก่อนการฝึกอบรมให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และการฝึกอบรมโดยเทปโทรทัศน์แล้วทำการสอบวัดอีกครั้งพบว่า ผลการวิจัยปรากฏว่า ได้หลักวิชาการและเทคนิคการผลิตภาพยนตร์ ที่สามารถนำมาใช้ได้กับการผลิตเทปโทรทัศน์ และได้ทราบจุดที่จะเป็นปัญหาในกระบวนการสร้างเทปโทรทัศน์ โดยใช้หลักวิชาการภาพยนตร์ได้เทปโทรทัศน์เรื่อง "เทคนิคการพบกลุ่ม" เพื่อใช้ในการฝึกอบรมครูประจำกลุ่มทางไกล (ว.ปณ.) และคุณภาพของเทปโทรทัศน์ในแง่เทคนิคการสร้างและเนื้อหาวิชาอยู่ในเกณฑ์ดี และปรากฏว่าคะแนนจากการทดสอบครูประจำการก่อนและหลังดูเทปโทรทัศน์มีความแตกต่างกันอย่างเชื่อมั่นได้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 แสดงว่าครูมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการดูเทปโทรทัศน์ เรื่อง "เทคนิคการพบกลุ่ม"

สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 67) ได้พัฒนารูปแบบรายการวิทยุทัศน์ เพื่อลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง การไฟฟ้านครหลวง จากการทดลอง โดยประเมินผลการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ พนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้องทุกคน เกิดการเรียนรู้หลังจากได้ชมรายการวิทยุทัศน์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบรายการวิทยุทัศน์ช่วยส่งเสริมความรู้ ทักษะ และลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ให้ความเห็นว่าการทดลองครั้งนี้ รายการวิทยุทัศน์ให้ประโยชน์ในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก สามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อให้ทดสอบภาคปฏิบัติ ที่จะต้องลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และปลอดภัยภายหลังที่ได้ชม รายการวิทยุทัศน์แล้ว

แสดงให้เห็นว่า รายการวิทยุทัศน์ที่ผู้วิจัยผลิตขึ้น สามารถที่จะใช้ประกอบในการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานให้บริการแก้ไขไฟฟ้าขัดข้องได้เป็นอย่างดี และวิทยุทัศน์ที่ผลิตขึ้น โดยผ่านการพิจารณาตรวจสอบ และประเมินผลจากผู้เชี่ยวชาญแล้วสามารถที่จะมีไว้ใช้ประจำหน่วยงาน ที่ให้บริการแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง เพื่อให้พนักงานได้มีโอกาสศึกษาในช่วงมีเวลาว่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่ไม่มีสนามฝึกภาคปฏิบัติ พนักงานสามารถที่จะศึกษาขั้นตอน ปฏิบัติที่ยังไม่ชำนาญหรือยังไม่เข้าใจด้วยตนเองได้

6. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิดิทัศน์ในประเทศ

พิลาศ เกื้อมี (2519 : 23) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางช่างที่อาศัยทักษะของนักเรียนช่างไฟฟ้า ที่เรียนจากครูสาธิตกับการสอนสาธิตโดยการใช้เทปโทรทัศน์ การทดลองครั้งนี้ทดลองกับวิชาที่อาศัย โดยจำกัดอยู่ในวิชาช่างไฟฟ้าเท่านั้นกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนฝึกหัดครู ป.ก.ศ. สูง อุตสาหกรรมศิลป์ วิทยาลัยครูพระนคร ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2518 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่สอน โดยการสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์ 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมที่ทำการสอนโดยครูอีก 1 กลุ่ม ผลปรากฏว่า การฝึกทักษะทางช่างโดยการสอนด้วยการสาธิตจากเทปโทรทัศน์ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางช่างสูงกว่าการสาธิตโดยครู

วณี รัตนวงศ์ (2514 : 43) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู โดยใช้วีดิโอเทปในการสอนกับไม่ใช้วีดิโอเทป โดยนำบทเรียนที่ทำการทดลองไปสอนกับนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน ซึ่งมีความสามารถทางสติปัญญาเท่ากับเรียนจากครูคนเดียวกันกลุ่มละ 5 ครั้ง แล้วทำการทดสอบผลปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

ปราโมทย์ เทพพัลลภ (2521 : 30 - 32) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น โดยวิธีเรียนด้วยตนเองจากเทปโทรทัศน์ สไลด์เทป และการเรียนในชั้นตามปกติ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบผสม 3 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่าการเรียนจาก เทปโทรทัศน์มีปริมาณการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันกับการเรียนกับครูปกติ และปริมาณการเรียนรู้จากเทปโทรทัศน์กับสไลด์ก็ไม่แตกต่างกัน

บุญชู ใจเชื้อกุล (2526 : 99) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปัจจุบันพยาบาล ของนักเรียนนายสิบเหล่าแพทย์ทหารบกที่เรียนทางวิดิทัศน์ โดยวิธีทบทวนแบบต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มผู้มีความสามารถทางการเรียนรู้ที่เรียนจากการสาธิตด้วยวิดิทัศน์ โดยวิธีการทบทวนภาพปกติ แบบซ้ำ และหยุดภาพ สูงกว่าผู้มีความสามารถทางการเรียนต่ำในทุกกรณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัชวาล วิริยะกุล (2527 : 79) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสาธิต โดยใช้วิดิทัศน์ที่เสนอภาพซ้ำด้วยความเร็วต่าง ๆ ที่มีต่อทักษะการเล่นฟุตบอลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม ผลการวิจัยพบว่าการเล่นฟุตบอลของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่เรียนจากการสาธิต โดยใช้วิดิทัศน์ที่เสนอภาพซ้ำด้วยความเร็ว ต่าง ๆ สูงกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาต่ำในทุกกรณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์ใจ สุวรรณรัฐ (2511 : 73 -84) ได้ศึกษาเรื่องการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเทศบาลกรุงเทพ ปีการศึกษา 2510 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทาง โทรทัศน์ ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจากโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จัดอยู่ในระดับกลาง แต่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 7 จัดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

สำนวน มณีเรือง (2513 : 55) ได้สำรวจการใช้โทรทัศน์การสอน ที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยออกแบบสอบถามนักศึกษา ป.กศ. ปีที่ 2 และปีที่ 4 ที่เรียนทางโทรทัศน์ ผลการสำรวจปรากฏว่านักศึกษาสนใจการเรียนทางโทรทัศน์มากกว่าเรียนในชั้นธรรมดา ทำให้เอาใจใส่บทเรียนและมีความรับผิดชอบ ตัวเองมากกว่าเดิม

สมชาย อินทรักษาทรัพย์ (2528 : 55) ได้ทำการวิจัยผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ที่เสนอภาพบางส่วนจากเนื้อหาในรายการ ก่อนรายการกับรายการโทรทัศน์ที่เสนอภาพบางส่วนจากเนื้อหาในรายการหลังรายการ พบว่าการเสนอภาพเด่นหลังรายการเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเสนอภาพเด่นก่อนรายการ โดยได้อธิบายผลไว้ว่า อิทธิพลของช่วงเวลามาเสนอภาพเด่นจากรายการไว้หลังรายการ เป็นสิ่งที่ช่วยจัดความคิดรวบยอดทำให้ผู้เรียนมีโอกาสทบทวนเนื้อหาที่เรียนแล้วจากภาพเด่นของรายการตามลำดับอีกครั้งหนึ่ง

เพียร ศรีทอง (2523 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างและการหาประสิทธิภาพของรายการเทปโทรทัศน์เพื่อสอนภาษาไทย 102 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาที่เรียนด้วยรายการเทปโทรทัศน์วิชาภาษาไทย 102 เรื่องการละครไทยและศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรายการเทปโทรทัศน์วิชาภาษาไทย 102 เรื่องการละครไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา ชั้นปีที่ 1 โดยสุ่มอย่างง่าย ปรากฏว่าประสิทธิภาพของรายการเทปโทรทัศน์ เพื่อสอนวิชาภาษาไทย 102 เรื่องการละครไทย จากผลการประเมินของผู้มีประสบการณ์ด้านเทคนิค การจัดทำและด้านการสอนภาษาไทยในเกณฑ์สูง น้ำหนักค่าเฉลี่ย 3.77 และ 3.80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรายการเทปโทรทัศน์วิชาภาษาไทย 102 เรื่องการละครไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังจากดูรายการเทปโทรทัศน์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ 84/78 ซึ่งใกล้เคียงกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรายการเทปโทรทัศน์โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูงมาก น้ำหนักเฉลี่ย 4.53

สุดสวาท เกศบุญ (2530 : 143) ได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการนำวีดิโอเทปเพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า มีความต้องการนำวีดิโอเทปมาใช้ในการฝึกอบรมอยู่ในขั้นจำนวนมาก และระยะเวลาที่ใช้ควรประมาณ 15-30 นาที

ต่อ 1 รายการ และรายการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาด้านอาชีพควรเป็นการสาธิต เพราะสามารถเห็นภาพได้ใกล้ชิด

7. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิดิทัศน์ในต่างประเทศ

มิลเลอร์ (Miller. 1984 : 2569-A) แห่งมหาวิทยาลัยหลุยเซียน่า ทำการทดลองวิดีโอชุด "นาที่ปลอดภัย" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรกลการทดลองพบว่าลูกจ้างที่ได้ดูรายการ "นาที่ปลอดภัย" จะมีความปลอดภัยในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูวิดีโอ

แคนเนอร์ (Kanner. 1959 : 307-308) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการสอนโดยใช้โทรทัศน์และจากครูสอนในวิชาไฟฟ้าเบื้องต้น ในเรื่องการเรียนความคงทนในการจำระดับความสามารถโดยใช้นักเรียน 124 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ผู้สอนคนเดียวและอุปกรณ์การสอนเหมือนกัน ใช้เวลาสอน 38 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 วัน ทั้ง 2 กลุ่ม สอบข้อทดสอบความคงทนในการจำหลังการเรียน 1 เดือนผ่านไปแล้ว ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างการเรียนและความคงทนในการจำส่วนระดับความสามารถ กลุ่มที่ใช้โทรทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่สอนโดยครู

บูเชอรี (Boucheret. 1966 : 55 - 57) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนวิชาช่างโลหะที่ Dorian Technical Lycee ในประเทศฝรั่งเศสเกี่ยวกับขบวนการต่าง ๆ ของการเชื่อมโลหะ การกลึง การกัดเฟือง ซึ่งถ้าใช้การสอนแบบธรรมดาทำได้ยาก แต่ใช้โทรทัศน์สอนสามารถสอนเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

เอลรอด (Elrod. 1972 : 5823) ได้ทดลองใช้เทปโทรทัศน์เป็นเครื่องมือ ในการสอนลักษณะกฎเกณฑ์ในการขับร้องกลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยจอร์เจีย ที่เรียนวิชาดนตรี (Music. 303) เกี่ยวกับทักษะ และหลักการทางดนตรีจำนวน 104 คน โดยได้บันทึกเป็นเทปโทรทัศน์การร้องเพลงอเมริกาไว้ก่อน ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยครูคนเดียวกันเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี แต่ต่างวิธีกันโดยกลุ่มทดลองสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์อีกครั้งหนึ่งแล้ววัดผลเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสรุปได้ว่า การใช้เทปโทรทัศน์สามารถสอนดนตรีได้ทุกเรื่องสำหรับการวิเคราะห์ และการสังเกต และสำหรับฝึกครูสอนดนตรี

คาร์เนอร์ (Camer. 1962 : 118) ได้ประเมินผลการสอนอ่านทางโทรทัศน์ระบบวงจรปิด โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนคอร์ทแลนด์ (Cortland Public School) นักเรียนเหล่านี้ได้เรียนวิธีอ่านจากโทรทัศน์ทุกวัน เพื่อฝึกฝนทักษะในการอ่านและให้เข้าใจคำศัพท์

ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านที่อยู่ในระดับต่ำได้รับความรู้ในการอ่านมากขึ้นกว่าการเรียนในชั้นเรียนธรรมดา

โฮล์ม (Holmes. 1960 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนทางโทรทัศน์กับการเรียนกับครูในชั้นเรียน ในการทำปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน เพื่อศึกษาว่าการสอนทางโทรทัศน์จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เพียงไร ผลการวิจัยพบว่า 90 เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนที่เรียนทางโทรทัศน์กับนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนธรรมดามีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน การสอนทางโทรทัศน์ ได้ผลดีในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ การสอนแบบเดิมให้ผลดีในวิชาภาษาอังกฤษ เด็กฉลาดชอบการเรียนแบบเดิม เด็กที่มีสติปัญญาปานกลางและต่ำ ชอบการเรียนทางโทรทัศน์ จึงสรุปได้ว่าสามารถนำโทรทัศน์มาช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความสามารถได้

ชวาทซ์วอลเดอร์ (Schwarzwalder. 1961 : 1 - 29) ได้สำรวจว่าการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอน จะเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียนได้หรือไม่ เขาได้ศึกษากลวิธีต่าง ๆ ในการจัดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลปรากฏว่าครูโทรทัศน์ได้ช่วยแบ่งเบาภาระครูที่สอนในชั้นเรียนธรรมดา ในด้านการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปได้มาก และทัศนวัสดุที่ครูโทรทัศน์ใช้ประกอบการสอนช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้มากกว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนธรรมดา

บีทท์ (Beat. 1959 : 306) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนเครื่องไอบีเอ็ม (I.B.M.) แก่นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการสอนการยอมรับของนักศึกษาและครู ปัญหาเทคนิคของการทำงาน การแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา การใช้อุปกรณ์การสอน สถานที่ฝึกเวลาในการเรียน คู่มือการทดลอง ขอบเขตของการการใช้และราคา และให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏว่าวิชานี้ใช้โทรทัศน์สอนได้ผลดี ครู และนักศึกษา ยอมรับการสอนโดยใช้โทรทัศน์นักศึกษามีส่วนร่วม คุณภาพของการสอนและการเตรียมตัวดีขึ้น การใช้วัสดุและอุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น ความยาวของเนื้อหาลดลง 10-15 เปอร์เซ็นต์ สรุปว่าการใช้โทรทัศน์สอนได้ผลดีและเสนอแนะให้ใช้โทรทัศน์สอนวิชาอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University. 1967 : 146-150) ได้ทำการวิจัยเพื่อพิจารณาจุดเจตคติของนิสิตที่มีต่อการสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิด ในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาการปกครอง โดยสอนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต ในชั้นต่าง ๆ จำนวน 21 - 51 คน ผลการวิจัย โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอนวิชาแบบที่เรียทั่วไป พบว่า ผู้เรียนวิชานี้รู้สึกว่าเขาเรียนรู้ได้มากกว่าน่าสนใจ โทรทัศน์ช่วยให้เห็นได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น คือ มีคุณค่ามากในการสาธิต ช่วยให้เรียนด้วยความตั้งใจได้ง่ายขึ้น

8. เอกสารเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์

ขบวนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ตามหลักสูตรนั้น ต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายผลิต หรือฝ่ายเทคนิคกับฝ่ายหลักสูตรหรือวิชาการในขั้นต้น คือ การวางแผนที่ทางฝ่ายหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนด คือ (พินิต วัฒนโน 2520 : 9-10)

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของบทเรียนไว้ชัดเจนว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบตอนแล้วนักเรียนจะได้อะไรหรือทำอะไรตามเป้าหมายได้
2. กำหนดเนื้อหาวิชาของบทเรียนว่าครอบคลุมสิ่งใดและสนองจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพียงใด และจะเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในลักษณะอย่างไรจึงจะพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพและเสียงหรือรายการบนจอโทรทัศน์ได้
3. วิเคราะห์นักเรียนในกลุ่มและวัยที่จะเป็นผู้รับบทเรียนทางโทรทัศน์ เช่น วัย ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำบทเรียนให้เหมาะสม
4. การคัดเลือกครูจะต้องเลือกอย่างพิถีพิถัน โดยปกติจะเลือกครูที่สอนเก่งแต่ต้องระวังในเรื่องนี้ ครูที่ตามปกติสอนเก่งแต่เมื่อออกหน้ากล้องอาจจะทำอะไรได้หรือไม่ดีเหมือนสอนในชั้นเรียนตามปกติ ครูจะต้องร่วมมือและยอมรับการที่ต้องฝึกฝนอะไรบางอย่าง เพื่อให้เข้ากับเทคนิคการเสนอเรื่องราวตามวิธีการของโทรทัศน์ ครูจะต้องมีคุณลักษณะเป็นที่ยอมรับของคนเรียนว่าเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่เขาสอนด้วยการคัดเลือก และกำหนดที่จะสอนบทเรียนทางโทรทัศน์จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น

อนึ่งในการวางแผนการผลิตบทเรียนทางโทรทัศน์เมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาวิชาศึกษาผู้เรียน และคัดเลือกครูแล้วจะต้องดำเนินการด้านวิธีสอน คือ

1. วางแผนวิธีการสอนลำดับขั้นตอนการสอน
2. ผลิตและจัดอุปกรณ์การสอนสำหรับบทเรียน
3. จัดเอกสารและตำราประกอบบทเรียนรวมทั้งคู่มือครูและนักเรียน

ตลอดเวลาการเตรียมการทั้งหมดนี้ฝ่ายผลิตรายการจะต้องมาคอยถามและให้คำแนะนำชี้แจง โดยเฉพาะในเรื่องวิธีเสนอบทเรียน และวางแผนขั้นตอนไปในลักษณะของความต่อเนื่องของบทเรียนทั้งภาพทั้งเสียงเป็นขั้นตอนไป ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกและบังเกิดความแน่นอนในการเขียนบทโทรทัศน์เมื่อเขียนบทโทรทัศน์แล้วอาจมีการสอบถามร่วมกัน ทั้งความสะดวกในการผลิตและความถูกต้องในทางวิชาการ เมื่อตกลงกันได้แล้วก็ลงมือถ่ายทำได้ เพื่อให้รายการออกมาดีควรจะได้ซ้อมสอนเสียก่อน จนได้ทีแล้วก็เป็นเรื่องของฝ่ายผลิตรายการที่จะดำเนินการถ่ายทำบันทึก หลังจาก

การถ่ายทำเมื่อบันทึกแล้วควรจะมีผลทั้งฝ่ายวิชาการหากพบว่ามีส่วนบกพร่องในส่วนใดก็สมควรแก้ไข เช่น ด้านภาพ กล้อง แสง สี เสียง ก็จะได้ปรับปรุงใหม่ ทางฝ่ายวิชาการอาจตั้งจุดมุ่งหมายไว้ไม่ดี เนื้อหาจัดไม่เหมาะหรืออุปกรณ์การสอนไม่ดีก็จะได้แก้ไขถ่ายทำและบันทึกใหม่ เมื่อภาพเรียบร้อยใหม่หลังจากแก้ไขแล้ว เพื่อให้ได้รายการที่ดีควรนำออกไปทดสอบภาคสนามและประเมินผลดูว่าได้ผลเพียงใด ทั้งวิชาการและเทคนิคบทเรียนนั้นควรจะเก็บไว้เป็นต้นฉบับสำหรับบันทึกซ้ำ (Duplicate) เป็นเทปโทรทัศน์ (Video Tape) สำหรับถ่ายทอดรายการเมื่อต้องการต่อไป บทเรียนนี้เมื่อนาน ๆ ไปอาจล้าสมัย เช่นเดียวกับหนังสือตำราควรแก้ไขหรือปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

9. เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์

วสันต์ อดิศักดิ์ (2533 : 145-175) ได้เสนอรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ไว้ 13 รูปแบบ ดังนี้ คือ

1. รายการสอนตรง

รายการสอนตรง (Direct Teaching) จัดเป็นรูปแบบดั้งเดิมที่จะใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และยังนิยมใช้อยู่มากในปัจจุบัน เพราะให้การเรียนรู้ได้ดีในเวลาที่ไม่ยาวนานนัก โดยเฉพาะเมื่อครูโทรทัศน์มีความสามารถสูงในการสอนการอธิบายยิ่งทำให้รายการแบบนี้ยังมีประสิทธิภาพ

การเตรียมผลิตรายการ

1. การเตรียมเนื้อหา อาจารย์ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด พิจารณาถึงความต่อเนื่องกับเนื้อหาอื่นทั้งก่อนและหลังเรียน เพื่อเสนอกิจกรรมให้เหมาะสม ในตอนนี้พิจารณาถึงความยากง่ายของคำที่ใช้รวมทั้งกิจกรรมทั้งขณะเรียนและหลังเรียน ที่ผู้เรียนควรมีส่วนร่วม ผู้กำกับรายการควรจะต้องศึกษาเนื้อหาร่วมกับอาจารย์ผู้สอนด้วย

2. การเตรียมสื่อการสอน เพื่อช่วยให้การสอนเข้าใจง่ายขึ้นจึงต้องออกแบบสื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ เข้าช่วย เช่น แผนที่ แผนภาพ สไลด์ ของจริง ของจำลอง ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ ฯลฯ

3. การเตรียมผู้สอน ผู้กำกับรายการจะต้องเตรียมครู อาจารย์ผู้สอน ให้ทราบเทคนิคในการออกรายการและการนำเสนอทางโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นสัญญาณคิว เช่น สัญญาณการให้เริ่มต้น การบอกเวลา การให้รวบรัดหรืออื่น ๆ

4. การเตรียมสถานที่ สามารถใช้สถานที่ในห้องเรียนหรือห้องบรรยายจริงที่มีนักเรียน นักศึกษา เรียนอยู่โดยตรงก็ได้หรือจะจัดสร้างในห้องจัดรายการก็ได้ พึงพิจารณากระดานดำ

อาจจะประกอบฉากได้แต่ไม่ควรให้ผู้สอนใช้ เพราะจะเสียเวลาและได้ภาพที่ไม่น่าดูที่กล้องจับภาพครุ่นหลังให้กล้องโทรทัศน์

2. รายการบรรยาย

รายการบรรยาย (Monologue) เป็นรายการที่มีผู้มาปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงคนเดียวคล้าย ๆ กับรายการการสอนตรง เพียงแต่ประเภทแรกเน้นในเรื่องของการเรียนการสอนเป็นหลัก แต่ประเภทนี้จะเน้นในการให้ความรู้ความคิดทั่ว ๆ ไป แก่ผู้ชมมากกว่า เช่น รายการวิธีคิดวิธีทำงาน เป็นการบรรยายเกี่ยวกับเรื่องแนวความคิดการดำเนินชีวิต เป็นต้น

การเตรียมผลิตรายการ

1. การเตรียมผู้บรรยายเป็นตัวละครที่จะทำให้รายการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี ได้รับความสนใจจากผู้ชมจะต้องเป็นคนมีความสามารถในการพูด พร้อมกับมีบาร์มีในด้านการเป็นที่ยอมรับของผู้ชม และความรอบรู้ในเรื่องวิชาการซึ่งหาได้ยากยิ่งในตัวคนคนเดียว
2. การเตรียมเนื้อหาจะต้องมีทีมงานในการจัดหาและจัดทำเนื้อหาต่าง ๆ อย่างดี การค้นคว้าอ้างอิงจะต้องถูกต้องเสมอ ควรเชื่อมโยงกับเนื้อหาอื่น ๆ ที่ผูกพันกัน เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างสูง
3. การเตรียมสื่อประกอบควรจะมีสื่อไม่ว่าจะเป็นแผ่นสถิติ ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ ที่อาจจะเป็นสต็อกช็อต (Stock-Shot) หรือจัดสร้างขึ้นใหม่เสริมให้ผู้ชมเห็นจริงเห็นจังกับการบรรยาย
4. การเตรียมฉากควรเป็นฉากที่เรียบง่าย แต่มีความน่าสนใจดูแล้วค่อนข้างไปทางวิชาการบ้าง

3. รายการสัมภาษณ์

รายการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรายการที่ใช้วิธีการนำเอาข้อสนเทศจากบุคคลบางคนออกมา โดยผ่านทางคำถามและคำตอบเสมือนเป็นการแสวงหาความจริงในนามของผู้ชม การสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์นั้นผู้ชมสามารถได้ยินทั้งเสียงเห็นทั้งภาพที่จะก่อให้เกิดความรู้ในความรู้สึกสื่อน้ำของผู้ร่วมรายการ ตลอดจนเหตุการณ์อื่นประกอบการสัมภาษณ์นั้น การสัมภาษณ์ที่ดีนั้นควรประกอบด้วย

1. เนื้อหาที่จะสัมภาษณ์ดี (Good Material)
2. มีการสำรวจและวิจัยเรื่องที่จะสัมภาษณ์เป็นอย่างดี (Good Research)
3. มีการสนทนาดี (Good Conversation)
4. การกำกับรายการดี (Good Direction)

4. รายการสนทนา

รายการสนทนา (Talk Show) เป็นรายการที่มีผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมสนทนาในประเด็นใดที่เป็นที่น่าสนใจในขณะนั้น โดยมีผู้ดำเนินการเป็นผู้นำการสนทนาเชื่อมโยงประเด็นควบคุมการสนทนาให้เป็นไปด้วยดี รายการนี้จะต่างกับรายการสัมภาษณ์ตรงนี้ รายการสัมภาษณ์เน้นการถามและตอบมากกว่า ในขณะที่รายการนี้จะเน้นการแสดงความคิดเห็นอาจจะเห็นด้วยหรือต่างทัศนะกันออกมาหรือเป็นการร่วมกันวิเคราะห์เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเป็นรายการที่ทำให้ผู้ชมได้รับความคิดที่หลากหลาย

การเตรียมผลิตรายการ

มีลักษณะเช่นเดียวกับรายการสัมภาษณ์ ที่จะต้องเลือกหัวข้อที่เป็นที่น่าสนใจ เหมาะสมกับรายการสนทนาการศึกษาและวิจัยหัวข้อเรื่องนั้นอย่างดี การเลือกผู้ดำเนินรายการ และผู้ร่วมสนทนา ซึ่งควรจะจัดให้มีความหลากหลายทางความคิด ไม่ใช่โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่งจนเกินไป ผู้ดำเนินรายการจะต้องรอบรู้ในเรื่องนั้นอย่างดีที่จะเป็นผู้นำการสนทนา

การจัดสถานที่ นอกเหนือจากการจัดโซฟา ชุดรับแขก หรือเก้าอี้ อาจมาใช้โต๊ะสำหรับการบรรยายจัดประกอบ ซึ่งอาจทำให้ดีขึ้นจับภาพได้ง่ายขึ้นด้วย

5. รายการข่าว

รายการข่าว (Newscast) เป็นการเสนอรายงานเหตุการณ์สำคัญที่เป็นที่สนใจของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อประชาชน โดยจะเสนอให้เป็นปัจจุบันหรือทันทีที่เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น ข่าวควรตอบคำถามได้ 6 ประการ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร รายการข่าวเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะเลือกเป็นรายการเพื่อการศึกษาได้ โดยอาจจะเป็นประเด็นในการติดต่อหรืออภิปรายเพิ่มเติมของผู้เรียน

การเตรียมผลิตรายการ

การเตรียมข่าวจะได้มาจากผู้สื่อข่าว ซึ่งไปหาข่าวนั้นมาจากที่เกิดเหตุการณ์หรือแหล่งข่าว และรายงานมายังบรรณาธิการข่าว โดยอาจจะเป็นข้อความโดยตรงรายงานผ่านเครื่องโทรพิมพ์ รายงานในรูปของเทปบันทึกเสียงหรือเทปโทรทัศน์และบรรณาธิการข่าวจะเป็นผู้คัดเลือกข่าวที่จะนำเสนอ และเรียงลำดับการนำเสนออีกครั้งหนึ่ง

ข่าวโทรทัศน์นั้นจะต้องใช้ภาษาที่ฟังง่าย ประโยคสั้น ๆ โดยประกอบด้วยหัวข้อข่าว ความนำ และเนื้อข่าว

การใช้อ่านนั้นจะเขียนบนกระดาษใบละ 1 ข่าว เท่านั้น เพื่อสะดวก ในการดึงข่าวนั้นออกหรือเพิ่มเข้าขณะออกรายการ กระดาษที่พิมพ์ข่าวนิยมใช้กระดาษสีอื่น ๆ เช่น เขียวมากกว่าสีขาว เพราะกระดาษสีขาวสะท้อนแสงในห้องจัดรายการได้ง่ายกว่าจึงทำให้อ่านยาก

6. รายการสอนแบบจุลภาค

การสอนแบบจุลภาค เป็นการสอนในสถานการณ์แบบย่อยส่วนในห้องเรียนแบบง่าย ๆ ที่สามารถควบคุมได้ทุกกระบวนการ โดยใช้นักเรียนเพียง 5 – 6 คนและใช้เวลาประมาณ 5 – 15 นาที เป็นการฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ๆ ต่อไป การสอนแบบจุลภาคมีตัวอย่างวิธีการสอนที่ดีในทักษะต่าง ๆ และมุ่งให้นักศึกษา ครู ได้ออกมาทดลองและประเมินผลจากข้อมูลย้อนกลับ ด้วยเหตุนี้ "สื่อ" ที่มีคุณภาพอย่างดีเยี่ยมต่อการสอนแบบจุลภาคจึงได้แก่ "การบันทึกเทปโทรทัศน์" เพราะสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว สะดวก และง่ายดาย อีกทั้งให้ผู้เรียนเห็นได้ทั้งภาพได้ยินทั้งเสียง ทั้งในแง่ของตัวอย่างทักษะการสอนและการดูภาพตัวเองสอนจากเทปโทรทัศน์ที่บ้านทักไว้

การเตรียมผลิตรายการ

1. ถ้าต้องการผลิตรายการเพื่อเป็นตัวอย่างทักษะการสอน จะต้องศึกษาทักษะการสอนนั้น ๆ เป็นอย่างดี การคัดเลือกครูผู้สามารถสอนทักษะนั้นได้ดีจนเป็นตัวอย่างได้
2. การเตรียมห้องเรียนอาจใช้ห้องเรียนธรรมดาก็ได้ หากมีกล้องโทรทัศน์แบบกระเป๋านิ้วหรืออาจใช้การบันทึกเทปโทรทัศน์ในห้องจัดรายการ ซึ่งเตรียมให้เป็นห้องเรียนจำลองพร้อมอุปกรณ์การสอน

7. รายการสถานการณ์จำลอง

เป็นการบันทึกสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นเพื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมกับงานในสาขานั้น ๆ เช่น นักแนะแนว ก็สร้างเป็นสถานการณ์การแนะแนว โดยมีผู้มาขอรับบริการและผู้ให้คำแนะนำและบันทึกเทปโทรทัศน์เหตุการณ์นั้นไว้ เพื่อนำมาให้ข้อมูลย้อนกลับและวิพากษ์วิจารณ์กันภายหลัง ซึ่งผู้ปฏิบัติงานสามารถเห็นบุคลิกท่าทีของตนเองขณะนั้นได้ดี เพื่อการปรับปรุงหรือการฝึกพูด และบันทึกเทปโทรทัศน์ไว้ เป็นต้น ในรายการประเภทนี้รวมไปถึงการสร้างสถานการณ์จำลองประเภทต่าง ๆ ไว้เพื่อเป็นกรณีตัวอย่างในการศึกษาด้วย

การเตรียมผลิตรายการ

1. เตรียมเนื้อหาโดยสังเขปสำหรับสถานการณ์จำลองนั้น ๆ
2. เตรียมห้องให้เป็นฉากที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะสร้างขึ้น
3. เตรียมบุคลากรที่จะร่วมแสดงในสถานการณ์จำลอง
4. ผู้กำกับรายการควรทราบเค้าโครงของสถานการณ์ก่อน เพื่อสะดวกในการจินตนาการออกมาเป็นภาพ

8. รายการสาริต

การสาริต คือการอธิบายข้อเท็จจริงโดยมีการแสดงประกอบในบางส่วนหรือทั้งหมด โดยมุ่งให้ผู้ชมทราบวิธีการดำเนินงานตามลำดับขั้น เช่น สาริตการปะยางรถจักรยาน สาริตการเตรียมก๊าซออกซิเจน สาริตการทำขนม ฯลฯ โทรทัศน์เป็นสื่อที่ดีมากสำหรับการสาริต เพราะสามารถเห็นภาพและได้ยินเสียง อีกทั้งสามารถทำภาพขนาดต่าง ๆ เพื่อความชัดเจนในการชมได้ด้วย

การเตรียมผลิตรายการ

1. ผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับรายการ และผู้เขียนบทควรศึกษาถึงขั้นตอนของสิ่งที่จะสาริตโดยละเอียด จนมั่นใจว่าเข้าใจในกระบวนการสาริตนั้น ๆ อย่างแจ่มแจ้ง
2. นำสิ่งที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์ เพื่อให้เหมาะสมกับการเสนอทางโทรทัศน์ทั้งในด้านรูปแบบ การเสนอ เนื้อหา ระยะเวลา
3. หากใช้ของจริงแล้วผู้ชมมองได้ไม่ชัดเจนควรใช้สื่ออื่นเข้าช่วย เช่น ภาพวาด หากเราต้องการให้ผู้ชมชมขั้นต่าง ๆ ของวัตถุในถังกรองน้ำ หากถ่ายจากของจริงอาจจะยากในการมอง เพราะสีของกรวด ทราย หิน ค่อนข้างจะใกล้เคียงกันแต่ถ้าเราเปลี่ยนเป็นภาพวาดแทน จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. การสาริตบางอย่างอาจจะต้องใช้เวลานานมาก ดังนั้นในบางขั้นตอนของการสาริตต้องเตรียมสิ่งที่ทำสำเร็จไว้แล้วเข้าช่วย เช่น การสาริตการหล่อด้วยปูนปลาสเตอร์ตอนหล่ออาจจะต้องรอให้แห้งนานพอสมควร เราอาจเตรียมสิ่งที่หล่อสำเร็จแล้วได้แสดงต่ออย่างเหมาะสมประหยัดเวลาได้มากขึ้น
5. ควรเลือกผู้สาริตที่มีปฏิภาณไหวพริบดี และการพูดจาคล่องแคล่วเป็นกันเองและสนุกสนานจะสร้างบรรยากาศของรายการให้ดีขึ้น
6. การวางเค้าโครงบทก็เป็นสิ่งที่สร้างความสนใจของรายการสัมภาษณ์เช่นกัน ในการสร้างเสริมการสาริตให้น่าติดตาม ให้ทั้งสาระและความบันเทิงไปในตัว ดังนั้นผู้เขียนบทโทรทัศน์ที่มีความสามารถจะช่วยในด้านนี้มากที่สุด

การนำเสนอรายการ

1. การวางกล้องโทรทัศน์ ควรจะตั้งวางที่สามารถจัดหรือจับภาพระยะใกล้มากและระยะไกลได้ (2 กล้อง)
2. ขณะที่ผู้สาริตแสดงให้เห็นวัตถุอุปกรณ์ประกอบการสาริตทีละอย่าง ภาพที่จับควรจะเป็นของสิ่งนั้นด้วย อย่าให้มีสิ่งอื่นเข้ามาอยู่ในภาพด้วย เพราะจะทำให้ผู้ชมสับสนได้
3. ต้องให้ผู้สาริตทราบว่า การสาริตต้องแสดงต่อกล้องโทรทัศน์เสมอ

4. หากมีความลำบากในการจับภาพอาจจะต้องใช้สิ่งอื่นเข้าช่วย เช่น กระดาษ เพื่อจับภาพสะท้อนหรือพยายามหามุมที่เห็นภาพได้ดี และชัดเจนที่สุด

5. การใช้วิธีการแบ่งจอจะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเหตุการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

9. รายการสารคดี

รายการสารคดีเป็นรายการเพื่อการเล่าเรื่องราวที่น่าสนใจให้ผู้ชม เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สารคดีนั้นควรจะให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้และการโน้มน้าวจิตใจ สารคดีทางโทรทัศน์สามารถเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น ด้วยภาพถ่าย สไลด์ ภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์ ประเภทของสารคดีที่น่าสนใจทางโทรทัศน์ ได้แก่

1. การปรับปรุงส่งเสริมตนเอง เช่น เสริมสวย สุขภาพ ฯลฯ
2. แนะนำวิธีปฏิบัติบางอย่าง เช่น ช่อมพัฒนา วิทยุ ฯลฯ
3. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
4. แนะนำสิ่งแปลกใหม่ เช่น สิ่งประดิษฐ์ แฟชั่น ฯลฯ
5. เรื่องพฤกษชาติและสัตว์
6. วิถีชีวิตของประชาชน เช่น ความเป็นอยู่ของสาวอื้อก้อ
7. ผลการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์
8. เหตุการณ์สำคัญ
9. บุคคลที่น่าสนใจ

การเตรียมผลิตรายการ

ผู้ผลิตรายการหรือผู้กำกับรายการพร้อมด้วยผู้เขียนบทโทรทัศน์ จะต้องศึกษาเรื่องราวที่จะทำให้กระจ่าง จากหนังสือหรือการสัมผัสด้วยตนเอง เช่น หากต้องการทำเรื่อง "โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก" ควรจะไปอยู่คลุกคลีกับโรงเรียนนานพอสมควร ที่จะเอาภาพทั้งหมดเพื่อดึงเอาจุดที่น่าสนใจออกมาเสนอ

เมื่อได้ข้อมูลอันเป็นพื้นฐานของการสร้างแล้ว พิจารณาเลือกสื่อที่จะใช้ในการนำเสนอ จะใช้ภาพถ่าย สไลด์ ภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำกัดของงบประมาณเช่นกัน การนำเสนอด้วยภาพนิ่ง (โดยเฉพาะภาพถ่าย) นั้นย่อมทำให้น่าสนใจได้ถ้าผู้กำกับรายการวางแผนได้ดี เมื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้วก็เข้าสู่การเขียนบทโทรทัศน์ รายการสารคดีมักจะนิยมถ่ายทำนอกสถานที่ ดังนั้นควรดูเรื่องบทโทรทัศน์สำหรับการถ่ายทำนอกสถานที่ประกอบ

10. รายการเกมหรือทายปัญหา

รายการเกมหรือทายปัญหา (Game Show or Quiz Show) เป็นรายการหนึ่งที่ใช้ได้ดีในการจัดทำรายการให้ความรู้แก่ผู้ชมและผู้ร่วมรายการ รายการประเภทนี้จะเป็นการแข่งขันรายบุคคลหรือเป็นทีมก็ได้ โดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ

การเตรียมผลิตรายการ

1. จะต้องวางแผนเชิญผู้เล่นเกม และผู้เข้าร่วมรายการให้เหมาะสมกับประเภทของรายการ
2. การเตรียมเกมหรือปัญหาต่าง ๆ ในรายการอย่างดี หากเป็นรายการทายปัญหาไม่ควรจะง่ายเกินไป เพราะถ้าง่ายเกินไปจะทำให้รายการดูน่าเบื่อหน่าย แต่ถ้ายากเกินไปจะทำให้ผู้ร่วมรายการ และผู้ชมรู้สึกว่ตนเองมีความรู้ไม่พอเพียงต่อรายการ ความกระตือรือร้นหรือความสนใจอาจหายไป ดังนั้นปัญหานั้น ๆ ควรจะอยู่ในระดับมาตรฐานของผู้เข้าร่วมรายการเป็นคำถามที่ชัดเจนไม่กำกวม
3. การจัดเตรียมฉากต่าง ๆ ให้น่าสนใจ สาระของรายการอยู่ที่ปัญหาและการถามตอบแต่การมีฉากที่น่าดูจะช่วยเพิ่มความเด่นของรายการได้มากที่สุด และหากมีผู้ชมเข้าร่วมรายการด้วยก็ควรจัดที่นั่งให้เป็นสัดส่วน
4. พิธีกรควรจะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความมั่นคงและมั่นใจและมีความยุติธรรมต่อทุกฝ่าย

11. รายการดนตรีและร่ายรำ

รายการดนตรีและการร่ายรำ จะเสนอภาพที่ปรากฏในแง่ของผลของภาพ เช่น การจัดองค์ประกอบของภาพ การใช้เงาในการตกแต่งภาพ ตลอดจนการเคลื่อนไหวต่าง ๆ และในแง่ของการให้ข่าวสาร เช่น เทคนิคการใช้นิ้วมือกับเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวของมือหรือเท้าในการร่ายรำ เป็นต้น หรือบางทีก็เป็นการผสมผสานของทั้งสองแง่การจับภาพและการติดต่อภาพจะต้องให้เข้ากับอารมณ์และจังหวะของภาพที่ปรากฏ รายการประเภทนี้นอกจากจะเหมาะสมกับการส่งเสริมกิจกรรมพิเศษของนักเรียนแล้วยังเหมาะสำหรับการสอนทางภาษามาก

การเตรียมผลิตรายการ

1. ผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับรายการ ตลอดจนผู้เขียนบทโทรทัศน์ควรจะต้องศึกษาสิ่งที่จะนำมาเสนอให้ละเอียด เช่น หากเป็นรายการเพลง ควรจะศึกษาถึงเนื้อหาของเพลง ท่วงทำนอง ตลอดจนบุคลิกท่าทีของนักร้อง หรือหากเป็นการร่ายรำก็ศึกษาท่วงทำนองของดนตรีประกอบการร่ายรำ ทำทางการร่ายรำ เพื่อนำมาประยุกต์และสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับรายการโทรทัศน์

2. การนำสิ่งที่ได้จากข้อ 1 มาพิจารณาและออกแบบเค้าโครงบทว่ารายการจะออกมาในรูปแบบใด ควรคำนึงไว้ว่ารายการเพลงมิใช่มีเพียงนักร้องมายืนร้องหน้ากล้องโทรทัศน์เท่านั้น ยังทำให้ได้อีกหลายอย่างที่น่าสนใจกว่านี้

3. พิจารณาเลือกว่าจะเป็นรายการที่ผลิตภายในห้องจัดรายการหรือภายนอก

4. หากเป็นรายการภายในห้องจัดรายการ ต้องจัดเตรียมฉากต่าง ๆ ให้พร้อม และเหมาะสมกับรายการ

5. หากเป็นรายการภายนอกสถานที่ จะต้องเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการถ่ายทำให้พร้อมด้วย ตลอดจนการศึกษาเลือกหาสถานที่ที่เหมาะสม หากเป็นรายการเพลง ก็มักจะให้นักร้องทำปากตามเทปบันทึกเสียงที่เปิดไว้ ซึ่งเรียกว่า LIP SYNC (ซึ่งปัจจุบันแม้แต่รายการในห้องจัดรายการก็ใช้วิธีนี้ เพราะประหยัดและคุณภาพเสียงก็ดีมาก) โดยอาจจะไปร้องเพลงเล่นดนตรีในสนามกีฬา ในแม่น้ำลำคลอง ริมนน ฯลฯ และจะนำเทปโทรทัศน์ที่บันทึกไว้มาตัดต่อภายหลังอีกครั้งหนึ่ง

6. การเตรียมภาพ ภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์ไว้ประกอบรายการ หากพิจารณาว่าเหมาะสม

12. รายการละคร

ละครโทรทัศน์เป็นการผสมผสานระหว่างความสามารถในการเขียนบท การแสดงการจัดฉาก การถ่ายภาพ การตัดต่อ ตลอดจนการให้แสงและเสียงประกอบ การแสดงทางภาพยนตร์กับการแสดงทางโทรทัศน์มีข้อแตกต่างกันอยู่ ขณะที่ในภาพยนตร์จะเน้นในด้านการแสดงบทบาทและสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ ละครโทรทัศน์จะแสดงให้เห็นถึงปฏิภรียาของตัวละครได้ดีกว่า โดยเน้นในด้านการพัฒนาตัวละครความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และบทสนทนา ซึ่งสื่อโทรทัศน์สามารถที่จะรวมสิ่งเหล่านี้ไว้ได้ทุก ๆ ด้านอยู่แล้ว นอกจากนี้โทรทัศน์มีจอขนาดเล็กและผู้ชมอยู่ใกล้จอ จึงสามารถที่จะเพ่งความสนใจตรงไปยังที่รายละเอียดบางจุดได้ง่ายและได้ภาพในระยะใกล้ ซึ่งในภาพยนตร์เราจะเห็นสิ่งนั้นใหญ่โตมาก ทั้งนี้เพราะมีจอขนาดใหญ่ซึ่งจะทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกในด้านฉาก และการมีส่วนร่วมที่มากกว่าไปด้วย

การเตรียมผลิตรายการ อาจทำได้สองแบบคือ

1. การนำเรื่องที่มีอยู่แล้วมาดัดแปลงเป็นบทโทรทัศน์ ทั้งนี้อาจจะเป็นจากเรื่องนิยาย เรื่องสั้นร่วมสมัยหรือวรรณคดี อย่างไรก็ตามในการดัดแปลงบทโทรทัศน์นั้นผู้เขียนบทโทรทัศน์จะต้องเข้าใจธรรมชาติของสื่อเป็นอย่างดี เพราะการถ่ายทอดเป็นตัวอักษรกับการถ่ายทอดเป็นภาพย่อมไม่เหมือนกัน การทำบทละครโทรทัศน์อาจจะนำเนื้อเรื่องเดิมมาวางเค้าโครงเรื่องใหม่

เพื่อสร้างความน่าสนใจให้มากขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องรักษาเนื้อเรื่องเดิมของผู้ประพันธ์โดยเคร่งครัด อีกประการหนึ่งผู้เขียนบทจะต้องทราบถึงความยาวของรายการประกอบด้วย

2. การเขียนบทจากความคิดใหม่ บางครั้งเราไม่สามารถที่จะหาเนื้อเรื่องที่มีอยู่แล้วให้ตรงกับเนื้อหาทางวิชาที่เราจะถ่ายทอด จึงจำเป็นที่จะต้องเขียนขึ้นใหม่ให้ตรงกัน

จากนั้นควรมีการปรึกษางานร่วมกันระหว่างผู้กำกับรายการ ผู้กำกับเวที ผู้เขียนบท โพรโทคัล ฝ่ายแสง ฝ่ายเสียง และฝ่ายกล้อง เพื่อสร้างสรรค์งานออกมาให้ดีและมีคุณค่ามากที่สุด

13. รายการแม็กกาซีน

รายการแม็กกาซีน (Magazine Program) เป็นรายการที่ใช้รูปแบบในการนำเสนอเกี่ยวกับนิตยสารคือ ในรายการเดียวกันจะประกอบไปด้วยส่วนย่อย ๆ หลายเหตุการณ์ โดยทั่วไปมักจะเป็นเรื่องในแนวเดียวกัน และจุดเด่นของรายการประเภทนี้คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงให้ส่วนย่อยต่าง ๆ เข้ามาเป็นรายการเดียวอย่างสอดคล้องกัน รายการประเภทนี้มักจะคล้าย ๆ กับรายการวิพิธทัศนา (Variety Show) ซึ่งเป็นรายการที่มีการแสดงหลาย ๆ อย่างสลับกันไป เช่น ร้องเพลง เล่นตลก การแข่งขัน ฯลฯ แต่รายการประเภทนี้จะเน้นไปในด้านบันเทิงมากกว่า

รายการแม็กกาซีน สามารถเป็นได้ทั้งรายการสาระกึ่งบันเทิงหรือจะเป็นรายการทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ รวม ๆ ก็ได้

การเตรียมผลิตรายการ

1. การวางแผนของรายการว่าจะเป็นการเพื่อใคร ในรูปแบบใด เช่น รายการสำหรับเด็ก รายการสำหรับนักเศรษฐศาสตร์ รายการสำหรับเกษตรกร รายการสำหรับแม่บ้าน จากนั้นมาพิจารณาถึงว่าจะจัดส่วนประกอบของรายการด้วยอะไรบ้าง ที่มีความผสมผสานกลมกลืน หากเป็นรายการสำหรับเด็ก อาจจะมีข่าว นิทาน การตอบปัญหา ละครหุ่น ฯลฯ

2. วางแผนสร้างความเชื่อมโยงของแต่ละตอน แต่ละเหตุการณ์ให้ดูราบรื่นและน่าติดตาม

3. การมีพิธีกรที่มีความสามารถ คล่องแคล่ว มีปฏิภาณดี สร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ชม อาจจะเป็นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

4. การให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในรายการ อาจจะใช้การสมัครเป็นสมาชิกของรายการทางจดหมาย จนถึงการใช้ส่วนร่วมชมและออกรายการจะทำให้รายการเป็นที่น่าสนใจต่อผู้ชมมากยิ่งขึ้น

5. นอกจากรายการในห้องจัดรายการ หากมีรายการที่ถ่ายทำจากภายนอกด้วยก็จะช่วยเพิ่มสิ่งดึงดูดใจต่อผู้ชมยิ่งขึ้น

จากรูปแบบรายการโทรทัศน์จำนวน 13 รูปแบบ ดังกล่าว ผู้วิจัยพิจารณาแล้ว เห็นว่ารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ คือ รูปแบบรายการสารคดีและรูปแบบการบรรยาย เพราะรูปแบบรายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รูปแบบ สามารถนำไปศึกษาและฝึกด้วยตนเองได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีผนวกกับรูปแบบรายการสารคดีซึ่งจะแสดงถึงลำดับขั้นตอนหลักการและวิธีการออกเสียงในการอ่านเพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

① วสันต์ อภัยสิทธิ์ (2533: 145-145)

วลีชัย ณ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนารายการวิธีทัศน์เพื่อการส่งเสริมความรู้ทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อให้ฝึกอบรมเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์จากกรมประชาสัมพันธ์ ครั้นนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบหาประสิทธิภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. การสร้างแบบทดสอบ
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้คือนักศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม คณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 500 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะนิเทศศาสตร์ ปีการศึกษา 2542 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic random sampling) จำนวน 42 คน โดยแบ่งออกเป็น

- การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน
- การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน
- การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายการวิธีทัศน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อใช้ฝึกก่อนสอบเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อดำเนินการวิจัย และการพัฒนารายการวิดิทัศน์เพื่อการสอบและขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เครื่องมือมีประสิทธิภาพครอบคลุมเนื้อหาและเกณฑ์ในการสอบ ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญทางภาษาของกรมประชาสัมพันธ์มาเป็นที่ปรึกษา และตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือจำนวน 3 ท่าน

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ ตามข้อต่อไปนี้

3.1 ศึกษาและเลือกรูปแบบรายการวิดิทัศน์

3.2 การสร้างบทเรียนและการผลิตรายการวิดิทัศน์

3.3 การประเมินและพัฒนารายการวิดิทัศน์

3.1 ศึกษาและเลือกรูปแบบรายการวิดิทัศน์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบรายการวิดิทัศน์ ในบทที่ 2 จะเห็นได้ว่ารูปแบบรายการวิดิทัศน์มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีจุดเด่นและจุดด้อยขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตรายการที่จะพิจารณา คัดเลือกผลิตให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้พิจารณานำจุดเด่นของรูปแบบรายการวิดิทัศน์ต่าง ๆ มาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาผลิตเป็นรูปแบบรายการวิดิทัศน์เพื่อการเสริมสร้างทักษะในการเข้ารับการสอบ และขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจาก กรมประชาสัมพันธ์ แต่จะเน้นเฉพาะในรูปแบบรายการสาริตและบรรยาย เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นถึงการอ่านที่จะใช้สอบ ขั้นตอนในการสอบอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่องในการสอบอย่างถูกต้อง

3.2 การสร้างบทเรียนและการผลิตรายการวิดิทัศน์

3.2.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติการสอบขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งสัมภาษณ์ อาจารย์กฤษณพร เสริมพานิช ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ อาจารย์พรทิพย์ อุทกภาชนี หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ อาจารย์ประพจน์ สาครบุตร ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยของกรมประชาสัมพันธ์ มี 4 เรื่องที่ผู้สอบส่วนใหญ่จะไม่ผ่านเกณฑ์การสอบ คือ

1. เสียง
 1. ลักษณะโดยธรรมชาติและคุณภาพ
 2. ระดับเสียงและการเปล่งเสียง
2. อักษรวิธี
 1. ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การออกเสียง
 2. การรักษาความในบท
 3. การออกเสียง ร และ ล
 4. การออกเสียงควบกล้ำ
3. ลีลาการอ่าน
 1. จังหวะและน้ำหนักคำและความ
 2. วรรคตอน
 3. ความมีชีวิตชีวา
4. ความชัดเจน
 1. การออกเสียงคำ
 2. การออกเสียงไม่ตรงคำ
 3. เสียงสอดแทรก

3.2.2 ดำเนินการศึกษาเนื้อหารายละเอียดจากคู่มือการสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ เกณฑ์การสอบ ขั้นตอน และเกณฑ์การสอบจากกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ศึกษาดูงานวิธีการสอบจริง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย คณะกรรมการสอบ และเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสอบ แล้วรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาเขียนเป็นรายละเอียดเนื้อหาวิชาตามลำดับขั้นตอนการลงมือสอบเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศ

3.2.3 วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับรายละเอียดเนื้อหาและครอบคลุมถึงเกณฑ์ให้คะแนนในการสอบตามความจำเป็น

3.2.4 ลำดับขั้นตอนในการผลิตรายการ

3.2.5 นำเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนรู้ มาเรียบเรียงเขียนเป็นบทวิธีทัศน์เพื่อการฝึกอบรมและคู่มือการใช้วิธีทัศน์

3.2.6 นำแผนการสอน บทเรียนวิธีทัศน์เพื่อการฝึกอบรม คู่มือการใช้ และแบบทดสอบเสนอต่อกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญที่แต่งตั้งทำการตรวจสอบและแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.2.7 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำ

3.2.8 จัดเตรียมเครื่องมือโสต อุปกรณ์ ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่และสถานที่
ถ่ายทำตลอดจนผู้บรรยายและสาธิต

3.2.9 ดำเนินการถ่ายทำให้เป็นไปตามบทวิทัศน์

3.3 การประเมินและพัฒนารายการวิทัศน์

- การประเมินปรับปรุงแก้ไขวิทัศน์ที่ถ่ายทำเสร็จแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยของกรมประชาสัมพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านภาพและเสียง เสนอแนะ พิจารณา ประเมินรายการวิทัศน์ก่อนการประเมินครั้งสุดท้าย

- การประเมินครั้งสุดท้าย

นำรายการวิทัศน์ที่ผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านภาพและเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ จำนวนด้านละ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาทบทวน
สอบความถูกต้องเหมาะสมของรายการวิทัศน์ คือ การนำเข้าสู่บทเรียน การลำดับขั้นตอน
การนำเสนอ เนื้อหาชัดเจน ถูกต้อง ขั้นตอนการบรรยาย สาธิต การอ่านอย่างถูกต้อง ประโยชน์ที่
จะได้รับจากรายการวิทัศน์ คุณภาพของภาพและเสียง ภาษาที่ใช้บรรยายในรายการ ระยะเวลาที่
นำเสนอพร้อมคู่มือการสอน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ โดยการใช้แบบสอบถามการ
ยอมรับเครื่องมือ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คุณภาพ	ดีมาก	ให้	5	คะแนน
คุณภาพ	ดี	ให้	4	คะแนน
คุณภาพ	ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
คุณภาพ	พอใช้ได้	ให้	2	คะแนน
คุณภาพ	ควรปรับปรุง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง รายการวิทัศน์มีคุณภาพดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง รายการวิทัศน์มีคุณภาพดี

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง รายการวิทัศน์มีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง รายการวิทัศน์มีคุณภาพพอใช้ได้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง รายการวิทัศน์มีคุณภาพควรปรับปรุง

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทั้ง 3 ท่าน ได้ประเมินคุณภาพรายการวิทัศน์ ด้านเนื้อหา เรื่อง
เสียง เรื่องอักขรวิธี เรื่องลีลาการอ่าน และเรื่องความชัดเจนอยู่ในเกณฑ์ดี และผู้เชี่ยวชาญด้านภาพ
และเสียง ทั้ง 3 ท่าน ได้ประเมินคุณภาพรายการวิทัศน์ด้านภาพและเสียง อยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน

4. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยและพัฒนาการวัดทัศนคติ เพื่อการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อใช้อบรม เพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ ได้ใช้เกณฑ์ 80/80 เป็นเกณฑ์ในการ ตรวจสอบประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม ซึ่งรายการวัดทัศนคติจะต้องพัฒนาจนผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 80 เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มขึ้นไป

การพัฒนาการวัดทัศนคติ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

การสร้างเครื่องมือเพื่อดำเนินการวิจัยและพัฒนาการวัดทัศนคติเพื่อการอบรมเป็นผู้ ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เครื่องมือมีประสิทธิภาพครอบคลุมเนื้อหาและเกณฑ์ใน การพิจารณาให้คะแนน และตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างรายการ ทัศนคติโดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในการสอบเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์
2. วิเคราะห์เนื้อหาจากคู่มือการสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ และจุดประสงค์ เพื่อกำหนดความคิดรวบยอดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการ อบรม การสร้างเครื่องมือ การหาผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม
3. นำเนื้อหาจากการสอบคู่มือผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์มาเรียบเรียงเป็นบททัศนคติ และส่งให้คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์พิจารณา
4. นำบททัศนคติการอบรมแก้ไขข้อบกพร่องตามที่กรรมการควบคุมสารนิพนธ์แนะนำไป ให้ผู้เชี่ยวชาญที่แต่งตั้งพิจารณา
5. นำบททัศนคติการอบรมที่ผ่านการตรวจจากกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และ ผู้เชี่ยวชาญที่แต่งตั้ง มาลำดับขั้นตอนในการผลิตรายการ
6. ผลิตรายการวัดทัศนคติ การอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ความยาว 35 นาที
7. นำรายการวัดทัศนคติการอบรมที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ประธานและกรรมการควบคุม สารนิพนธ์พิจารณา
8. นำรายการวัดทัศนคติที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญที่แต่งตั้ง (ด้านเนื้อหาและ ด้านภาพ-เสียง) ของกรมประชาสัมพันธ์ด้านละ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตาม หลักเกณฑ์ในการผลิตวัดทัศนคติ

9. นำรายการวิดิทัศน์ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้วไปทำการหาประสิทธิภาพกับนักศึกษา เพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

10. การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม ภาคปฏิบัติใช้เจ้าหน้าที่จากกองงานคณะกรรมการการศึกษาระดับสูงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้สอบ โดยมีจำนวนเจ้าหน้าที่ในการทดลองแต่ละครั้ง ดังนี้

- การทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 1 ท่าน
- การทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 1 ท่าน
- การทดลองครั้งที่ 3 จำนวน 3 ท่าน

4.1 การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยนำรายการวิดิทัศน์พร้อมแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 เป็นรายบุคคลจำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์และวิธีอบรมให้นักศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการอบรมโดยให้กลุ่มทดลองดูรายการวิดิทัศน์ทั้ง 4 เนื้อหา และผู้ผลิตรายการนำเข้าสู่บทเรียนขณะดูวิดิทัศน์แต่ละเนื้อหา และสรุปแต่ละเนื้อหาด้วยแบบฝึกจนครบ 4 เนื้อหา
2. ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติจากแบบทดสอบ โดยเชิญเจ้าหน้าที่จากกองงานคณะกรรมการการศึกษาระดับสูงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) จำนวน 1 ท่าน เป็นผู้สอบจากแบบทดสอบซึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้สอบจะอ่านแบบทดสอบให้ฟัง 2 ครั้ง และให้กลุ่มทดลองฝึกอ่าน 20 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายบุคคลจนครบทุกคน
3. นำข้อมูลจากข้อ 2 ไปวิเคราะห์ผลการทดลองโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมและทักษะผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์ เพื่อดูข้อบกพร่องมาแก้ไข ปรับปรุง

ตาราง 1 แสดงผลการทดลอง รายการวิดิทัศน์ ครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน

เรื่อง	ร้อยละ		ประสิทธิภาพ
	ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม	จำนวนผู้ผ่านเกณฑ์	
เสียง	81.33	100	81/100
อักษรวิธี	80.00	100	80/100
ลีลาการอ่าน	85.33	100	85/100
ความชัดเจน	80.00	100	80/100
รวม	81.66	100	81/100

จากตาราง 1 แสดงว่า แนวโน้มของประสิทธิภาพของรายการวิดีโอ เรื่องการพัฒนา รายการวิดีโอเพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์จากการทดลองครั้งที่ 1 กับกลุ่มนักศึกษา 3 คน พบว่ามีแนวโน้มประสิทธิภาพโดยรวมเป็น 81/100 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายเรื่องพบว่าเรื่องลีลาการอ่าน มีแนวโน้มของประสิทธิภาพมากเป็นอันดับแรก เรื่องเสียงมีประสิทธิภาพรองลงมา และเรื่องอักขรวิธี และเรื่องความชัดเจนรองลงมาลำดับ โดยรายการวิดีโอทั้ง 4 เรื่อง มีแนวโน้มของประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.2 การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำรายการวิดีโอพร้อมแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 เป็นรายบุคคลจำนวน 9 คน โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 แล้วนำข้อบกพร่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมและทักษะผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์ มาแก้ไขปรับปรุงในเรื่องของการสำเนาเทปเพื่อการทดลองใน ส่วนของเสียง

ตาราง 2 แสดงผลการทดลองรายการวิดีโอ ครั้งที่ 2 ทดลองเป็นกลุ่มละ 3 คน

เรื่อง	ร้อยละ		ประสิทธิภาพ
	ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม	จำนวนผู้ผ่านเกณฑ์	
เสียง	83.11	100	83/100
อักขรวิธี	80.88	100	80/100
ลีลาการอ่าน	95.11	100	95/100
ความชัดเจน	93.77	100	93/100
รวม	88.21	100	88/100

จากตารางที่ 2 แสดงว่า แนวโน้มของประสิทธิภาพของรายการวิดีโอ เรื่องการพัฒนา รายการวิดีโอ เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ จากการทดลองกับนัก ศึกษา ในการทดลองครั้งที่ 2 กับกลุ่มนักศึกษาจำนวน 9 คน พบว่าแนวโน้มของประสิทธิภาพโดย รวมเป็น 88/100 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายเรื่องพบว่าเรื่องลีลาการอ่านมี แนวโน้มของประสิทธิภาพมากเป็นอันดับแรก เรื่องความชัดเจนเป็นอันดับสอง เรื่องเสียงเป็น อันดับรองลงมา และเรื่องอักขรวิธีเป็นลำดับสุดท้าย โดยรายการวิดีโอทั้ง 4 เรื่องมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.3 การทดลองครั้งที่ 3

1. นำรายการวิธีทัศนเพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ จากการทดลองครั้งที่ 2 ซึ่งปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสยาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน โดยให้ผู้ผลิตรายการวิธีทัศนอธิบายขั้นตอนการอบรมและนำเข้าสูบทเรียนขณะดูวิธีทัศนแต่ละเนื้อหา และสรุปแต่ละเนื้อหาด้วยแบบฝึกจนครบ 4 เนื้อหา

2. จากนั้นจึงทดสอบกับแบบทดสอบด้วยการสอบเป็นรายบุคคลจนครบ 30 คน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยของกรมประชาสัมพันธ์จำนวน 3 ท่านมาเป็นกรรมการสอบกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน กรรมการสอบจะอ่านแบบทดสอบให้ฟัง 2 ครั้ง และให้กลุ่มตัวอย่างทดลองอ่านก่อนสอบ 20 นาทีแล้วจึงสอบอ่านจนครบ 30 คน

3. นำผลที่ได้จากแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรมและจำนวนผู้เข้ารับการอบรม ที่ผ่านเกณฑ์แล้วหาค่าเฉลี่ยคะแนน และค่าร้อยละของคะแนนจากแบบประเมินระหว่างการอบรมจากกลุ่มทดลอง ต้องได้ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับและจำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จึงถือว่ารายการวิธีทัศนมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมการปฏิบัติ

แบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบการสอบผู้ประกาศของกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ตามระเบียบ กรมประชาสัมพันธ์ ว่าด้วยการออกใบรับรองเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537 ซึ่งจะเป็นแบบทดสอบวัดพฤติกรรมที่แสดงผลทางด้านปฏิบัติ และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินเป็น 4 เรื่อง โดยให้คะแนนเต็มเรื่องละ 25 คะแนน รวม 100 คะแนน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

ดีมาก	(ผ่านเกณฑ์)	กำหนดค่าคะแนนเป็น	100	คะแนน
ดี	(ผ่านเกณฑ์)	กำหนดค่าคะแนนเป็น	50	คะแนน
ปรับปรุง	(ไม่ผ่านเกณฑ์)	กำหนดค่าคะแนนเป็น	ต่ำกว่า 50	คะแนนลงมา

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ค่าร้อยละ
- 2) ค่าเฉลี่ย

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการพัฒนารายการวิดีโอทัศน์เพื่อใช้ในการศึกษาอบรมก่อนเข้าสอบเพื่อรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ มีดังนี้

1. รายการวิดีโอทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ที่บันทึกโดย เทปโทรทัศน์ชนิด VHS มีความยาวทั้ง 4 เนื้อหารวม 35 นาที ประกอบด้วย 4 เนื้อหา ดังนี้

เนื้อหาที่ 1. เนื้อหาในเรื่องเสียง เวลา 7.45 นาที

1. เรื่องของความเร็ว-ช้าและจังหวะที่อ่าน

1.1 บทที่เป็นข่าว

1.2 การอ่านบทความหรือสารคดี

1.3 การอ่านบทที่เป็นคำประกาศ

2. เรื่องของเสียงและการออกเสียง

แบบฝึกอ่านเนื้อหาในเรื่องเสียง

เนื้อหาที่ 2. เนื้อหาในเรื่องอักขรวิธี เวลา 4.10 นาที

2.1 เรื่องการออกเสียงคำถูกอักขรวิธีของหลักภาษา

2.2 เรื่องการรักษาความในบท

แบบฝึกอ่านเนื้อหาในเรื่องอักขรวิธี

เนื้อหาที่ 3. เนื้อหาในเรื่องลีลาการอ่าน เวลา 6.57 นาที

3.1 เรื่องความมีชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า

3.2 เรื่องการแบ่งวรรคตอนถูกต้องที่

3.2.1 การหยุดต่อผิดที่

3.2.2 การแบ่งวรรคมากไป

3.3.3 การอ่านโดยไม่แบ่งวรรค

3.3 เรื่องการเน้นคำและความที่สำคัญ

3.4 เรื่องการดึงความสนใจด้วยจังหวะจะโคน

3.5 เรื่องน้ำเสียงที่ใช้อ่าน

แบบฝึกอ่านเนื้อหาในเรื่องลีลาการอ่าน

เนื้อหาที่ 4. เนื้อหาเรื่องความชัดเจน เวลา 4.47 นาที

4.1 เรื่องการรักษาความชัดเจน

- การอ่านออกเสียง ร, ล และคำควบกล้ำ

4.2 การออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำไม่รวบความ

4.3 ออกเสียงคำได้ตรงตามคำและความในบท

แบบฝึกเนื้อหาเรื่องความชัดเจน

แบบฝึกอ่านทดสอบเพื่อสอบเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

2. ประสิทธิภาพของรายการวิทยุทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ มีดังนี้

2.1 คุณภาพรายการวิทยุทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านภาพและเสียง ตาราง 3 และ 4

ตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพของรายการวิทยุทัศน์ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	คุณภาพของรายการ
1. อธิบายถึงวิธีการออกเสียง		
1.1 ลักษณะโดยธรรมชาติและคุณภาพของเสียงที่ถูกต้อง	4.00	ดี
1.2 ระดับเสียงและการเปล่งเสียงที่ถูกต้อง	4.00	ดี
2. อธิบายถึงวิธีการออกเสียงให้ถูกต้อง		
2.1 ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การออกเสียง	4.00	ดี
2.2 ความถูกต้องการรักษาความในบท	4.33	ดี
2.3 ความถูกต้องการออกเสียง ร และ ล	4.33	ดี
2.4 ความถูกต้องการออกเสียงควบกล้ำ	4.00	ดี
3. อธิบายถึงลีลาการอ่านที่ถูกต้อง		
3.1 จังหวะและน้ำหนักและความที่อ่าน	4.66	ดีมาก
3.2 วรรคตอนที่อ่านที่ถูกต้อง	4.66	ดีมาก
3.3 ความเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่านที่ถูกต้อง	4.66	ดีมาก
4. อธิบายถึงความชัดเจนในการอ่าน		
4.1 การอ่านออกเสียงชัดถ้อยชัดคำ	4.00	ดี
4.2 ในการอ่านออกเสียงให้ตรงคำ	4.00	ดี
4.3 เสียงสอดแทรก (ความถูกต้องของสำเนียงภาษา)	4.33	ดี

จากตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพของรายการวีดิทัศน์ เรื่อง การพัฒนารายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ด้านเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเมื่อพิจารณาตามรายการพบว่า

การอธิบายถึงเรื่องลีลาการอ่านของรายการวีดิทัศน์ ได้แก่ จังหวะ น้ำหนักการอ่าน การเว้นวรรคตอน เหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การอธิบายถึงวิธีการการออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีของรายการวีดิทัศน์ ได้แก่ ความถูกต้องของการรักษาความในบท การออกเสียง ร และ ล ตามหลักเกณฑ์การออกเสียงและคำควบกล้ำอยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การอธิบายถึงความชัดเจนในการอ่านของรายการวีดิทัศน์ ได้แก่ เสียงสอแทรก การออกเสียงชัดถ้อยชัดคำ ตรงคำ อยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การอธิบายถึงวิธีการออกเสียง ได้แก่ ความเป็นธรรมชาติและคุณภาพของเสียง ระดับเสียงการเปล่งเสียงถูกต้อง อยู่ในระดับดี โดยมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 4 แสดงผลการประเมินคุณภาพของรายการวีดิทัศน์ด้านภาพและเสียง

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	คุณภาพของรายการ
ภาพ		
1. การประกอบภาพ	5.00	ดีมาก
2. แสง	4.33	ดี
3. การตัดต่อลำดับภาพ	5.00	ดีมาก
4. คุณภาพของภาพ	4.33	ดี
5. ความสอดคล้องของภาพและเสียง	5.00	ดีมาก
เสียง		
1. เสียงบรรยาย	5.00	ดี
2. เสียงประกอบ	4.00	ดี
3. เสียงดนตรี	4.33	ดี
4. ความกลมกลืนของเสียง	4.33	ดี

จากตาราง 4 พบว่าคุณภาพของรายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า เมื่อพิจารณาตามรายการพบว่า

ด้านภาพ คุณภาพของรายการวีดิทัศน์ในเรื่องการประกอบภาพ การตัดต่อลำดับภาพ ความสอดคล้องของภาพและเสียงอยู่ในระดับดีมาก และอันดับรองลงมาเรื่องการจัดแสงและคุณภาพของภาพอยู่ในระดับดี โดยทั้ง 5 รายการ มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ด้านเสียง คุณภาพของรายการวีดิทัศน์ ในเรื่องเสียงบรรยายอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เรื่องเสียงดนตรี ความกลมกลืนของเสียงและเสียงประกอบอยู่ในระดับดี โดยทั้ง 4 รายการมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2 ประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ โดยทดลองฝึกอบรมกับนักศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์จากการฝึกอบรมนักศึกษา

เรื่อง	ร้อยละ		ประสิทธิภาพ
	ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม	จำนวนผู้ผ่านเกณฑ์	
เสียง	82.40	86.67	82/86
อักษรวิธี	80.66	86.67	80/86
ลีลาการอ่าน	91.46	100	91/100
ความชัดเจน	89.73	93.33	89/93
รวม	86.06	86.67	86/86

จากตาราง 3 แสดงว่า ประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์ เรื่องการพัฒนารายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ จากการฝึกอบรมนักศึกษาในการทดลองครั้งที่ 3 กับกลุ่มนักศึกษา 30 คน พบว่า ประสิทธิภาพโดยรวมเป็น 86/86 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายเรื่องพบว่าเรื่องลีลาการอ่านมีประสิทธิภาพมากเป็นอันดับแรก เรื่องความชัดเจน เรื่องเสียง และอักษรวิธีมีประสิทธิภาพรองลงมาตามลำดับ โดยรายการวีดิทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อผลิตและพัฒนารายการวิทยทัศน์ ช่วยเสริมสร้างทักษะในเรื่องการออกเสียง อักษรวิธี
ลีลาการอ่าน และความชัดเจน (4 เนื้อหา) สำหรับนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
เพื่อใช้ฝึกอบรม เพื่อสอบเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึก
อบรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ จะต้องได้คะแนนจากผลการทดสอบร้อยละ 80/80 ขึ้นไป

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการนำเอารายการวิทยทัศน์ไปใช้ เพื่อ
การพัฒนากิจกรรมการฝึกอบรมการสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์
2. สามารถนำเอารายการวิทยทัศน์ช่วยเสริมทักษะเพื่อใช้สอนนักศึกษาในด้านการประชาสัมพันธ์ สื่อสารมวลชน หรือการจัดรายการวิทยุของสถานศึกษาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้คือนักศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม คณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่
3 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 500 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะนิเทศศาสตร์ ปีการศึกษา
2542 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Systematic random sampling) จำนวน 42 คน โดยแบ่ง
ออกเป็น

- การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน
- การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน
- การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. รายการวิดีโอเพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อใช้ฝึกก่อนสอบ เพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ

การดำเนินการทดลอง

1. เตรียมกลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
2. ดำเนินการอบรมโดยวิทยากรหรือผู้จัดอบรมนำเข้าสู่บทเรียน ให้กลุ่มทดลองดูรายการวิดีโอทั้ง 4 เนื้อหาและฝึกตามคู่มือแต่ละเนื้อหาจนจบรายการ
3. ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติจากแบบทดสอบ โดยเชิญเจ้าหน้าที่จากกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้สอบจากแบบทดสอบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้สอบจะอ่านแบบทดสอบให้ฟัง 2 ครั้ง และให้กลุ่มทดลองฝึกอ่าน 20 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายบุคคลจนครบทุกคน
4. นำผลที่ได้จากแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรม และจำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์แล้วหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของคะแนนจากแบบประเมินผลการอบรมจากกลุ่มทดลอง ต้องได้ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการอบรม และจำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. รายการวิดีโอ เพื่อช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะเพื่อการสอบการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ของนักศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542 มหาวิทยาลัยสยามบันทึกเทปโทรทัศน์ ชนิด VHS จำนวน 4 เนื้อหา ความยาว 35 นาที คือ

เนื้อหาที่ 1 เรื่อง เสียง	เวลา 7.45 นาที
เนื้อหาที่ 2 เรื่อง อักษรวิธี	เวลา 4.10 นาที
เนื้อหาที่ 3 เรื่อง สื่อกาการอ่าน	เวลา 6.57 นาที
เนื้อหาที่ 4 เรื่อง ความชัดเจน	เวลา 4.47 นาที

2. ประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ พบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 คุณภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านภาพและเสียงอยู่ในระดับดี

2.2 ประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์ จากการฝึกอบรมนักศึกษาพบว่าประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็น 86/86

อภิปรายผล

จากการทดลอง โดยประเมินผลการฝึกอบรม นักศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ภาควิชา 2542 มหาวิทยาลัยสยาม เกิดการเรียนรู้หลังจากได้ชมรายการวีดิทัศน์ พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ช่วยส่งเสริมความรู้ ทักษะ เพื่อเตรียมสอบเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ให้ความเห็นว่าการทดลองครั้งนี้ รายการวีดิทัศน์ให้ประโยชน์ในการเตรียมตัวสอบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์เป็นอย่างมาก สามารถเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการอ่านตามเกณฑ์ที่กรมประชาสัมพันธ์กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อได้ทดสอบอ่านจากเจ้าหน้าที่ของกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ที่จัดมาเป็นกรรมการสอบเสียงเป็นรายบุคคลหลังจากได้ชมรายการวีดิทัศน์แล้ว

แสดงให้เห็นว่า รายการวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยผลิตขึ้นสามารถที่จะใช้ในการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้และทักษะในการสอบเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ และวีดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นโดยผ่านการพิจารณาตรวจสอบ และประเมินผลจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว สามารถที่จะมีไว้ใช้ในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่ต้องการสอบเพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศ จะได้ทราบถึงเกณฑ์การสอบและการพิจารณาของกรมประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า รายการวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการจะมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม เพราะวีดิทัศน์เป็นสื่อการศึกษาที่ให้ผลการรับรู้สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการรับรู้ของคนเรา คือ จากการได้เห็น 75% ได้ยิน 13% สัมผัสถูกต้อง 6% กลิ่น 3% และรส 3% (Dale. 1956 : 134) ซึ่งวีดิทัศน์การสอนมีคุณลักษณะที่สามารถให้ผู้เรียนได้รับสื่อที่เป็นทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้เร็วและเข้าใจได้ง่ายขึ้น (วิจิตร ภักดีรัตน์. 2523 : 74) วีดิทัศน์ มีเครื่องมือ และเทคนิคในการสร้างภาพ

ได้อย่างกว้างขวาง สามารถจัดอุปสรรคด้านเวลาและระยะทางออกไปได้ สามารถนำเอาประสบการณ์โลกภายนอกเข้ามาเสริมในบทเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอย่างจริงจัง และเกิดการเรียนรู้ในระยะเวลาอันสั้น (Klein and hockley. 1972 : 17; เสาวณีย์ ศึกษาบัณฑิต. 2526 : 275)

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิลาศ เกื้อมี (2519 : 230) สุประณีต ยศกลาง (2528 : 72) วิภาวรรณ สุขสถิตย์ (2532 : 99) อนันต์ สบฤกษ์ (2535 : บทคัดย่อ) สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 67) มิลเลอร์ (Miller. 1984 : 2659-A) และ บูเชอรี (Boucheret. 1966 : 55-57) ซึ่งได้ใช้วิธีทัศนศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะต่าง ๆ ผลการทดลองพบว่า การเรียนจากวิธีทัศนศึกษาทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรายการวิธีทัศนศึกษามีประสิทธิภาพเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. จากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ในการทดลองทุกคนมีความประสงค์ที่จะได้รายการวิธีทัศนศึกษาเพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ให้ความประจักษ์สถาบันและส่วนตัว และอยากให้เพิ่มเติมในเรื่องดังนี้ คือ

1. มีวิธีทัศนศึกษาตัวอย่างการอ่าน แยกโดยเฉพาะแต่ละเนื้อหา
2. ควรเพิ่มวิทยากรเป็นเนื้อหาละ 1 คน ทั้ง 4 เนื้อหา โดยใช้วิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญแต่ละเนื้อหาโดยเฉพาะ
3. ควรอธิบายแต่ละเนื้อหาและตัวอย่างให้มากกว่านี้
4. ควรมีการส่งเสริมให้กรมประชาสัมพันธ์จัดทำสื่อวิธีทัศนศึกษาให้เตรียมตัวสอบผู้ประกาศของผู้สมัครได้ใช้ฝึกก่อนสอบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรพัฒนารายการวิธีทัศนศึกษาในรูปแบบต่างๆ นอกเหนือจากรูปการบรรยายและสถิติ เช่น แบบสนทนา แบบสัมภาษณ์
2. ควรมีการทดลองเปรียบเทียบวิธีทัศนศึกษารูปแบบบรรยายและสถิติกับรูปแบบต่าง ๆ
3. ควรศึกษาถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีใช้ในการผลิตรายการวิธีทัศนศึกษาทั้งระบบภาพและระบบเสียง ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักส์, 2536.
- เกศินี โชติเสถียร. การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน. เอกสารประกอบการสอนเทคโนโลยี 320 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ. การใช้ภาษาไทยทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์, 2537. อัดสำเนา.
- คณิง กายสอน. การศึกษามูลการรับรู้ความหมายของผู้ชมรายการวีดิทัศน์การสอนที่ใช้การตัดต่อแบบต่าง ๆ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- *เฉลิมศรี หุนเจริญ. การพูดการอ่านทางวิทยุกระจายเสียง. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์, 2536. อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ชัชวาล วิริยะกุล. ผลของการสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์ที่เสนอภาพช้าด้วยความเร็วต่าง ๆ ที่มีต่อการเล่นฟุตบอลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยครุนครปฐม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ทองพูน ชินะโชติ. การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- บุญชู ใจชื้อกุล. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปัจจุบันพยาบาลของนักเรียนนายสิบ เหล่าแพทย์ทหารบก ที่เรียนจากการสาธิตด้วยเทปโทรทัศน์โดยวิธีทบทวนแบบต่าง ๆ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- * ประพจน์ สาครบุตร. เอกสารประกอบการอบรมผู้ประกาศ. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์, 2541. อัดสำเนา.
- ประหยัด จิระวรพงศ์. หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรการพิมพ์, 2528.
- ปราโมทย์ เทพพัลลภ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีเรียนด้วยตนเองจากเทปโทรทัศน์ สไลด์เทปและการเรียนในชั้นปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

- พฤทธิ ศรีบรรณพพิทักษ์. การวิจัยและพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2531.
- เพียร ศรีทอง. การสร้างการหาประสิทธิภาพของรายการเทปโทรทัศน์เพื่อสอนวิชา ภาษาไทย 102. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2523. อัดสำเนา.
- พรธนิภา อ่อนแสง. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นไทยลาวในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการคิดอย่างมีระบบกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทั่วไป. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- พิมพ์ใจ สุวรรณรัฐ. การใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2510. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- พินิต วัฒนโณ. การผลิตรายการโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา
- พิลาศ เกื้อมี. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการช่างโดยการสอนด้วยวิธีสาธิตธรรมดาและการสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- พิษณุ คมขำ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเทปโทรทัศน์ที่จัดเสนอคำถามในช่วงเวลาที่ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2533. อัดสำเนา.
- เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- รัชณี ศรีไพวรรณ. การสอนกลุ่มทักษะ 1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วณี รัตนวงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู โดยใช้วีดีโอเทปกับการสอนโดยไม่ใช้วีดีโอเทป. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.

วารินทร์ รัตมีพรหม. หลักการและทฤษฎีการออกแบบสาร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

วสันต์ อติศัพท์. การผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2533.

วิจิตร ภักดิ์รัตน. วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

วิภาวรรณ สุขสถิต. การผลิตวีดิโอเทปเรื่องเครื่องแต่งกายชายสำหรับใช้สอนนักศึกษาวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นโรงเรียนสารพัดช่าง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา

วิรัตน์ รักษาแก้ว. การสร้างเทปโทรทัศน์เรื่อง "เทคนิคการพบกลุ่ม" สำหรับประกอบการอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

ศรียา นิยมธรรม และประภัศร นิยมธรรม. การสอนเพื่อบรรณาการ. อักษรบัณฑิต, 2520.

สวณิต ยมาภัย และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. หลักการพูดขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวาทวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรเกี่ยวกับการใช้ภาษาด้านการกระจายเสียง. กรุงเทพฯ : สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์, 2537.

สนั่น ปัทมะทิน. "ข้อดีข้อเสียของวีดิโอ", คาเมรา. กรุงเทพฯ : 2527.

* สวัสดิการกรมประชาสัมพันธ์. คู่มือสอบผู้ประกาศ, กรุงเทพ. กรมประชาสัมพันธ์, 2540.

สมชาย อินทร์รักษาทรัพย์. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ที่เสนอภาพบางส่วนจากเนื้อหาในรายการก่อนรายการกับรายการโทรทัศน์ที่เสนอภาพบางส่วนจากเนื้อหาในรายการหลัง รายการ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์. หน่วยที่ 3 นนทบุรี : สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.

สุดสวาท เกศบุรย์. ความคิดเห็นและความต้องการรายการวีดิโอเทปเพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ถ่ายเอกสาร.

สุประณีต ยศกลาง. การสร้างและทดลองใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติดสำหรับ
ฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. ถ่ายเอกสาร.

สุรัช สิกขาบัณฑิต. บทบาทวีดีโอเทปในโรงเรียน. รวมบทความเทคโนโลยีทางการศึกษา. หน้า
 2-3 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2526.

สิริเสก ชื่นมนัส. การพัฒนารูปแบบรายการวีดิทัศน์เพื่อลดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน
แก้ไฟฟ้าขัดข้อง. การไฟฟ้านครหลวง กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
 มิตร, 2540.

สำนวน มณีเรือง. การสำรวจการใช้โทรทัศน์การสอนวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วิทยา
 นิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. จัดสำเนา.

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. หน่วยการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ อุดสาน
 กรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ., 2526.

อนันต์ สบฤกษ์. การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่องศัพท์สังคมคดีคดีคนไทยตามหลักสูตรวิทยาลัยครู
พุทธศักราช 2530. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2535. จัดสำเนา.

* อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกูล คุปรัตน์. สื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์เพื่อการศึกษา.
 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์กรุงเทพอักษรกิจ, 2524.

อารีย์ สังขพันธ์. "เทปโทรทัศน์ช่วยในการฝึกอบรมได้อย่างไร", สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
ครบ 5 ปี กรุงเทพฯ : เรื่องแสงการพิมพ์, 2528.

อุดม มุ่งเกษม และ นางลักษณ หอดระกูล "สื่อเทปโทรทัศน์ในงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล",
สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนครบรอบ 5 ปี กรุงเทพฯ : เรื่องแสงการพิมพ์, 2538.

อำไพ สุจริตกุล. "การสอนเพื่อซ่อมเสริม". วารสารครุศาสตร์. 1(4-5) : มิถุนายน – กันยายน
 2516.

Beat, Patrick M. "Report on Instructional Closed Circuit Television For 1957," Audio –
Visual Communication Review. 7(4) : 306;
 May – June, 1959.

Boucheret, P. "Experimental of the Dorian Technical Lycee, " The Use of Closed Circuit
Television in Technical Education. Council for Cultural Co – operation
 Strasbourg. 1966.

- Carner, Richard L. "An Evaluation of Teaching Reading to Elementary Pupils through Close Circuit TV." Dissertation Abstracts International. 23 : 160; 1962.
- Clark, Allen R. "A Teacher Evaluation of Select Method of In Service Education," "Dissertation Abstracts International. 31(6) : 2767 – A ; December, 1970.
- Dale, Edgar. Audio Visual Methods in Teaching. Revised Edition, New York : Holt, Rinehart and Winston 1956.
- Elrod, Elizabeth Iovcila "Instant Replay Television as a Tool for Teaching Certain Physical Aspects of Singing," Dissertation Abstracts International. 32(10) : 5823 A; April, 1972.
- Handcock, Alan. Planning for ETV. 2nd. ed., London, Longmans Group Limited, 1971.
- Holmes, Presaley D. Jr. A.V. Communication Review. 8 : 54 ; July – August, 1960.
- Kanner, Joseph H, Sanford Katz and Peter B. Goldsmith "Evaluation of Intensive Television for Teaching Basic Electricity," Audio - Visual Communication Review. 7(4) : 307 – 308; May – June, 1959.
- Klein, George and Hockley, Jelfey. Television Teaching Techniques. Briebarre, Watson. Perguson Co., 1972.
- Miller, Robert Steven. "The Effectiveness of Video Technology in Safety Training at an Industrial Site," in Dissertation Abstracts International. 44(9) : 2659-A; March, 1984.
- Purdue University. "Closed Circuit Television Instruction," Research in Instructional Television and Film. Washington D.C. : U.S. office of Education, 1967.
- Robertson, George Hawthorn. "A Proposed In – Service Training Program for Academic Administrators in Ontario Community College," Dissertation Abstracts International. 37: 3456 – A ; December, 1976.
- Schwarzwalder, John C. "An Investigation of the Relative Effectiveness of Certain Specific TV. Techniques on learning," Audio - Visual Communication Review. 9 : A 29; 1961.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

1. แบบทดสอบภาคปฏิบัติ
2. แบบประเมินผลการสอบ

แบบทดสอบผู้ประกาศ

(ประกาศชื่อ-นามสกุล และหน่วยงานที่ส่งมอบ)

วันนี้ เวลา 16.22 น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จลง ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชทานพระราชวโรกาสให้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร นำผู้แทนเยาวชนเกษตรกรและคณะกรรมการจัดงานชุมนุมเยาวชนเกษตรกรระดับประเทศ ครั้งที่ 29 ร่วมฉลองปีกาญจนาภิเษก เฝ้าทูลละอองพระบาท รับพระราชทานพระราชโอวาท

นายบัวพรหม ธีรกาลยานพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากรัฐธรรมนูญจากจังหวัดชัยภูมิ ในฐานะผู้ช่วยโฆษก คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์ สภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ กล่าวถึงกรณีที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจะบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ ให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงว่า การกำหนดอย่างนี้เป็นวิธีการใหม่ โดยให้อำนาจแก่ประชาชนเป็นหลักสำคัญ และถือว่าเป็นวิธีการที่ดีที่จะทำให้ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยตรง ถึงแม้การเลือกตั้งในปัจจุบันยังไม่ดีร้อยเปอร์เซ็นต์ก็ตาม แต่ก็ควรจะให้อำนาจแก่ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศ

นายเมอร์ติโอโน เลขาธิการกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย กล่าวชี้แจงถึงท่าทีของอินโดนีเซีย ต่อคำแถลงของนายไฮเซ อายาลา-แลสโซ ข้าหลวงใหญ่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติเมื่อปลายปีที่แล้วว่า เขากำลังเจรจากับโคลัมเบีย และอินโดนีเซีย เพื่อเปิดสำนักงานติดตามปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศทั้งสอง นายเมอร์ติโอโน กล่าวว่า อินโดนีเซียมีสิทธิ์ที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนของตนเอง และไม่ต้องการที่จะให้ประเทศอื่นมาบงการ

จบข่าว (ประกาศชื่อ-นามสกุล) อ่าน

ท้ายข่าวภาคนี้ ขอนำท่านผู้ฟังไปรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดกาญจนบุรี

สวัสดี (ค่ะ/ครับ) ท่านผู้ฟัง สะพานข้ามแม่น้ำแคว ตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สะพานแห่งนี้เป็นอนุสรณ์สถานที่สำคัญที่ยังปรากฏอยู่จากสงครามโลกครั้งที่ 2 กล่าวกันว่า มีทหารเชลยศึกพันธมิตรจากประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ ได้มาจบชีวิตในฐานะกรรมกรนับหมื่นคน

ปัจจุบันบริเวณโดยรอบได้เตรียมพร้อม เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่พร้อมจะต้อนรับผู้มาเยือนทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

คำกลอนสอนใจท้ายรายการวันนี้ จากบทประพันธ์ของผู้ใช้นามปากกาว่า "อัคนาโน"

อันวัฏวาทายดินไม่สิ้นค่า
ทั้งดับได้ใส่อ่อนทอนมากิน
ผิดคนชั่วตัวตายมลายสิ้น
จะเหลือเพียงความชั่วกลัวโลกา

มีราคาค้าขายหลายทรัพย์สิ้น
เกลือกหาสิ้นสิ้นดาวพราวโอชา
ร่างจมดินสิ้นชาติศาสนา
ให้ประชาด่าเล่นเป็นประจำ

สวัสดี (ค่ะ/ครับ)

ความคิดเห็นของกรรมการผู้ทดสอบ

100 คะแนน

 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____
 6. _____
 7. _____
 8. _____
 9. _____
 10. _____
 11. _____
 12. _____
 13. _____
 14. _____
 15. _____
 16. _____
 17. _____
 18. _____
 19. _____
 20. _____
 21. _____
 22. _____
 23. _____
 24. _____
 25. _____
 26. _____
 27. _____
 28. _____
 29. _____
 30. _____
 31. _____
 32. _____
 33. _____
 34. _____
 35. _____
 36. _____
 37. _____
 38. _____
 39. _____
 40. _____
 41. _____
 42. _____
 43. _____
 44. _____
 45. _____
 46. _____
 47. _____
 48. _____
 49. _____
 50. _____
 51. _____
 52. _____
 53. _____
 54. _____
 55. _____
 56. _____
 57. _____
 58. _____
 59. _____
 60. _____
 61. _____
 62. _____
 63. _____
 64. _____
 65. _____
 66. _____
 67. _____
 68. _____
 69. _____
 70. _____
 71. _____
 72. _____
 73. _____
 74. _____
 75. _____
 76. _____
 77. _____
 78. _____
 79. _____
 80. _____
 81. _____
 82. _____
 83. _____
 84. _____
 85. _____
 86. _____
 87. _____
 88. _____
 89. _____
 90. _____
 91. _____
 92. _____
 93. _____
 94. _____
 95. _____
 96. _____
 97. _____
 98. _____
 99. _____
 100. _____

- 1. เสียง 25 คะแนน
 - 1.1 ลักษณะโดยธรรมชาติและคุณภาพ แจ่มใส / ไม่ค่อยแจ่มใส / เครือ / ลั่น / เพี้ยนแปร่ง
 - 1.2 ระดับเสียงและการเปล่งเสียง ดี / พอใช้ / เบาไป / ดังไป / ไม่วุ่น / ขึ้นจมูก / ต่ำไป
- 2. อักษรวิธี 25 คะแนน
 - 2.1 ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การออกเสียง ดี / พอใช้ / ผิดมาก / พลังพลาด / สมาสไม่เชื่อม
 - 2.2 การรักษาความในบท ดี / พอใช้ / ตู่คำ,ความ / ตกคำ,ความ / เต็มคำ / สับสน
 - 2.3 การออกเสียง ร และ ล ดี / พอใช้ / ไม่เป็นธรรมชาติ / ร เป็น ล / ล เป็น ร
 - 2.4 การออกเสียงควบกล้ำ ดี / พอใช้ / ได้บ้างไม่ได้บ้าง / ส่วนมากไม่ได้ / ไม่ได้เลย
- 3. ลีลาการอ่าน 25 คะแนน
 - 3.1 จังหวะและน้ำหนักคำและความ ดี / พอใช้ / เร็วไป / ช้าไป / ไม่กระชับ / สะดุด ๆ / ตะกุกตะกักไม่ราบรื่น
 - 3.2 ววรรคตอน ดี / พอใช้ / อ่านเรียงคำ / หยุดต่อผิดที่ / แบ่งวรรคมากไป / ไม่แบ่งวรรค
 - 3.3 ความเหมาะสมกับเนื้อหา ดี / พอใช้ / ยังเป็นการอ่านออกเสียง / เนื้อ ๆ เรื่อย ๆ ขาดชีวิตชีวา
- 4. ความชัดเจน 25 คะแนน
 - 4.1 การออกเสียง ชัดถ้อยชัดคำ / ออกเสียงไม่ค่อยเต็มคำ / รัว ๆ ราว ๆ / เน้นคำเกินไป
 - 4.2 การออกเสียงไม่ตรงคำ ไม่มี / มีบ้าง / มีมาก / เพี้ยนพยัญชนะ / เพี้ยนสระ / เพี้ยนวรรณยุกต์
 - 4.3 เสียงสอดแทรก ไม่มี / มีเสียงลมหายใจ / มีเสียงจ๊ากแจ็กในช่องปาก / มีเสียงลมพ่นหน้าคำ
- 5. อื่น ๆ

หมายเหตุ : ข้อ 1 และ ข้อ 2 ต้องได้คะแนน 60% ขึ้นไป

ลงชื่อ _____
 กรรมการผู้ทดสอบเสียงเบื้องต้น

ภาคผนวก ข
แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินรายการวิทยุทัศน์ (ด้านเนื้อหา)

เรื่อง การพัฒนารายการวิทยุทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

วันที่ เดือน ปี

ผู้ผลิต นายพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

เนื้อหาโดยสรุป เป็นเนื้อหาจากคู่มือสอบผู้ประกาศจัดพิมพ์โดยสวัสดิการกรมประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ. 2540 ตามคุณสมบัติของผู้ประกาศของวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537 ในเรื่อง เสียง, อักษรวิธี, ลีลาการอ่านและความชัดเจน

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสม

ครอบคลุมเนื้อหาตามเกณฑ์การสอบผู้ประกาศ คือ

- 1. อธิบายถึงวิธีการออกเสียง
 - 1.1 ลักษณะโดยธรรมชาติและคุณภาพของเสียงที่ถูกต้อง
 - 1.2 ระดับเสียงและการเปล่งเสียงที่ถูกต้อง
- 2. อธิบายถึงวิธีการออกเสียงให้ถูกอักขรวิธี
 - 2.1 ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การออกเสียง
 - 2.2 ความถูกต้องการรักษาคำในบท
 - 2.3 ความถูกต้องการออกเสียง ร. และ ล.
 - 2.4 ความถูกต้องการออกเสียงควบกล้ำ
- 3. อธิบายถึงลีลาการอ่านที่ถูกต้อง
 - 3.1 จังหวะและน้ำหนักคำและความที่อ่านที่ถูกต้อง
 - 3.2 วรรคตอนที่อ่านที่ถูกต้อง
 - 3.3 ความเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่านที่ถูกต้อง
- 4. อธิบายถึงความชัดเจนในการอ่าน
 - 4.1 การอ่านออกเสียงชัดถ้อยชัดคำ
 - 4.2 ในการอ่านออกเสียงให้ตรงคำ
 - 4.3 เสียงสอदแทรก
(+ความถูกต้องของสำเนียงภาษา)

ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้ได้	ควรปรับปรุง

ผู้ประเมิน
.....
(.....)

ตำแหน่ง
หน่วยงาน
วัน เดือน ปี

แผนประเมินผลรายการวิดิทัศน์ (ด้านภาพและเสียง)

เรื่อง การพัฒนารายการวิดิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์

วันที่ เดือน ปี

ผู้ผลิต นายพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

เนื้อหาโดยสรุป เป็นเนื้อหาจากคู่มือสอบผู้ประกาศจัดพิมพ์โดยสวัสดิการกรมประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ.2540
ตามคุณสมบัติของผู้ประกาศของวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537 ในเรื่อง
เสียง, อักษรวิธี, ลีลาการอ่านและความชัดเจน

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสม

ภาพ

การประกอบภาพ

แสง

การตัดต่อลำดับภาพ

คุณภาพของภาพ

ความสอดคล้องของภาพและเสียง

เสียง

เสียงบรรยาย

เสียงประกอบ

เสียงดนตรี

ความกลมกลืนของเสียง

ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้ได้	ควรปรับปรุง

ผู้ประเมิน

.....

()

ตำแหน่ง

หน่วยงาน

วัน เดือน ปี

ภาคผนวก ค.
บทรายการวิธีทัศน์
คู่มือการใช้วิธีทัศน์

บทวิทัศน์

เรื่อง รายการวิทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์
 ความยาว 35 นาที
 ผู้เขียนบท นายพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	ตรา มศว.	(ดนตรีบรรเลง)
	เสนอ	
	รายการวิทัศน์เพื่อ การอบรมการเป็น ผู้ประกาศของ กรมประชาสัมพันธ์	ผู้ดำเนินเรื่องผู้หญิงกล่าวนำเข้าสู่เรื่อง การอบรมการเป็นผู้ประกาศ
	ขั้นตอนการขอรับใบสมัคร 1. ยื่นแบบคำขอเข้ารับการทดสอบ 2. หนังสือนำเสนอและผ่านการทดลองเสียงเบื้องต้น	ขั้นตอนการขอรับใบสมัคร 1. ยื่นแบบคำขอเข้ารับการทดสอบ 2. หนังสือนำเสนอและผ่านการทดลองเสียง เบื้องต้น
	ขั้นตอนการสอบ 1. เจ้าหน้าที่อ่านเกณฑ์การให้คะแนน 2. เจ้าหน้าที่จะอ่านข้อสอบให้ฟัง 1 รอบ 3. แจกข้อสอบให้ผู้ทดลองอ่าน 4. เริ่มสอบตามลำดับที่ 5. ประกาศผลสอบในวันนั้น	ขั้นตอนการสอบ 1. เจ้าหน้าที่อ่านเกณฑ์การให้คะแนน 2. แจกข้อสอบให้ผู้ทดลองอ่าน 3. เริ่มสอบตามลำดับที่ 4. ประกาศผลสอบในวันนั้น
M.S.	ตัววิ่ง ชื่อ อาจารย์ ประพจน์ สาครบุตร	สวัสดีครับ เมื่อได้ตัดสินใจสมัครเข้ารับการทดสอบเพื่อรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศ ผู้สมัครจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมในเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอ่าน พูด และออกเสียงภาษาไทย โดยเฉพาะการอ่านข่าว บทความหรือสารคดี บทประพันธ์ และคำประกาศให้กรรมการสอบฟัง ต่อไปนี้จะขออธิบายถึงเรื่องที่ใช้พิจารณาในการสอบผู้ประกาศ

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	เรื่องเสียง 1. เรื่องของความเร็ว-ช้า และจังหวะที่อ่าน ก. บทที่เป็นข่าว ข. บทความหรือสารคดี ค. บทที่เป็นคำประกาศ 2. เรื่องของเสียงและการออกเสียง	
	(1) เรื่องของความเร็ว-ช้าและจังหวะที่อ่าน	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	1. เรื่องของความเร็ว-ช้า และจังหวะที่อ่าน ควรอ่านให้ค่อนข้างช้า แต่ในลักษณะที่เคล่วคล่อง คือ มิใช่ช้าเสียจนอืดอาด ช้าเสียจนกระทั่งฟังเป็นการอ่านออกเสียงเรียง ๆ คำ หรือช้าแบบลากเสียงคำยาว ๆ เนิบนาบ จนฟังเป็นที่น่ารำคาญ และไม่ต้องลากเสียงหรือลงเสียงเน้นคำทำยวรรคท้ายความยาว จนฟังไม่กระชับ กระฉับกระเฉง ตัวอย่างเช่น การอ่านหรืออีกนัยหนึ่ง คือ การพูดตามบทในการกระจายเสียงที่ดีจึงควรยึดหลักดังกล่าว คือ ค่อนข้างช้าแต่ในลักษณะที่เคล่วคล่อง กระชับคำ กระชับความ ไม่ติด ๆ ชัด ๆ ตะกุกตะกัก ไม่ราบรื่น หรือช้าแบบลากเสียงยาวยืดขาด ข้อความหรือคำใดที่สำคัญควรจะเน้น ย้ำ หรือลงน้ำหนักเสียงกว่าคำและความอื่น อย่างไรก็ตาม ความเร็วหรือช้าของจังหวะที่อ่านต้องพิจารณาถึงรูปแบบของรายการ และบทที่จะเผยแพร่แต่ละครั้ง ประกอบด้วย ซึ่งอาจจะแยกเป็น 3 ลักษณะ คือ

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	ก. บทที่เป็นข่าว	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยากรบรรยาย	ก. บทที่เป็นข่าว ลักษณะการอ่านหรือรายงานข่าวจึงใช้วิธีการอ่านอย่างให้ความชัดเจนและทันอกทันใจ โดยไม่จำเป็นต้องทอดเสียงเน้นเว้นจังหวะ หรือย้ำความใดจนเกินไป เพียงให้ลีลาจังหวะจะโคนคล่องแคล่วแบ่งวรรคตอนได้ถูกที่ มีน้ำหนักค่าน้ำหนักความ ไม่ให้ระดับเสียงราบเรียบเสมอกันไปหมดก็เพียงพอแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้ VTR.
	ข. บทความหรือสารคดี	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยากรบรรยาย	ข. บทความ หรือสารคดี เนื่องจากการเสนอบทความหรือสารคดีนั้น นอกจากต้องการให้ผู้ฟังได้รับทราบเรื่องราวและเข้าใจเนื้อหาสาระแล้วยังต้องการความศรัทธาเชื่อถือจากผู้ฟัง บางครั้งก็ต้องการอารมณ์ร่วม คือ ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์คล้อยตามความที่เสนอด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้ VTR.
	ค. บทที่เป็นคำประกาศ	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยากรบรรยาย	ค. บทที่เป็นคำประกาศ โฆษณา หรือการรณรงค์ในรูปแบบของสปอตวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ต้องอ่านเร็ว เน้น ย้ำ คือลงเสียงคำและความมากกว่าบทประเภทอื่น เพราะการอ่านในลักษณะนี้ต้องการความเข้าใจเรียกความสนใจแต่ในเวลาจำกัดสั้นมาก ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ VTR.

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	(2) เรื่องของเสียงและการออกเสียง	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	(2) เรื่องของเสียงและการออกเสียง เสียงที่ใช้พูดและอ่านบทวิทยุกระจายเสียงควรใช้เสียงแท้ตามธรรมชาติ ไม่ดัดเสียงโดยเจตนา หากการเปล่งเสียงพูดหรืออ่านต้องมีการบีบเค้น หรือพยายามดัดแม้แต่นิดเดียวก็จะได้เสียงแท้ออกมา เสียงแท้จะแสดงบุคลิกภาพและอารมณ์ของผู้พูดผู้อ่านออกมาให้ผู้ฟังทราบได้ เสียงแท้อาจเปลี่ยนแปลงหรือแปรไปได้ไม่มีที่สิ้นสุด ตามความรู้สึกและอารมณ์ของผู้เปล่งเสียงเป็นลักษณะที่เรียกว่าเสียงเป็นตัวอย่างเช่น... ผู้ที่พูดและอ่านได้โดยเสียงแท้และเสียงเป็นจะมีการเปลี่ยนลักษณะน้ำเสียงอยู่ตลอดเวลาโดยไม่เจตนา หากแต่เป็นไปโดยธรรมชาติ มีสูง มีต่ำ อ่อน แข็ง ชิ่งขึง ดังบ้าง แฝวบ้าง อย่างที่ผู้ออกเสียงมิได้ตั้งใจทำให้เป็น เพราะตลอดเวลาจะเพ่งเล็งอยู่กับความหนักเบาตามเนื้อหาและลีลาของเรื่องตามบทที่อ่าน
M.S.	การสาธิตวิธีการอ่าน	(การสาธิตวิธีการอ่าน) ก. บทที่เป็นข่าว ข. บทความหรือสารคดี ค. บทที่เป็นคำประกาศ
		ดนตรีบรรเลง

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	เรื่องอักษรวิธี 1. เรื่องการออกเสียงคำถูกอักษรวิธีของ หลักภาษา 2. เรื่องของเสียงและการออกเสียง	
M.S.	1. เรื่องการออกเสียงคำถูกอักษรวิธี ของหลักภาษา	1. เรื่องการออกเสียงคำถูกอักษรวิธีของ หลักภาษา คือการพูดอ่านออกเสียงคำได้ถูก ต้องตามหลักการออกเสียงภาษาไทยและ ภาษาที่นำมาใช้ตามที่ปรากฏอยู่ในบท โดยเฉพาะภาษาไทยต้องออกเสียงได้ถูก ต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา ผู้อ่านจึง ต้องมีการเตรียมตัวไว้ให้ทราบก่อนว่า คำใดควรออกเสียงอย่างไรจึงจะถูกต้องมี ใช้ไปคิดเอาเองหรือแก้ไขในขณะที่กำลัง จะอ่านหรือขณะอ่านออกอากาศ ตัวอย่าง อ/1
	รู้จริงเรื่องความรู้ เร่งรีบดูเรื่องอ่านเขียน เร่งรัดรักเรื่องเรียน รีบพากเพียรเรียนเรื่องราว	ตัวอย่าง รู้จริงเรื่องความรู้ เร่งรีบดูเรื่องอ่านเขียน เร่งรัดรักเรื่องเรียน รีบพากเพียรเรียนเรื่องราว
	2. เรื่องการรักษาความในบท	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยากรบรรยาย	2. เรื่องการรักษาความในบท คือการไม่อ่านบทผิดในลักษณะของ การตู่ ตก เต็ม ทั้งคำทั้งความ ซึ่งจะทำให้ เสียหาย เพราะผู้ฟังจะเข้าใจความหมาย ได้ไม่ตรงตามเรื่องที่เสนอหรือเข้าใจผิด ไป หรือทำให้เสียน้ำหนักแห่งความหรือ เนื้อหาสาระของบทที่อ่าน ตัวอย่าง

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
		1. การอ่านตุ๋คำ เช่น.... VTR. 2. การอ่านตุ๋ความ เช่น.... VTR. 3. การอ่านตกคำ เช่น.... VTR. 4. การอ่านตกความ เช่น.... VTR. 5. การอ่านเติมคำ เช่น.... VTR.
M.S.	วิทยากรสาธิตวิธีการอ่าน	ตัวอย่าง ควันไฟในกองฟาง กวาดหาดกลางควานชวานคม ชวักไขว่ควันไฟรม ชวานชวากคมไขว่ไขว่ไป
		(ดนตรีบรรเลง)

มุมมอง	ภาพ	เสียง
	เรื่องลีลาการอ่าน 1. เรื่องความมีชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า 2. เรื่องการแบ่งวรรคตอนถูกที่ ก. การหยุดคำผิดที่ ข. การแบ่งวรรคมากเกินไป ค. การอ่านโดยไม่แบ่งวรรค 3. เรื่องการเน้นคำและความที่สำคัญ 4. เรื่องการดึงความสนใจด้วยจังหวะจะโคน 5. เรื่องน้ำเสียงที่ใช้อ่าน	
	1. เรื่องความมีชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยากรบรรยาย	1. เรื่องความมีชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า ลีลาการอ่านต้องเป็นไปในลักษณะการพูดเล่า อ่านให้เป็นเสียงพูดและพูดตามบท โดยรำลึกตลอดเวลาว่าเป็นการพูดให้คนฟัง ไม่ใช่พูดกับตัวเอง
	2. เรื่องการแบ่งวรรคตอนถูกที่	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยากรบรรยาย	2. เรื่องการแบ่งวรรคตอนถูกที่ การอ่านหนังสือที่ได้ชื่อว่าแบ่งวรรคตอนได้ถูกที่ก็คือ การที่ไม่หยุดเว้นจังหวะในระหว่างการอ่านที่เป็นการแยกคำหรือแยกความ ขณะเดียวกันก็ต้องไม่อ่านคร่อมวรรค ไม่แบ่งวรรคมากเกินไป หรืออ่านติดต่อกันเรื่อยไปโดยไม่แบ่งวรรค คือ นึกถึงการพูดที่ใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวันนั่นเองแต่เพิ่มความมีชีวิตชีวาด้วยการเป็นนักแสดงบ้างเล็กน้อย

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	ก. การหยุดต่อผิดที่	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	ก. การหยุดต่อผิดที่ มีทั้งการหยุดแยกคำ แยกความ และการหยุดคร่อมวรรคการที่ต้องมีการหยุดระหว่างอ่าน ก็เนื่องมาจากหลักธรรมชาติที่คนเราต้องมีการหายใจเข้าออกตามปกติ การหยุดที่กล่าวมานั้นทุกครั้งจะต้องหยุดลงตรงที่เหมาะสม คือตรงตามวรรคและความในบท ถ้าข้อความในวรรคมีความยาวมาก ๆ จะกระยะหรือกำหนดที่จะหยุดลงท้ายคำได้ให้ดี ต้องพยายามไม่ให้ลมหายใจไปหมด ลงตรงที่ไม่เหมาะสม
	ข. การแบ่งวรรคมากเกินไป	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	ข. การแบ่งวรรคมากเกินไป ทำให้ฟังเป็นห้วงช่วงสั้น ๆ ขาดความราบรื่น และไม่ตรงช่วงความตามบท ซึ่งทำให้ผู้ฟังฟังแล้วเกิดความรำคาญ
	ค. การอ่านโดยไม่แบ่งวรรค	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	ค. การอ่านโดยไม่แบ่งวรรค เป็นการอ่านออกเสียงเรียง ๆ ไปทีละคำไม่เป็นช่วงเป็นความ บางกรณีก็เป็นการอ่านติดต่อกันไปหมด แม้ขึ้นย่อหน้าใหม่ผู้ฟังก็ไม่สามารถจับความได้ว่าเปลี่ยนเรื่องไปแล้ว เพราะไม่มีการหยุดเว้นจังหวะเลย เช่น....

มุกถ้อง	ภาพ	เสียง
		ส่วนระยะหรือช่วงจังหวะที่หยุดลงนั้น หากเป็นการหยุดเมื่อจบวรรคจบความหรือจบย่อหน้าจะขึ้นความใหม่ต่อไป ช่วงหยุดอาจยาวกว่าการหยุดถอนลมหายใจเข้าระหว่างวรรคหรือความ แต่มีไ้หยุดนานเกินไปจนก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ฟัง เพราะช่วงที่เสียงซึ่งกำลังออกอากาศขาดหายไปหรือที่เรียกว่า “ความเงียบทางวิทยุ” นั้นจะเป็นอยู่เพียง 5-10 วินาทีเท่านั้น ก็นานพอที่จะทำให้ผู้ฟังเบื่อและรำคาญได้ การหยุดระหว่างอ่านที่ดีจึงไม่ควรนานเกิน 1-2 วินาที
	3. เรื่องการเน้นคำและความที่สำคัญ	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	3. เรื่องการเน้นคำและความที่สำคัญ การพูดหรืออ่านบทให้คนฟัง โดยเฉพาะทางวิทยุกระจายเสียงนั้น ถึงแม้จะเป็นการสื่อสารโดยใช้แต่เสียงเป็นสื่อ แต่ผู้อ่านที่ดีจะต้องมีวิธีการให้ผู้ฟังรู้สึกเหมือนกับว่าได้เห็นตัวหนังสือไปด้วยตาตามไปด้วย การอ่านที่ดีจึงต้องมีการลงน้ำหนักคำ เน้นหนักเบา เว้นระยะ หอดจังหวะ ฯลฯ ประจุการเขียนที่ดีย่อมต้องมีอักษรตัวใหญ่ ตัวเล็ก ตัวเอน เว้นวรรคขีดเส้นใต้ ขึ้นย่อหน้าใหม่ หรือมีเครื่องหมายวรรคตอน ฯลฯ

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	4. เรื่องการตั้งความสนใจด้วยจังหวะจะโคน	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	เรื่องการตั้งความสนใจด้วยจังหวะจะโคน การอ่านบทวิทยุกระจายเสียงก็ดี หรือบทวิทยุโทรทัศน์ก็ดี เมื่อมีการหยุดลงตรงที่จบวรรคหรือจบความแล้ว พอขึ้นต้นวรรคใหม่หรือความใหม่ต่อไปควรเปลี่ยนเสียงให้ดังกว่าปกติ และลดจังหวะให้ช้าลงกว่าปกติเล็กน้อย... แล้วจึงผ่อนเสียงลดระดับลงเป็นปกติพร้อม ๆ กับเร่งความเร็วขึ้นถึงระดับปกติไปจนอ่านจบความ หรือลงวรรคแล้วจึงหยุด เมื่อขึ้นต้นวรรคใหม่หรือความใหม่อีกครั้งก็ให้เสียงดัง และจังหวะช้าลงกว่าปกติเล็กน้อยอีก เรื่อย ๆ ไปเป็นช่วงเป็นความไปเรื่อย ๆ เช่นนี้ เรียกว่าอ่านหนังสืออย่างมีจังหวะจะโคน
	5. เรื่องน้ำเสียงที่ใช้อ่าน	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	5. เรื่องน้ำเสียงที่ใช้อ่าน การอ่านหนังสือให้คนฟังหรือการอ่านบทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ดี ต้องมีน้ำเสียงที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือบทที่เสนอ คือถ้าเป็นเรื่องที่จริงจังเป็นทางการ น้ำเสียงที่อ่านจะต้องขึงขัง แข็ง และกระชับคำ ถ้าเป็นเรื่องแบบพรรณนาโวหาร ที่ต้องการภาพพจน์ หรือเรื่องออกต้อนวนอน ก็ต้องผ่อนเสียงทอดเสียงให้อ่อนหวานนุ่มนวล ถ้าต้องอ่านบทที่เป็นเรื่องเศร้า เสียงที่อ่านก็ควรต้องอ่อนเศร้า ทั้งนี้โดยถือเอาตามวิถีคนพูดกันปกติธรรมดาเป็นหลัก คือน้ำเสียงที่สัมพันธ์กับความรู้สึก

มุกคล้อง	ภาพ	เสียง
M.S.	วิทยาการสาธิตวิธีการอ่าน	ตัวอย่าง สิ่งหนึ่งที่เกือบจะถูกกลืนไปกับกาล เวลา ก็คือศิลปะแบบไทย ๆ ที่คนรุ่นก่อน คุ้นเคยกันดี “หุ่นละครเล็ก”
	*	(ดนตรีบรรเลง)

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	เรื่องความชัดเจน 1. เรื่องการรักษาความชัดเจน 2. เรื่องการออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำไม่รวบความ 3. ออกเสียงคำได้ตรงตามคำและความในบท	
	(1) เรื่องการรักษาความชัดเจน การออกเสียง ร,ล และคำควบกล้ำ	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยากรบรรยาย	1. เรื่องการรักษาความชัดเจน การออกเสียง ร,ล และคำควบกล้ำ การอ่านให้ได้คำและความชัดเจนเป็นคุณสมบัติสำคัญอีกประการหนึ่งในการอ่านบทวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ เพราะการออกอากาศเรื่องใด ๆ นั้น ต้องให้ผู้ฟังได้รับถ้อยคำหรือข้อความที่ถูกต้อง ชัดเจน ชนิดที่จะสื่อความหมายหรือส่งสารได้ตรงตามคำ และความที่ต้องการอ่านปรากฏอยู่ในบท ลักษณะของการอ่านที่ให้ความชัดเจนนั้นแยกอธิบายได้เป็น ได้ชัดเจนอย่างเป็นธรรมชาติและไม่สับสน ซึ่งนอกจากเป็นการถูกต้องตามอักขรวิธีแล้วยังมีความชัดเจนด้วย คือ
	- การออกเสียง "ร" ภาพกราฟฟิคประกอบ	- การออกเสียง ร ต้องพ่นลมออกจากปากขณะที่รับสายลิ้นหรือกระดกลิ้นแต่ไม่มากจนเกินไปกลายเป็นภาษาอื่น
	เรารักโรงเรียนเรา เราเร่งเร้าในการเรียน รับรู้ว่าคุณเพียร เร่งการเรียนให้แก่เรา	ตัวอย่างเช่น เรารักโรงเรียนเรา เราเร่งเร้าในการเรียน รับรู้ว่าคุณเพียร เร่งการเรียนให้แก่เรา

มุกคล้อง	ภาพ	เสียง
	- การออกเสียง “ล” ภาพกราฟฟิคประกอบ	- ออกเสียง ล ไม่ต้องกระดกลิ้น หรือร่วลิ้น
	ลิงลมไล่ลมตึง ลิงโลด หนึ่หนา แลลูกลิงลางไห้ ลอดเลี้ยวลางลิง	ตัวอย่างเช่น ลิงลมไล่ลมตึง ลิงโลด หนึ่หนา แลลูกลิงลางไห้ ลอดเลี้ยวลางลิง
	- การออกเสียง “ฟ”	- การออกเสียง ฟ เหมือน ล ไม่ ต้องร่ว/ กระดกลิ้น ตัวอย่างเช่น วันอา สาฬหบูชา
M.S.	- การออกเสียงคำควบกล้ำ (วิทยาการบรรยาย)	- การออกเสียงคำที่มี ร และ ล กล้ำคือคำที่สะกดด้วยพยัญชนะอื่นควบ กับตัว ร หรือ ล จะต้องออกเสียงกล้ำสนิท ประสมสระและเสียงวรรณยุกต์ตามหลัก การผันเสียง
	เพลิดเพลิน อ่านว่า เพลิด-เพลิน สร้าง อ่านว่า สร้าง สรวง อ่านว่า สรวง	ตัวอย่างเช่น เพลิดเพลิน อ่านว่า เพลิด-เพลิน สร้าง อ่านว่า สร้าง สรวง อ่านว่า สรวง
	(2) เรื่องการออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำไม่ รวบความ	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	(2) เรื่องการออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำ ไม่รวบความ อย่างไรก็ตาม การออกเสียงคำอย่างชัด ถ้อยชัดคำนี้ต้องชัดในลักษณะที่เป็นการพูด ตามธรรมชาติด้วย

มุกกล้อง	ภาพ	เสียง
	(3) ออกเสียงคำได้ตรงตามคำและความในบท	ดนตรีบรรเลง
M.S.	วิทยาการบรรยาย	(3) ออกเสียงคำได้ตรงตามคำและความในบท ไม่ออกเสียงเพี้ยนเปลี่ยนแปลงไม่ตรงคำทั้งเสียง พยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์
M.S.	วิทยาการบรรยาย	ตัวอย่าง จะพูดไทย ให้ชัด ไม่ดัดจริต ไทยอังกฤษ ผิดสำเนียง เสียงต่ำสูง ให้ฝรั่ง มั่งคั่ง มาลากงู เปรียบนกยูง ลิ่นขน ไร้คนมอง
		(ดนตรีบรรเลง)
	การสาธิตวิธีการอ่านแบบทดสอบที่ใช้ฝึกอ่านสอบของกรมประชาสัมพันธ์	ตัวอย่างแบบทดสอบที่ใช้ฝึกอ่าน (ฝึกปฏิบัติ) ของกรมประชาสัมพันธ์
M.S.	วิทยาการกล่าวจบ	ท้ายนี้ผู้บรรยายขอสรุปว่าการบรรยายครั้งนี้ ต้องการให้ผู้ศึกษาได้ฝึกอ่านตามเกณฑ์ที่กรมประชาสัมพันธ์ใช้พิจารณาในการสอบ เพื่อขอรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ในเรื่องที่กล่าวมาแล้ว การศึกษาจากรายการวิถีทัศน์อย่างถูกต้องจะต้องหมั่นศึกษาจากวิถีทัศน์ทั้ง 4 เนื้อหาตามคู่มือและเอกสารประกอบ จึงจะสมบูรณ์ สวัสดีครับ
	ขอบคุณ (ชื่อผู้ให้การสนับสนุน)	(ดนตรีบรรเลง)

คู่มือ
รายการวิธีทดสอบการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์
(การศึกษาคู่มือก่อนศึกษาจากวิธีทดสอบ)

การเตรียมตัวเข้ารับการทดสอบเสียงหรือสอบใบผู้ประกาศนั้น ต้องอาศัยการเตรียมตัวพอสมควร ทั้งในด้านความรู้ภาษาไทย รู้จักวิธีการอ่านข่าวบทความและบทกลอน ตลอดจนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ไมโครโฟน ตลอดจนเทคนิคการประกาศ

หลักเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนการทดสอบเสียง

ผู้เข้ารับการทดสอบเสียงเพื่อให้ได้ใบผู้ประกาศหรือบัตร จากกรมประชาสัมพันธ์นั้น คณะกรรมการทดสอบเสียงจะมีแบบทดสอบการอ่านออกเสียงภาษาไทย ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ รายงานพยากรณ์อากาศ บทความ บทร้อยกรอง ฯลฯ ตามความเหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนว่าจะผ่านการทดสอบเสียงหรือไม่ ดังนี้

1. เสียง

- 1.1 ลักษณะโดยธรรมชาติและคุณภาพ แจ่มใส / ไม่ค่อยแจ่มใส / แห้ง / เกรี้ยว / สั่น / เพี้ยนแปร่ง
- 1.2 ระดับเสียงและการเปล่งเสียง ดี / พอใช้ / เบาไป / ดังไป / ไม่วันทุ / ขึ้นจมูก / สูงไป / ต่ำไป

2. อักษรวิธี

- 2.1 ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การออกเสียง ดี / พอใช้ / ผิดบ้าง / ผิดมาก / พลิ้วพลาด / คำสมาสไม่เชื่อม
- 2.2 การรักษาความในบท ดี / พอใช้ / ตู้อำ, ความ / ตกคำ, ความ / พลิ้วพลาด / คำสับสน
- 2.3 การออกเสียง ร และ ล ดี / พอใช้ / ไม่เป็นธรรมชาติ / ร เป็นเสียง ล / ล เป็นเสียง ร
- 2.4 การออกเสียงควบกล้ำ ดี / พอใช้ / ได้บ้างไม่ได้บ้าง / ส่วนมากไม่ได้ / ไม่ได้เลย

3. ลีลาการอ่าน

- 3.1 จังหวะและน้ำหนักคำและความ ดี / พอใช้ / เร็วไป / ช้าไป / ไม่กระชับ / ตะกุกตะกักไม่ราบรื่น
- 3.2 วรรณตอน ดี / พอใช้ / อ่านเรียงคำ / หยุดต่อผิดที่ / แบ่งวรรคมากเกินไป / ไม่แบ่งวรรค
- 3.3 ความมีชีวิตชีวา ดี / พอใช้ / ยังเป็นการอ่านออกเสียง / เนื่อย ๆ เรื่อย ๆ / ขาดชีวิตชีวา

4. ความชัดเจน

4.1 การออกเสียงคำ / ชัดถ้อยชัดคำ / ออกเสียงไม่ค่อยเต็มคำ / รัว ๆ ราว ๆ / เน้นคำเกิน

ไป

4.2 การออกเสียงไม่ตรงคำ ไม่มี / มีบ้าง / มีมาก / เพี้ยนพยัญชนะ / เพี้ยนสระ / เพี้ยน

วรรณยุกต์

4.3 เสียงสอแทรก ไม่มี / มีเสียงลมหายใจ / มีเสียงจ๊อกแจ็กในช่องปาก / มีเสียงลมพ่นนำ

หน้าคำ

หลักและวิธีอ่านบทที่จะกล่าวต่อไปโดยลำดับ คือ (คู่มือสอบผู้ประกาศ โดยสวัสดิการกรมประชาสัมพันธ์ 2540 : 25 - 37)

1. เนื้อหาในเรื่องเสียง

1.1 เรื่องของความเร็ว-ช้า และจังหวะที่อ่าน

การพิจารณาว่าลีลาหรือจังหวะการอ่านควรจะให้เร็วหรือช้าขนาดไหน ผู้อ่านต้องคำนึงสภาพของผู้ฟังโดยเฉพาะทางวิทยุกระจายเสียงว่าเป็นไปในลักษณะใด คือ โดยปกติแล้วจะมีน้อยมากหรือกล่าวได้ว่า แทบจะไม่มีเลยที่ผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงรายใดจะตั้งอกตั้งใจฟังอย่างจริงจัง ในลักษณะที่เอาเครื่องรับมาตั้งแล้วนั่งสลับโดยไม่ได้จับทำสิ่งอื่นใด (นอกจากบางครั้ง บางกรณีที่เป็นเหตุการณ์พิเศษจริง ๆ เช่น การปฏิวัติ/รัฐประหาร) สภาพของผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงทั่วไปจะอยู่ในลักษณะที่ฟังไปพร้อม ๆ กับมีอะไรทำไปด้วย เช่น รับประทานอาหาร แต่งตัว ทำครัว ขับรถ ฯลฯ ดังนั้น ถ้าการอ่านใช้จังหวะเร็วเกินไปก็จะทำให้ผู้ฟังไม่ได้รับความชัดเจน จับความไม่ทัน พลาดเนื้อหาสำคัญ ๆ หรือทำความเข้าใจกับเรื่องที่ได้ฟังไม่ทันก็เป็นได้ เพราะฉะนั้นจึงมีคำแนะนำโดยรวมหรือทั่วไปว่า ควรอ่านให้ค่อนข้างช้า แต่ในลักษณะที่แคล่วคล่อง คือ มิใช่ช้าเสียจนอืดอาด ช้าเสียจนกระทั่งฟังเป็นการอ่านออกเสียงเรียง ๆ คำ หรือช้าแบบลากเสียงคำยาว ๆ เนิบนาบ จนฟังเป็นที่น่ารำคาญ และไม่ต้องลากเสียงหรือลงเสียงเน้นคำทำยรรยงท้ายความยาว จนฟังไม่กระชับกระฉับกระฉ่ง

การอ่านหรืออีกนัยหนึ่งพูดตามบทในการกระจายเสียงที่ดีจึงควรยึดหลักดังกล่าวมา คือ ค่อนข้างช้า แต่ในลักษณะที่แคล่วคล่อง กระชับคำ กระชับความ ไม่ติด ๆ ชัด ๆ ตะกุกตะกัก ไม่ราบรื่น หรือช้าแบบลากเสียงยาวยืดเยื้อ ข้อความหรือคำใดที่สำคัญควรจะเน้น ย้ำ หรือลงน้ำหนักเสียงกว่าคำและความอื่น อย่างไรก็ตาม ความเร็ว หรือช้าของจังหวะที่อ่านต้องพิจารณาถึงรูปแบบของรายการ และบทที่จะเผยแพร่แต่ละครั้งประกอบด้วย ซึ่งอาจแยกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. บทที่เป็นข่าว การอ่านการเสนอหรือรายงานข่าว เป็นการเสนอให้ผู้ฟังได้รับทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้นที่ไหน หรือใครทำอะไรที่ไหนอย่างไร เมื่อใด เท่านั้น ส่วนผู้ฟังแล้วจะเชื่อหรือไม่ จะเกิดความรู้สึกอย่างไร ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องนึกถึง ดังนั้น ลักษณะการอ่านหรือรายงานข่าวจึงใช้วิธีการอ่านอย่างให้ความ

ชัดเจน และทันอกทันใจโดยไม่จำเป็นต้องทอดเสียง เน้น เว้นจังหวะ หรือย้ำความใดจนเกินไป เพียงให้ลีลา จังหวะจะโคนคล่องแคล่ว แบ่งวรรคตอนได้ถูกที่ มีน้ำหนักค่าน้ำหนักความ ไม่ให้ระดับเสียงราบเรียบเสมอกันไปหมดก็เพียงพอแล้ว ดังนี้ หากจะเปรียบเทียบกับกรอ่านบทความหรือสารคดีแล้ว การอ่าน ข่าวจะอ่านได้เร็วกว่า

ดังตัวอย่าง 1 (แบบฝึกอ่าน)

2. บทความหรือสารคดี วิธีการอ่านนอกจากจะให้ความชัดเจนแล้ว ยังต้องมีการเน้นคำเน้นความ หรือทอดเสียงลงจังหวะในส่วนที่สำคัญเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการเสนอบทความหรือสารคดีนั้น นอกจากต้องการให้ผู้ฟังได้รับทราบเรื่องราวและเข้าใจเนื้อหาสาระแล้ว ยังต้องการความศรัทธาเชื่อถือจากผู้ฟัง บางครั้งก็ต้องการอารมณ์ร่วม คือ ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์คล้อยตามความที่เสนอด้วย เพราะฉะนั้น จังหวะของการอ่านบทความหรือสารคดีเมื่อเทียบกับการอ่านข่าว จึงจำเป็นต้องช้ากว่าเพราะบางครั้งบางคราต้องการเน้น ย้ำ หรือทอดจังหวะบางคำบางความ

ดังตัวอย่าง 2 (แบบฝึกอ่าน)

3. บทที่เป็นคำประกาศ โฆษณา หรือการณรงค์ในรูปของสปอตวิทยุ กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ต้องอ่านเร็ว เน้นย้ำ คือ ลงเสียงคำและความมากกว่าบทประเภทอื่น เพราะการอ่านในลักษณะนี้ต้องการความเข้าใจ เรียกความสนใจแต่ในเวลาที่ยากัดสั้นมาก ๆ ด้วย

ดังตัวอย่าง 3 (แบบฝึกอ่าน)

1.2 เรื่องของเสียงและการออกเสียง

เสียงที่ใช้พูดและอ่านบทวิทยุกระจายเสียง ควรใช้เสียงแท้ตามธรรมชาติไม่ดัดเสียงโดยเจตนา โดยที่เสียงแท้คือเสียงที่เปล่งออกมาได้ทันที โดยไม่ต้องใช้ความพยายามแม้แต่เล็กน้อยเลย หากการเปล่งเสียงพูดหรืออ่านต้องมีการบีบเค้น หรือพยายามดัดแม้แต่นิดเดียวก็จะได้เสียงแท้่ออกมาเลย เสียงแท้นี้จะแสดงบุคลิกภาพและอารมณ์ของผู้พูดผู้อ่านออกมาให้ผู้ฟังทราบได้ โดยไม่ต้องเห็นหน้า ทั้งยังสะท้อนปฏิกิริยาของผู้พูด ผู้อ่านต่อความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาด้วย เสียงแท้อาจเปลี่ยนแปลงหรือแปรไปได้ไม่มีที่สิ้นสุด ตามความรู้สึกและอารมณ์ของผู้เปล่งเสียงเป็นลักษณะที่เรียกว่าเสียงเป็น ผู้ที่พูดและอ่านได้โดยเสียงแท้และเสียงเป็นจะมีการเปลี่ยนลักษณะน้ำเสียงอยู่ตลอดเวลา โดยไม่เจตนา หากแต่เป็นไปโดยธรรมชาติ มีสูง มีต่ำ อ่อน แข็ง ชิงช้า ดังบ้าง แหม่วบ้าง อย่างที่ผู้ออกเสียงมิได้ตั้งใจให้เป็นเพราะตลอดเวลาจะเพ่งเล็งอยู่กับความหนักเบาตามเนื้อหา และลีลาของเรื่องตามบทที่อ่าน ผู้อ่านที่เข้าใจบทหรือตามทีกล่าวกันว่า “ตีบทแตก” จึงจะสามารถอ่านออกมากได้ในลักษณะที่กล่าวกว่า คือ เป็นเสียงเป็นโดยมิได้เจตนา ซึ่งเป็นเสียงอ่านที่ดีน่าฟังชวนให้ติดตามฟัง แต่ต้องเป็นไปตามธรรมดา ธรรมชาติ เพราะหากผู้อ่านพยายามดัดหรือเปลี่ยนเสียงโดยเจตนาแล้ว ถึงแม้จะคิดนึกหรือรู้สึกเอาว่า เสียงที่ดัดแล้วนั้นออกมาดีหรือฟังไพเราะกว่าเสียงแท้ของตนเองสักปานใดก็เป็นการฝืน ยากที่จะราบรื่น และชวนฟังอย่างเสียงแท้ที่ไม่ได้ตั้งใจดัดให้เป็น

เสียงเป็น ที่สำคัญผู้ที่พยายามดัดเสียงจะให้ฟังไพเราะ (ตามที่คิดเอาเอง) นั้น อาจมีเสียงแท้ที่ฟังไพเราะกว่า เสียงที่พยายามดัดให้ดูน่าฟัง อย่างมากก็เป็นได้ทั้งเสียงแท้กับการเปล่งออกมาที่ง่ายดายนกว่าการเจตนาดัดให้แปรเปลี่ยนไป ถ้าผู้อ่านมีความสามารถติดตามความนึกคิดที่แท้จริงและความต้องการของตนในเรื่องการเปล่งเสียงได้แล้ว ระบบกล้ามเนื้อจะอยู่ในลักษณะบังคับที่จะปล่อยเสียงแท้ออกมา ตามความต้องการหรือความตั้งใจได้

2. เนื้อหาเรื่องอักษรวิธี

2.1 เรื่องการออกเสียงคำถูกอักษรวิธีของหลักภาษา

คือ การพูดอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้องตามหลักการออกเสียงภาษาไทย และภาษาที่นำมาใช้ตามที่ปรากฏอยู่ในบท โดยเฉพาะภาษาไทยต้องออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา ไม่ปล่อยปละละเลยที่จะศึกษาค้นคว้าทั้งหลักภาษา ทั้งการออกเสียงที่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา ผู้ทำหน้าที่อ่านบทวิทยุกระจายเสียงที่ดีจะต้องมีคู่มือและเอกสารที่จะเปิดศึกษาค้นคว้าดูได้เสมออย่างน้อย ๆ ก็ควรจะมี

1. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพิมพ์ครั้งสุดท้าย หรือหนังสืออ่านอย่างไรและเขียนอย่างไร ของราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพิมพ์ครั้งสุดท้ายเช่นกัน

2. คู่มือการใช้ราชาศัพท์ฉบับที่ได้มีการรับรอง เช่น หนังสือราชาศัพท์ที่จัดพิมพ์เผยแพร่โดยสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

นอกจากนี้ ควรจะมีคู่มือหรือพจนานุกรมศัพท์เฉพาะวิชา ซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้จัดพิมพ์ไว้ใช้เป็นเอกสารค้นคว้าหาความรู้และศึกษาการออกเสียงคำที่ถูกต้องได้ด้วย

การที่ผู้อ่านบททางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จำเป็นต้องมีความรู้ในการออกเสียงคำภาษาไทยและภาษาที่นำมาใช้ให้ถูกต้องตามอักษรวิธี ก็โดยที่ เป็นผู้ปฏิบัติงานการใช้เสียงสื่อหรือส่งสารถึงผู้ฟังโดยตรง เป็นสื่อสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างผู้ฟังกับสถานีหรือหน่วยงานที่สังกัด จึงจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในเรื่องที่นำเสนอทั้งต่อผู้ฟังทั้งต่อสถานีหรือหน่วยงาน เพราะนอกจากความรับผิดชอบในฐานะผู้พูด ผู้อ่านที่จะให้อะไรแก่ผู้ฟังบ้างแล้ว ทางด้านความรู้สึของผู้ฟังนั้นผู้อ่านออกอากาศคือตัวอย่างและแบบฉบับแห่งความถูกต้องในการใช้ภาษาและการออกเสียงคำที่มีแนวโน้มว่าเป็นที่น่าเชื่อถือ อีกประการหนึ่งคือ หากผู้ทำหน้าที่นี้ปล่อยปละละเลยไม่สนใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอแล้ว เมื่อไปพบคำหรือความใดที่ไม่แน่ใจหรือไม่ทราบว่าจะออกเสียงที่ถูกต้องได้อย่างไร ความไม่แน่ใจหรือความไม่รู้นั้นจะทำให้คุณภาพของเสียงที่ใช้ฟังด้อยไป ด้วยขาดความมั่นใจ ลังเลไม่แน่ใจ เสียงที่เปล่งออกมาก็จะขาดลักษณะของความมั่นคง ทำให้ผู้ฟังขาดศรัทธา และหากออกเสียงผิดพลาดไปก็ย่อมเกิดความเสียหาย ทำให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อความไขว่เขวในกรณีและผู้ฟังทราบว่าเป็นผิด ผู้ฟังก็จะขาดความศรัทธาเชื่อถือในผู้อ่าน ขาดความสนใจที่จะติดตามฟังการอ่านต่อไปไม่ยอมฟังอีก โดยเฉพาะคำภาษาไทยนั้นบางทีมีปัญหาเรื่องการออกเสียงว่าที่ถูกต้องจริง ๆ ควรเป็นอย่างไรอยู่ไม่น้อย ผู้อ่านจึงต้องมีการเตรียมตัวไว้ให้ทราบก่อนว่า คำใดควรออกเสียงอย่างไรจึงจะ

ถูกต้อง มิใช่ไปคิดเอาเองหรือแก้ไขในขณะที่กำลังจะอ่านหรือขณะอ่านออกอากาศ ซึ่งทำให้ตัดสินใจผิดพลาดกันมากแล้ว

2.2 เรื่องการรักษาความในบท

คือ การไม่อ่านบทผิดในลักษณะของการตู่ ตก เต็ม ทั้งคำทั้งความ ซึ่งจะทำให้เสียหาย เพราะผู้ฟังจะเข้าใจความหมายได้ไม่ตรงตามเรื่องที่เสนอ หรือเข้าใจผิดไป หรือทำให้เสียน้ำหนักแห่งความ หรือเนื้อหาสาระของบทที่อ่าน เช่น

1. การอ่านตู่คำ

แร้งกลิ้ง	อ่านเป็น	แร้งกลิ้ง
ย่อหย่อน	อ่านเป็น	หย่อนยาน
พระหัตถ์	อ่านเป็น	พระพักตร์

2. การอ่านตู่ความ

“แม่คำที่ดูจะธรรมดา	อ่าน	“แม่คำพูดธรรมดา ๆ”
“ขอพระราชทานโอกาส”	อ่าน	“ขอพระบรมราโชวาท”

3. การอ่านตกคำ

ไม่ได้รับ	อ่านเป็น	ได้รับ
ไม่มีลืตี่ ๆ	อ่านเป็น	ไม่มีลื

4. การอ่านตกความ

“เป็นพืชทดแทนเพื่อไม่ให้ชาวเขาปลูกฝิ่น”	อ่านเป็น
“เป็นพืชให้ชาวเขาปลูกฝิ่น”	
“พฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์”	อ่านเป็น
“พฤติกรรมที่พึงประสงค์”	

5. การอ่านเต็มคำ

กองพันสัตว์ต่าง	อ่าน	กองพันสัตว์ต่าง ๆ
องค์ประธาน	อ่าน	องค์พระประธาน

6. การอ่านเต็มความ

“ได้กำหนดวันประชุม”	อ่านเป็น	“ซึ่งก็ได้กำหนดวันประชุม”
“เป็นการยอมรับสภาพ”	อ่านเป็น	“ซึ่งเป็นเสมือนวิธีการยอมรับสภาพ”

ดังตัวอย่าง 1 (แบบฝึกอ่าน)

ตัวอย่าง 2 (แบบฝึกอ่าน)

3. เนื้อหาเรื่องลีลาการอ่าน

3.1 เรื่องความมีชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า

คือ ลีลาการอ่านต้องเป็นไปในลักษณะการพูดเล่า อ่านให้เป็นเสียงพูดและพูดตามบท โดยรำลึกตลอดเวลาว่าเป็นการพูดให้คนฟังไม่ใช่พูดกับตัวเอง หรือแบบการซ้อมอ่านเพื่อทราบความเฉย ๆ คือ แม้จะมีบทอยู่ในมือหรือสายตาเพื่อให้อ่าน แต่การอ่านออกมานั้นต้องเป็นลักษณะการพูดเล่าให้คนฟังอย่างที่มีบทบาททำให้ทราบว่าจะต้องพูดอะไรให้เขาฟัง หลักปฏิบัติง่าย ๆ ก็คือ นึกถึงการพูดที่ใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวันนั่นเอง แต่เพิ่มความมีชีวิตชีวาด้วยการเป็นนักแสดงบ้างเล็กน้อยแต่ไม่ต้องถึงกับเป็นการแสดงละคร

ดังตัวอย่าง 1 (แบบฝึกอ่าน)

3.2 เรื่องการแบ่งวรรคตอนถูกที่

การอ่านหนังสือที่ได้ชื่อว่าแบ่งวรรคตอนได้ถูกที่ก็คือ การที่ไม่หยุดเว้นจังหวะในระหว่างการอ่านที่เป็นการแยกคำหรือแยกความ ขณะเดียวกันก็ต้องไม่อ่านคร่อมวรรคไม่แบ่งวรรคมากเกินไป หรืออ่านติดต่อกันเรื่อยไปโดยไม่แบ่งวรรค คือ

1. การหยุดต่อผิดที่มีทั้งการหยุดแยกคำแยกความ และการหยุดคร่อมวรรคการที่ต้องมีการหยุดระหว่างอ่าน ก็เนื่องมาจากหลักธรรมชาติที่เราต้องมีการหายใจเข้าออกปกติ การอ่านหรือพูดก็เป็นการระบายลมหายใจออก จึงจำเป็นต้องมีการหยุดเพื่อเอลมหายใจเข้า และการระบายลมหายใจเข้าออกของแต่ละคน ไม่เหมือนกันบางคนก็ผ่อนลมหายใจได้สั้น ๆ บางคนก็สามารถผ่อนได้ยาว เมื่อเกี่ยวข้องกับการอ่านบทวิทยุกระจายเสียง ซึ่งเป็นการอ่านหนังสือให้คนฟัง บางคนจึงอ่านได้ครั้งหรือวรรคละสั้น ๆ แต่บางคนก็อ่านต่อไปได้ความยาว ๆ แต่ส่วนที่เป็นความเหมือนกันคือทุกคนต้องมีการถอนลมหายใจเข้าทำให้ต้องหยุดอ่านเป็นระยะ ๆ บางคนก็มีปัญหาเรื่องการตกของสายตาและการกวาดสายตาประกอบด้วยที่ทำให้ต้องหยุดเช่นเดียวกัน ซึ่งการหยุดที่กล่าวมานั้น ทุกครั้งจะต้องหยุดลงตรงที่เหมาะสม คือตรงตามวรรคและความในบท ถ้าข้อความในวรรคมีความยาวมาก ๆ จนไม่สามารถผ่อนระบายลมหายใจด้วยการอ่านไปจนจบวรรคได้ ก็จำเป็นต้องหยุดระหว่างวรรค กรณีเช่นนี้แหละที่ต้องระมัดระวังให้มากกว่า จะกะระยะหรือกำหนดที่จะหยุดลงท้ายคำใดให้ดี ต้องพยายามไม่ให้ลมหายใจไปหมดลงตรงที่ไม่เหมาะสม เช่น ระหว่างคำหรือระหว่างความไม่ควรหยุดก็จะเป็นการหยุดผิดที่ในลักษณะการแยกคำแยกความตามที่กล่าวมา บางทีก็เป็นการอ่านคร่อมวรรค คือ แทนที่จะหยุดลงก่อนหน้ากลับเลยไปหยุดลงหลังคำในวรรคต่อ

2. การแบ่งวรรคมากเกินไป ทำให้ฟังเป็นห้วงช่วงสั้น ๆ ขาดความราบรื่น และไม่ตรงช่วงความตามบท ซึ่งทำให้ผู้ฟังฟังแล้วเกิดความรำคาญ ไม่อยากติดตามฟังต่อไป

3. การอ่านโดยไม่แบ่งวรรค บางกรณีเป็นการอ่านออกเสียงเรียง ๆ ไป ทีละคำไม่เป็นช่วงเป็นความ บางกรณีก็เป็นการอ่านติดต่อกันไปหมด แม้ขึ้นย่อหน้าใหม่ผู้ฟังก็ไม่สามารถจับความได้ว่าเปลี่ยนเรื่องไปแล้ว เพราะไม่มีการหยุดเว้นจังหวะเลย

การแบ่งวรรคตอนถูกที่จึงเป็นคุณสมบัติสำคัญของการอ่านบทให้คนฟัง เพราะการอ่านหนังสือให้คนฟังที่ดีก็เปรียบได้กับการเขียนที่ดี คือ เรื่องหรือบทที่ดีย่อมต้องมีวรรค หรือระยะของความขาดลงเป็นช่วง ๆ ตามเนื้อเรื่อง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเท่ากัน อาจมีสั้นบ้าง ยาวบ้างแล้วแต่กระแสดูความ เมื่อพูดหรืออ่านตามบทก็ต้องอ่านหรือพูดให้หยุดหรือขาดความตามระยะที่กำหนดนั้น ๆ จะอ่านตามความพอใจก็จะหยุดตรงไหนก็ได้ก็หยุด หรือนี้อาจจะอ่านติดต่อกันไปโดยไม่หยุดเลยก็ได้ก็ได้อีกเหมือนกัน ดังนั้น การอ่านบทเพื่อออกอากาศให้คนฟังจึงต้องระมัดระวังเรื่องความถูกต้องของวรรคตอน

ส่วนระยะหรือช่วงจังหวะที่หยุดลงนั้น หากเป็นการหยุดเมื่อจบวรรคจบความหรือจบย่อหน้าจะขึ้นความใหม่ต่อไป ช่วงหยุดอาจยาวกว่าการหยุดตอนลงมหายใจเข้าระหว่างวรรคหรือความ แต่มีให้หยุดนานเกินไปจนก่อให้เกิดความรำคาญ แก่ผู้ฟังเพราะช่วงที่เสียงซึ่งกำลังออกอากาศขาดหายไปหรือที่เรียกว่า “ความเงียบทางวิทยุ” นั้น หากเกิดขึ้นนานไปผู้ฟังจะรู้สึกน่าเบื่อหน่ายและวังเวง แม้ความจริงแล้วความเงียบนั้นจะเป็นอยู่เพียง 5 -10 วินาทีเท่านั้น ก็นานพอที่จะทำให้ผู้ฟังเบื่อและรำคาญได้ การหยุดระหว่างการอ่านที่ดีจึงไม่ควรนานเกิน 1-2 วินาที

3.3 เรื่องการเน้นคำและความที่สำคัญ

การพูดหรืออ่านบทให้คนฟังโดยเฉพาะทางวิทยุกระจายเสียงนั้น ถึงแม้จะเป็นการสื่อสารโดยใช้แต่เสียงเป็นสื่อแต่ผู้อ่านที่ดีจะต้องมีวิธีการให้ผู้ฟังรู้สึกเหมือนกับว่าได้เห็นตัวหนังสือไปด้วย การอ่านที่ดีจึงต้องมีการลงน้ำหนักคำ เน้นหนัก เบา เว้นระยะ ทอดจังหวะ ฯลฯ ประดุจการเขียนที่ดี ย่อมต้องมีอักษรตัวใหญ่ ตัวเล็ก ตัวเอน เว้นวรรค ชิดเส้นใต้ ขึ้นย่อหน้าใหม่ หรือมีเครื่องหมาย วรรคตอน ฯลฯ เช่นเดียวกัน

คำบางคำหรือความบางความที่มีความหมายพิเศษ ที่เป็นจุดเด่นจุดสำคัญของเรื่องเวลาอ่าน จำเป็นต้องลงน้ำหนักเสียงที่คำหรือความนั้นพิเศษด้วย เพื่อให้จุดนั้นตอนนั้นเด่นชัดขึ้นเป็นพิเศษ

3.4 เรื่องการดึงความสนใจผู้ฟังด้วยจังหวะจะโคน

การอ่านบทวิทยุกระจายเสียงที่ดีหรือบทวิทยุโทรทัศน์ที่ดี เมื่อมีการหยุดลงตรงที่จะจบวรรคหรือจบความแล้ว พอขึ้นต้นวรรคใหม่หรือความใหม่ต่อไปควรเปลี่ยนเสียงให้ดังกว่าปกติ และลดจังหวะให้ช้าลงกว่าปกติสักเล็กน้อย แล้วจึงผ่อนเสียงลดระดับลงเป็นปกติพร้อม ๆ กับเร่งความเร็วขึ้นถึงระดับปกติไปจนอ่านจบความ หรือลงวรรคแล้วจึงหยุด เมื่อขึ้นต้นวรรคใหม่หรือความใหม่อีกครั้ง ก็ให้เสียงดังและจังหวะช้าลงกว่าปกติเล็กน้อยอีกเรื่อย ๆ ไปเป็นช่วงเป็นความไปเรื่อย ๆ เช่นนี้ เรียกว่า อ่านหนังสืออย่างมีจังหวะจะโคน

3.5 เรื่องน้ำเสียงที่ใช้อ่าน

การอ่านหนังสือให้คนฟังหรือการอ่านบทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ดี ต้องมีน้ำเสียงที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือบทที่เสนอ คือ ถ้าเป็นเรื่องที่จริงจังเป็นทางการ น้ำเสียงที่อ่านจะต้องขึงขัง แข็ง และกระชับ ถ้าเป็นเรื่องแบบพรรณนาโวหารที่ต้องการภาพพจน์ หรือเรื่องออกตลกอารมณ์ก็ต้องผ่อนเสียง

ทอดเสียงให้อ่านหวานนุ่มนวล ถ้าต้องอ่านบทที่เป็นเรื่องเศร้าเสียงที่อ่านก็ควรต้องอ่อนเศร้า ทั้งนี้โดยถือเอาตามวิถีคนพูดกันปกติธรรมดาเป็นหลัก คือ น้ำเสียงที่สัมพันธ์กับความรู้สึกลึก

4. เนื้อหาเรื่องความชัดเจน

เรื่องการรักษาความชัดเจน

การอ่านให้ได้คำและความชัดเจนเป็นคุณสมบัติสำคัญอีกประการหนึ่งในการอ่านบทวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ เพราะการออกอากาศเรื่องใด ๆ นั้น ต้องให้ผู้ฟังได้รับถ้อยคำหรือข้อความที่ถูกต้อง ชัดเจน ชนิดที่จะสื่อความหมายหรือส่งสารได้ตรงตามคำ และความที่ต้องการอ่านปรากฏอยู่ในบทลักษณะของการอ่านที่ให้ความชัดเจนนั้นแยกอธิบายได้เป็น

1. ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำได้ชัดเจนอย่างเป็นธรรมชาติและไม่สับสน ซึ่งนอกจากเป็น การถูกต้องตามอักขรวิธีแล้วยังมีความชัดเจนด้วย คือ

- การออกเสียง ร ต้องพ่นลมออกจากปากขณะที่ร่วปลายลิ้นหรือกระดกลิ้น แต่ไม่มากจนเกินไปกลายเป็นภาษาอื่น ดังตัวอย่าง 1 (แบบฝึกอ่าน)

- การออกเสียง ล ไม่ต้องกระดกลิ้นหรือร่วลิ้น ดังตัวอย่าง 2 (แบบฝึกอ่าน)

- การออกเสียง ฟ เหมือน ล ไม่ต้องร่ว / กระดกลิ้น ดังตัวอย่าง VTR.

- การออกเสียงคำที่มี ร และ ล กล้ำ คือ คำที่สะกดด้วยพยัญชนะอื่นควบกับตัว ร หรือ ล จะต้องออกเสียงกล้ำสนิท ประสมสระและเสียงวรรณยุกต์ตามหลักการผันเสียง ดังตัวอย่าง 3 (แบบฝึกอ่าน)

2. ออกเสียงได้ชัดถ้อยชัดคำ ไม่รวบคำหรือรวบความ เพราะการออกเสียงในลักษณะเช่นนี้ ออกอากาศไปนั้นนอกจากจะเป็นการอ่านอย่างขาดความชัดเจนแล้วยังถูกตำหนิว่าเป็นผู้ทำให้ภาษาวิบัติด้วย และบางทีความหมายก็เปลี่ยนไปจากเดิม

อย่างไรก็ตาม การออกเสียงคำอย่างชัดถ้อยชัดคำนี้ต้องชัดในลักษณะที่เป็นการพูดตามธรรมชาติด้วย มิใช่ต้องตั้งใจให้ชัดเจนเป็นการอ่านหนังสือออกเสียงเรียง ๆ คำ ซึ่งจะทำให้เสียความราบรื่นเสียลีลา และจังหวะวรรคตอน ทั้งขาดชีวิตชีวาแบบการพูดเล่า ซึ่งเป็นลักษณะการอ่านที่ต้องการออกอากาศไปด้วย

3. ออกเสียงคำได้ตรงตามคำและความในบท ไม่ออกเสียงเพี้ยนเปลี่ยนแปรไม่ตรงคำทั้งเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์

ตัวอย่างแบบทดสอบการทดสอบเสียงเบื้องต้น (แบบฝึกอ่าน)

แบบฝึกอ่าน

แบบฝึกอ่านเนื้อหาในเรื่องเสียง

ตัวอย่างที่ 1

บทที่เป็นข่าว

วันนี้ เวลา 16.00 น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีตัดลูกนิมิต พระอุโบสถวัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างที่ 2

บทความหรือสารคดี

สวัสดี (ค่ะ/ครับ) ท่านผู้ฟัง สะพานข้ามแม่น้ำแคว ตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สะพานแห่งนี้เป็นอนุสรณ์สถานที่สำคัญที่ยังปรากฏอยู่จากสงครามโลกครั้งที่ 2 กล่าวกันว่ามีการพลีชีพกันเป็นจำนวนมากจากประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ได้มาจบชีวิตในฐานะกรรมกรนับหมื่นคน

ปัจจุบันบริเวณโดยรอบได้เตรียมพร้อม เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่พร้อมจะต้อนรับผู้มาเยือนทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

ตัวอย่างที่ 3

บทที่เป็นคำประกาศ

แรงงานเถื่อนเป็นภัย

ผู้ที่มีความผิดถึงจำคุก (หรือปรับ)

และอาจถูกจับกุมได้ทุกโอกาส

ด้วยความปรารถนาดีจาก กรมตำรวจ โดย สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

โทร. 287-2227 (ตลอด 24 ชม.)

แบบฝึกอ่านเนื้อหาในเรื่องอักษรวิธ

ตัวอย่างที่ 1

รุ่งโรจน์เรื่องความรู้
เร่งรัดรักเรื่องเรียน

เร่งรีบดูเรื่องอ่านเขียน
รีบพากเพียรเรียนเรื่องราว

ตัวอย่างที่ 2

คว้นไฟในกองฟาง
ขวักไขว่คว้นไฟรม

กวาดหาดกลางควนขวนคม
ขวนขวากคมไขว่ไขวไป

แบบฝึกอ่านเนื้อหาในเรื่องลีลาการอ่าน

ตัวอย่าง

สิ่งหนึ่งที่เกือบจะถูกกลืนไปกับกาลเวลา ก็คือศิลปะแบบไทย ๆ ที่คนรุ่นก่อนคุ้นเคยกันดี คือ "หุ่นละครเล็ก" ครูแกร ลัพพนิก เป็นผู้ริเริ่มในการสร้างหุ่นให้มีรูปร่างอย่างคนและนำมาเชิดแสดงเหมือนหุ่นจีนและได้นำออกแสดงให้ประชาชนทั่วไปชม

แบบฝึกอ่านเนื้อหาในเรื่องความชัดเจน

ตัวอย่างที่ 1 - การออกเสียง “ร”

เรารักโรงเรียนเรา	เราเร่งเร้าในการเรียน
รับรู้ว่าคุณเพียร	เร่งการเรียนให้แก่เรา

ตัวอย่างที่ 2 - การออกเสียง “ล”

ลิ่งลมไล่ลมตึง	ลิ่งโลด หนึ่หนา
เลลูกลึ่งลางไห้	ลอดเลี้ยวลางลิ่ง

ตัวอย่างที่ 3

จะพูดไทย ให้ชัด ไม่ดัดจริต
 ไทยอังกฤษ ผิดสำเนียง เสียงต่ำสูง
 ให้ฝรั่ง มั่งคั่ง มาลากงู
 เปรียบนกยูง ลิ่นขน ไร่คนมอง

ภาคผนวก ง.
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจด้านเนื้อหาและแบบทดสอบปฏิบัติ

1. อาจารย์ ประธาน รังสิมารณ
คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
2. นาย กฤษณพร เสริมพานิช
ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์
3. นางพรทิพย์ อุทกภาชน์
หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจด้านภาพและเสียง

1. นายเชาวลิต โพธิศรี
หัวหน้าฝ่ายภาพยนตร์และเทปโทรทัศน์ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์
2. นางนันทวัน อำไพวร
หัวหน้ากลุ่มงานออกแบบและสร้างสรรค์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
3. นายอรรณพ อยู่ประยงค์
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายภาพยนตร์และเทปโทรทัศน์ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย
เกิดวันที่	24 มกราคม พ.ศ. 2504
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	763 แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กรมประชาสัมพันธ์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	2517 ประถมศึกษา โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก
	2520 มัธยมศึกษา โรงเรียนทวีธาภิเศก
	2523 ประโยควิชาชีพ โรงเรียนช่างกลสยาม
	2526 ประโยควิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขต เทคนิกกรุงเทพ
	2530 กศบ. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
	2539 นศ.ม (ประชาสัมพันธ์) มหาวิทยาลัยศรีปทุม